

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ
MOZAIKA**

č. j. V550 – ZŠ – 871/10

Obsah

ČÁST A (SPOLEČNÁ PRO I. A II. DÍL)	6
1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY	7
2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	9
2. 1 PRŮŘEZ HISTORIÍ ŠKOLY	9
2. 2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	9
2.2.1 Střední škola pro zrakově postižené	10
2.2.2 Základní škola pro zrakově postižené	10
2.2.3 Mateřská škola pro zrakově postižené	11
2.2.4 Internát	11
2.2.5 Školní družina a školní klub	12
2.2.6 Speciálně pedagogické centrum	12
2.2.7 Stravovací úsek	12
2. 3 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ	12
2. 4 MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ.....	13
2. 5 PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ.....	14
2. 6 DLOUHODOBÉ PROJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE.....	16
2. 7 SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY.....	16
2.7.1 Spolupráce s rodiči.....	16
2.7.2 Spolupráce s jinými subjekty	17
ČÁST B	18
I. DÍL VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM	18
3 CHARAKTERISTIKA ŠVP PRO ŽÁKY SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM	19
3. 1 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	19
3. 2 KLÍČOVÉ KOMPETENCE	19
3. 3 STRATEGIE	22
3. 4 ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ S KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM	24
3.4.1 Individuální logopedická péče	25
3.4.2 Oftalmopedická péče.....	25
3.4.3 Prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově postižených	26
3.4.4 Muzikoterapie	26
3.4.5 Canisterapie	27
3.4.6 Rehabilitace.....	27

3. 5	ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	27
3.5.1	Osobnostní a sociální výchova	27
3.5.2	Environmentální výchova	28
3.5.3	Mediální výchova.....	29
3.5.4	Tabulka začlenění průřezových témat.....	29
4	UČEBNÍ PLÁN	32
4. 1	TABULACE UČEBNÍHO PLÁNU	32
4. 2	POZNÁMKY K RÁMCOVÉMU UČEBNÍMU PLÁNU	34
4.2.1	1. stupeň základního vzdělávání	34
4.2.2	2. stupeň základního vzdělávání	35
5	UČEBNÍ OSNOVY	36
5. 1	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: ČTENÍ	36
5.1.1	Charakteristika předmětu	36
5.1.2	Vzdělávací obsah předmětu	41
5. 2	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: PSANÍ	55
5.2.1	Charakteristika předmětu	55
5.2.2	Vzdělávací obsah předmětu	60
5. 3	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: ŘEČOVÁ VÝCHOVA	70
5.3.1	Charakteristika předmětu	70
5.3.2	Vzdělávací obsah předmětu	75
5. 4	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: POČTY	79
5.4.1	Charakteristika předmětu	79
5.4.2	Vzdělávací obsah předmětu	84
5. 5	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: OBSLUHA KOMUNIKAČNÍCH POMŮCEK	98
5.5.1	Charakteristika předmětu	98
5.5.2	Vzdělávací obsah předmětu	103
5. 6	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: PRVOUKA	105
5.6.1	Charakteristika předmětu	105
5.6.2	Vzdělávací obsah předmětu	111
5. 7	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: SVĚT KOLEM NÁS	122
5.7.1	Charakteristika předmětu	122
5.7.2	Vzdělávací obsah předmětu	128
5. 8	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: HUDEBNÍ VÝCHOVA	140
5.8.1	Charakteristika předmětu	140
5.8.2	Vzdělávací obsah předmětu	146
5. 9	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: VÝTVARNÁ VÝCHOVA	155
5.9.1	Charakteristika předmětu	155

5.9.2	Vzdělávací obsah předmětu	160
5. 10	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: TĚLESNÁ VÝCHOVA	163
5.10.1	Charakteristika předmětu	163
5.10.2	Vzdělávací obsah předmětu	168
5. 11	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: PRACOVNÍ ČINNOSTI.....	175
5.11.1	Charakteristika předmětu	175
5.11.2	Vzdělávací obsah předmětu	181
II.	DÍL VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI	196
6	CHARAKTERISTIKA ŠVP PRO ŽÁKY S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI.....	197
6. 1	ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	197
6. 2	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	197
6. 3	VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	202
7	UČEBNÍ PLÁN	204
7. 1	TABULACE UČEBNÍHO PLÁNU	204
7. 2	POZNÁMKY K RÁMCOVÉMU UČEBNÍMU PLÁNU	205
8	UČEBNÍ OSNOVY	206
8. 1	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: ROZUMOVÁ VÝCHOVA	207
8.1.1	Charakteristika předmětu	207
8.1.2	Vzdělávací obsah předmětu	211
8. 2	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: SMYSLOVÁ VÝCHOVA	223
8.2.1	Charakteristika předmětu	223
8.2.2	Vzdělávací obsah předmětu	227
8. 3	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA	238
8.3.1	Charakteristika předmětu	238
8.3.2	Vzdělávací obsah předmětu	242
8. 4	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: KONDIČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA	247
8.4.1	Charakteristika předmětu	247
8.4.2	Vzdělávací obsah předmětu	250
8. 5	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA	254
8.5.1	Charakteristika předmětu	254
8.5.2	Vzdělávací obsah předmětu	258
ČÁST C	(SPOLEČNÁ PRO I. A II. DÍL).....	270
9	HODNOCENÍ ŽÁKŮ ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ.....	271
9. 1	ZÁSADY HODNOCENÍ	271

9. 2	ZÍSKÁVÁNÍ PODKLADŮ PRO HODNOCENÍ	271
9. 3	KRITERIA HODNOCENÍ	272
9. 4	ZPŮSOBY HODNOCENÍ	272
9. 5	SEBEHODNOCENÍ	274
9. 6	VYSVĚDČENÍ	275
9. 7	VÝSTUPNÍ HODNOCENÍ	275
9. 8	HODNOCENÍ CHOVÁNÍ	276
9. 9	VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ	276
9. 10	POSTUP ŽÁKA DO DALŠÍHO ROČNÍKU	276
10	AUTOEVALUACE ŠKOLY	277
10. 1	CÍLE AUTOEVALUACE	277
10. 2	OBLASTI AUTOEVALUACE	277
10. 3	KRITÉRIA AUTOEVALUACE	278
10. 4	NÁSTROJE AUTOEVALUACE	278
10. 5	ČASOVÉ ROZVRŽENÍ AUTOEVALUAČNÍCH ČINNOSTÍ	279
PŘÍLOHY	.....	280

ČÁST A

(Společná pro I. a II. díl)

1 Identifikační údaje školy

Název školy:	Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zrakově postižené, Brno, Kamenomlýnská 2
Adresa školy:	Kamenomlýnská 2, Kamenomlýnská 1a, 603 00 Brno
Právní forma:	příspěvková organizace
IČO:	653 53 650
RED IZO:	600 025 047
Kontakt:	telefon – 543 212 531, 543 212 612 fax – 543 211 149 e-mail – sekretariat@sss-ou.cz
Webové stránky:	www.sss-ou.cz
Ředitelka školy:	Mgr. Dagmar Sýsová, jmenovaná MŠMT ČR od 1. 7. 2000
Zástupkyně ředitelky pro střední školu:	Ing. Soňa Šestáková
Zástupkyně ředitelky pro základní školu a základní školu praktickou:	RNDr. Dana Švihálková
Zástupkyně ředitelky pro základní školu speciální a mateřskou školu:	Mgr. Dagmar Pelikánová
Vedoucí vychovatel:	Mgr. Lukáš Kabátek
Ekonomka, správce rozpočtu – statutární zástupce:	Ing. Kamila Schmidtová
Zřizovatel:	MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, tel. 234 811 111
Zřízení:	13. 3. 2006 pod č. j. 6408/06-25 s účinností od 1. 7. 2006 se změnila zřizovací listina tak, že jednotlivá ustanovení listiny znějí Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zrakově postižené, Brno, Kamenomlýnská 2

Hlavní účel a předmět činnosti je vymezen § 16, § 33, § 44, § 57, § 116, § 117 odst. 1 písm. b) a § 119 zákona č. 561/2004 Sb. (Školský zákon).

Součásti školy:	Střední škola pro zrakově postižené	IZO 110 300 025	kapacita 215
	Základní škola pro zrakově postižené	IZO 110 023 269	kapacita 190
	Mateřská škola pro zrakově postižené	IZO 062 157 370	kapacita 20
	Internát	IZO 150 063 105	kapacita 85
	Školní družina	IZO 151 038 023	kapacita 60
	Školní klub	IZO 151 038 031	kapacita 60
	Speciálně pedagogické centrum	IZO 110 023 285	kapacita 150
	Školní jídelna	IZO 103 167 901	kapacita 400
	Školní výdejna	IZO 110 300 050	kapacita 170

2 Charakteristika školy

2.1 Průřez historií školy

Počátek historie naší školy se váže k roku 1835, ve kterém Jan Nepomuk František Rafael Beitz založil v Brně první soukromý Ústav pro slepé. Zpočátku byl v péči o slepé kladen důraz především na řemeslné dovednosti a schopnost uplatnit se v praktickém životě. Ke konci 19. století se ústav začal postupně přetvářet ve vzdělávací instituci. Během svého vývoje prošel mnohými změnami, měnil se název, zřizovatel i sídlo. Následně byla výchovně vzdělávací péče poskytována i žákům slabozrakým. V roce 1961 vzniká Základní devítiletá škola s internátem a třídami pro slabozraké. Důležitým byl i rok 1978, kdy byla obnovena mateřská škola. V roce 1987 byly otevřeny dvě třídy zvláštní školy. Název školy se postupně měnil dle platné legislativy. V roce 1990 se škole podařilo získat budovy zrušené Krajské politické školy v Brně – Pisárkách. Zde škola sídlí dodnes. Výuka v nových prostorách začala 1. září 1990. V následujícím školním roce se do areálu přemístila i mateřská škola a zvláštní škola sídlící do té doby na ulici Kohoutova. V roce 1993 byla otevřena nová budova internátu, čímž bylo umožněno ubytovat žáky v moderních a po všech stránkách vyhovujících prostorách. 1. září 1994 bylo při škole zřízeno poradenské pracoviště – speciálně pedagogické centrum. V roce 1996 se součástí zvláštní školy pro zrakově postižené stala také třída pomocné školy. Budovy školy prošly postupně rozsáhlými stavebními úpravami, jejichž cílem bylo přizpůsobení prostor potřebám žáků se zrakovým postižením a vytvoření bezbariérového prostředí v areálu školy tak, aby bylo možno přijímat i žáky s kombinovaným postižením. K 1. červenci 2006 byla škola sloučena se střední školou nacházející se v těsném sousedství, čímž se zajistila návaznost vzdělávání žáků se zrakovým postižením od mateřské školy až po školu střední. Od 1. září 2010 se do školského rejstříku nově zapisuje základní škola speciální, která postupně nahradí dobíhající obor pomocná škola. Kapacita základní školy speciální je v současné době 45 žáků.

2.2 Charakteristika školy

Škola je umístěna v krásném prostředí vilové čtvrti v Brně – Pisárkách. Areál, ve kterém se jednotlivé budovy školy nachází, leží v blízkosti velkého městského okruhu, který umožňuje snadnou dostupnost ze všech směrů města. Tato lokalita současně nabízí možnost příjemných procházek v nedalekém lesoparku podél řeky Svratky i v klidné vilové čtvrti. Škola má k dispozici šest budov. Mezi budovou střední školy a ostatními budovami základní školy, mateřské školy a internátu je po výstavbě nové křižovatky v Pisárkách veřejná komunikace, která rozdělila areál na dvě části. Oba pozemky jsou oplocené a pečlivě a vkusně udržované. Na pozemku střední školy se nachází víceúčelové venkovní hřiště s umělou trávou, rozběh a doskočiště pro skok daleký a venkovní posezení pro žáky ubytované na internátě. Ve druhé části areálu školy je k dispozici pro sportovní hry částečně oplocené školní hřiště. Ke zdokonalování obratnosti, prostorové orientace a pohybové koordinace slouží několik nově vybudovaných prolézacích sestav, lezecká ministěna, kolotoče a

houpačky. Pro výuku pěstitelských prací je zde udržovaný školní pozemek. K pohybovým hrám a odpočinku slouží prostorné travnaté plochy. Svažité terén umožňuje v zimních měsících sáňkování a bobování přímo v areálu školy. Do všech částí školy je bezbariérový přístup.

2.2.1 Střední škola pro zrakově postižené

Střední škola je umístěna ve zrekonstruované budově. V podkroví budovy je v provozu od roku 2003 nově postavený internát. Pokoje jsou rozmístěny vždy po dvou dvoulůžkových ložnicích s předsínkou vybavenou vestavěnými skříněmi a sociálním zázemím. Internát se nachází ve dvou poschodích. Je vybavený zázemím pro žáky – klubovny, kuchyňky, studovny. V přízemí budovy je moderně vybavená výdejna stravy. Budova střední školy má v současné době 28 učeben, z toho 9 učeben odborných. Ve škole jsou dvě tělocvičny, které nemají požadované standardní parametry. Dále je ve škole dobře vybavené fitcentrum. V budově školy je knihovna, která je za přítomnosti knihovnice přístupná žákům i zaměstnancům školy. Celkový stav zařízení je plně odpovídající pro žáky se zrakovým postižením.

Střední škola pro zrakově postižené provozuje činnost v těchto oborech:

- Masér sportovní a rekondiční
- Sociální péče – sociálně správní činnost
- Obchodní akademie
- Rekondiční a sportovní masér
- Tkalcovské práce
- Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních – pečovatelské práce

2.2.2 Základní škola pro zrakově postižené

Třídy **základní školy** a **základní školy praktické** jsou umístěny ve dvou budovách. Budova, ve které se nachází 1. stupeň ZŠ je po rekonstrukci. V budově je 10 kmenových učeben a 7 učeben pro odbornou výuku a speciální péči. V této budově se nachází také hudební oddělení, jehož potřebám je přizpůsobeno jedno podlaží. V budově je sborovna pro pedagogy 1. stupně, moderní kuchyně a jídelna. Kuchyně zajišťuje stravu pro žáky a zaměstnance školy. Ve druhé budově je umístěn 2. stupeň ZŠ, sborovna, ekonomický úsek, administrativní úsek a ředitelství školy. V této budově se také nachází vestibul využívaný jako sál k různým společenským akcím, slavnostním setkáním žáků, rodičů a zaměstnanců školy. V budově je 8 kmenových učeben a 5 učeben pro výuku odborných předmětů. Patří sem i moderně vybavená učebna výpočetní techniky.

Základní škola speciální využívá pro potřeby svých žáků prostory ve dvou vzájemně propojených budovách. Všechny třídy, speciální učebny a zázemí pro žáky jsou bezbariérově dostupné, splňují požadavky stanovené platnými hygienickými předpisy a vyhovují speciálním potřebám žáků s kombinovaným postižením. Šatny jsou dostatečně prostorné a uzpůsobené i pro žáky imobilní. Každá třída základní školy

speciální používá k výuce dvě učebny, které jsou vzájemně propojeny nebo spolu sousedí. Je tak zajištěn dostatek prostoru pro individualizaci výuky dle potřeb konkrétních žáků. Sociální zařízení v těsné blízkosti tříd byla zrekonstruována s ohledem na žáky imobilní. Žáci mají dále k dispozici relaxační místnost s PC pracovištěm, místnost pro individuální logopedickou péči, místnost pro multisenzoriální stimulaci a relaxaci a tělocvičnu v prostorách internátu školy. Stravování žáků základní školy speciální je zajištěno ve dvou menších jídelnách, což poskytuje nezbytný klid a dostatečný prostor pro upevňování stravovacích návyků a zdokonalování v oblasti sebeobsluhy. Jídlo je přepravováno nákladním výtahem z výdejny stravy, která je v prostorách mateřské školy. Žáci mají možnost výběru ze tří jídel. Učitelé mají k dispozici sborovnu a kabinet, kuchyňku a potřebné sociální zázemí.

2.2.3 Mateřská škola pro zrakově postižené

Mateřská škola pro zrakově postižené je výchovně vzdělávacím zařízením pro děti nevidomé, se zbytky zraku a děti slabozraké. Přijímány jsou i děti, jejichž zrakové postižení je kombinováno s dalším postižením. Nejčastěji se jedná o kombinaci zrakového, tělesného a mentálního postižení. Děti předškolního věku zde formou hry prožívají nové zážitky, mají dostatek času a prostoru k rozšíření svých dosavadních poznatků a současně mohou v kolektivu ostatních kamarádů získat nové dovednosti a zkušenosti potřebné ke svému tělesnému, duševnímu a sociálnímu rozvoji. Je místem intenzivního osobního styku, a to nejen dětí mezi sebou, ale také dětí a dospělých. Děti se postupně učí pohybovat v této síti nových komplexních sociálních vztahů. Hlavním pedagogickým záměrem pedagogů mateřské školy je cílevědomě podporovat, vést, vychovávat a vzdělávat děti s těžkým poškozením zraku, a tak jim poskytovat dobré základy pro další život a vzdělávání. Mateřská škola využívá přízemí a první podlaží dvoupatrové budovy v jižní části areálu školy. Třídy i sociální zařízení jsou přizpůsobeny potřebám dětí předškolního věku s těžkým zdravotním postižením. Ve druhém podlaží této budovy jsou umístěny třídy základní školy speciální.

2.2.4 Internát

Internát je školní výchovné zařízení určené pro společný pobyt žáků školy v době mimo vyučování. Navazuje na výchovně vzdělávací činnost školy se zaměřením na společenské, kulturní, pracovní a sportovní aktivity žáků. Na internátu mohou být ubytováni žáci naší školy, kteří mají trvalé bydliště mimo město Brno. Ve výjimečných případech zde mohou být ubytováni i žáci s trvalým bydlištěm v Brně. Provoz internátu začíná nedělním odpolednem a končí v pátek odpoledne. Internát pro žáky základní školy je umístěn v samostatné třípatrové budově v areálu školy, internát střední školy je vybudován ve dvou podlažích půdní nástavby budovy střední školy. Žáci jsou ubytováni ve dvoulůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením. Přístup do všech místností je bezbariérový. Ve svém volném čase se mohou žáci ubytovaní na internátě věnovat zájmovým činnostem, v rámci kterých pod vedením vychovatelů využívají i školní prostory – tělocvičny, keramickou dílnu, učebny hudební výchovy, školní kuchyňku i školní hřiště a celý venkovní areál školy. Odpolední činnost také zahrnuje aktivity spojené s přípravou na vyučování, dále pobyt venku, návštěvy kulturních akcí, knihovny, muzeí apod.

2.2.5 Školní družina a školní klub

Převážnou část zájmových aktivit organizuje škola prostřednictvím školní družiny a školního klubu. Školní družina má kapacitu 60 žáků a je určena pro žáky prvního stupně základní školy. Školní klub má stejnou kapacitu a je určen pro žáky druhého stupně základní školy. Prostřednictvím kroužků rukodělných, pěveckých a hudebních, dramatických i sportovních nabízejí velmi rozmanitou zájmovou činnost, která je přizpůsobena žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem těchto aktivit je naučit žáky smysluplně využívat svůj volný čas. Školní klub i družina mají vlastní prostory v části budovy internátu základní školy. Současně mohou využívat i tělocvičny, posilovnu, hudebny, keramickou dílnu, počítačovou učebnu a další místnosti v budovách školy. O pestrý program se stará tým kvalifikovaných vychovatelů.

2.2.6 Speciálně pedagogické centrum

Pracoviště speciálně pedagogického centra má čtyři kmenové zaměstnance, kteří se starají o děti integrované v běžných školách. Několikrát týdně navštěvují klienty a poskytují poradenskou činnost pedagogům i rodičům dětí se zrakovým postižením. Spolupracují se školním psychologem, provádějí posudkovou činnost pro zařazování dětí do školy a současně poskytují speciální péči žákům naší školy. Jedná se zejména o nácvik práce s kompenzačními pomůckami. Do činnosti SPC spadá též spolupráce s pedagogy při vytváření IVP. Pro zájemce pořádají pracovníci speciálně pedagogického centra akreditované kurzy.

2.2.7 Stravovací úsek

Úsek stravování řídí vedoucí stravovacího provozu. Stravování žáků i zaměstnanců je zajištěno přípravou stravy ve vlastní kuchyni, která je umístěna v budově 1. stupně základní školy. Ve školní jídelně se mohou stravovat žáci a zaměstnanci školy. Žáci ubytovaní na internátě se zde stravují celodenně. Organizace stravování žáků a zaměstnanců střední školy a žáků střední školy ubytovaných na internátě je zajištěna výdejem stravy na střední škole. V budovách mateřské školy a střední školy jsou zřízeny výdejny stravy. Za výdej stravy odpovídají v rámci pracovní náplně pracovníce ve školní jídelně a výdejně. Evidenci strávnicků a plateb za stravu zajišťuje samostatně pracovníce školy. Stravu lze objednat prostřednictvím internetu nebo přes objednávkové terminály. Strávnicki mají možnost výběru ze tří jídel. Na kvalitu stravy dohlíží stravovací komise.

2. 3 Charakteristika základní školy speciální

Základní škola speciální pro zrakově postižené zajišťuje v souladu s platnými právními předpisy vzdělávání žáků s těžkým zdravotním postižením, kterým s ohledem na rozsah speciálních vzdělávacích potřeb náleží nejvyšší míra podpůrných opatření. O zařazení žáka do základní školy speciální rozhoduje ředitel školy na základě doporučení školského poradenského zařízení a souhlasu zákonného zástupce

žáka. Přednostně jsou přijímáni žáci se zrakovým postižením. Dojde-li v průběhu vzdělávání k významným změnám speciálních vzdělávacích potřeb žáka, může po přezkoumání poradenským zařízením a se souhlasem jeho zákonného zástupce přeřadit ředitel školy žáka do jiného vzdělávacího programu. V jednotlivých třídách se vzdělávají nejméně čtyři a nejvíce šest žáků, což je v souladu s platnou vyhláškou. Ve třídách zabezpečují výchovně vzdělávací činnost dva pedagogičtí pracovníci a dle potřeby i kvalifikovaný asistent pedagoga. Učivo základní školy speciální je rozděleno do deseti ročníků a absolvent získá základy vzdělání.

2. 4 Materiální zabezpečení

Základní škola speciální poskytuje všestrannou speciálně – pedagogickou péči žákům, jejichž mentální postižení je kombinováno se závažným zrakovým postižením, případně další vadou (jiný typ smyslového nebo tělesného postižení). V případě volné kapacity nabízíme komplexní péči i žákům s jiným typem zdravotního postižení. Tomu odpovídá i vnitřní uspořádání a materiální vybavení školy. Škola má k dispozici 6 učeben, sborovnu, kabinet, relaxační místnost, šatny a sociální zařízení ve dvou vzájemně propojených budovách. Všechny prostory jsou bezbariérově upravené, dostupné schodištěm nebo velkým výtahem. Dvě učebny a dvě menší jídelny v budově B1 mají společné sociální zařízení na chodbě. Je zde i samostatné prostorné WC pro imobilní žáky. Čtyři učebny budově B5 mají vlastní sociální zařízení upravené pro imobilní žáky, dvě navzájem propojené místnosti učeben slouží k individualizaci výchovně vzdělávací práce. Všechny učebny jsou vybavené CD přehrávačem. K rozvíjení pohybových dovedností slouží tělocvična v budově B5 v prostorách internátu, k rozvíjení smyslového vnímání multisenzorická místnost v přízemí budovy B1. Zpěv s doprovodem klavíru lze realizovat ve dvou učebnách. V jedné relaxační místnosti je zřízen audiovizuální koutek s velkoplošnou obrazovkou, ve druhé relaxační místnosti je počítačové pracoviště vybavené monitorem s možností dotekového ovládání, alternativními spínači a velkou klávesnicí pro psaní hůlkovým písmem. Učitelé mohou vybírat z velké nabídky zajímavých počítačových programů. Škola má pro přepravu žáků k dispozici osmimístný volkswagen transportér.

Třídy jsou vybaveny kvalitními jednomístnými výškově stavitelnými lavicemi se sklopnou deskou, odkládacím prostorem a kontejnerem. U lavic jsou stabilní, výškově stavitelné židle. Méně obratní žáci s poruchami motoriky mají k dispozici speciálně upravené židle na kolečkách. Žáci na vozíčku využívají speciálně upravené a výškově stavitelné pracovní plochy. Individuálně se na pracovní plochu umísťují protiskluzové podložky. Nábytek ve třídách je účelně rozmístěn a průběžně upravován tak, aby vyhovoval různým potřebám žáků. K osvětlení pracovních ploch jsou připravené mobilní lampy. Každá třída má svůj relaxační kout vybavený kobercem, hmatovými plochami, matracemi různých velikostí a balančními pomůckami, perličkovými polohovacími pomůckami a rehabilitačními pomůckami. Pomůcky pro výchovně vzdělávací práci jsou vybírány s ohledem na různé potřeby a možnosti jednotlivých žáků. Pro výuku žáků s těžkým zrakovým postižením jsou určeny především tyto pomůcky: speciálně vyrobené krabice na třídění a strukturované úkoly, velká zásoba předmětů na třídění a manipulaci, různé typy šestibodových podložek s příslušnými tvary, figurkový šestibod, jednořádková a třířádková kuličková písanka, Pichtův psací stroj, fólie s textem v bodovém písmu, modely potravin, zvířat a předmětů denní potřeby, reliéfní

pracovní listy, podložky pro vkládání geometrických tvarů, počítač, elektronický záznamník ARIA, optické pomůcky, reliéfní a kuličkové kresleny a mnoho dalších pomůcek, které pedagogové průběžně sami vyrábí.

Pomůcky pro hudební, výtvarné a pracovní činnosti: klávesy, flétny, Orffův hudební instrumentář, rozličné bubínky a netradiční hudební nástroje, tibetské misky, mozaiky, různé druhy stavebnic, materiál k prostorovému a plošnému vyjadřování představ.

Pomůcky pro žáky s poruchami autistického spektra a s poruchami komunikace: denní režim s příslušnými symboly (obrázky, trojrozměrné předměty), vizualizace některých každodenních činností, komunikační knihy a obrázky pro náhradní komunikační systémy, diktafon, hlasové komunikátory, jednoduché spínače s hlasovým výstupem a pomůcky pro logopedickou intervenci.

Pomůcky pro celkový rozvoj motoriky, samostatného pohybu a prostorové orientace: ozvučené míče a obruče, bzučáky, hmatové terče, balanční plochy, rehabilitační válce, sedací klíny, podložky na cvičení, tělovýchovné náčiní, overbolly, gymbolly různých velikostí, rotopeny.

2. 5 Personální zabezpečení

Současný pedagogický sbor základní školy speciální je tvořen kvalifikovanými pedagogy všech věkových skupin. Učitel základní školy speciální získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřených na speciální pedagogiku pro učitele.

V každé třídě základní školy speciální pro žáky se zrakovým postižením zabezpečují výchovně vzdělávací činnost dva pedagogičtí pracovníci. V případě potřeby působí ve třídě i asistent pedagoga, který musí být absolventem specializovaného studia. Pokud si učitelé chtějí zvýšit kvalifikaci v souladu s potřebami školy, vytváří jim vedení školy ke studiu vhodné podmínky. Současně si jednotliví učitelé pravidelně rozšiřují kvalifikaci absolvováním potřebných kurzů či seminářů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Na základě individuálních plánů dalšího vzdělávání jednotlivých pedagogů ředitel školy každoročně sestavuje a kontroluje plán dalšího vzdělávání s ohledem na potřeby a zájmy školy.

Práce v základní škole speciální klade velké nároky nejen na odbornou profesní způsobilost, ale i na osobnost pedagoga. Nezbytný je především pedagogický optimismus, empatie, důslednost a kreativita. Velmi důležitá je také schopnost týmové spolupráce. To vše vytváří pozitivní školní klima a u žáků navozuje nezbytný pocit jistoty, bezpečí a důvěry.

Školní psycholog získal odbornou kvalifikaci vysokoškolským studiem v akreditovaném magisterském studijním programu psychologie. Náplní jeho práce je účast na zápisu žáků do 1. tříd, provádění psychologických vyšetření za účelem posouzení vzdělávacích potřeb žáků, spolupráce s pedagogy, výchovným poradcem a se školním metodikem prevence patologických jevů při řešení výchovných problémů. Součástí psychologických vyšetření žáků je sledování jejich školní práce a projevů chování přímo v jednotlivých třídách. V rámci

poradenské činnosti poskytuje školní psycholog také rodičům žáků individuální konzultace v oblasti řešení rodinných vztahů a vztahů rodičů a školy. Se žáky pracuje na prevenci školního neúspěchu. Spolupracuje s pracovníky SPC při řešení otázek profesní orientace žáků.

Speciální péči v oblasti prostorové orientace a samostatného pohybu, individuální logopedické péče a muzikoterapie poskytují kvalifikovaní pedagogové individuální formou, jejíž rozsah je uveden v IVP žáka. Specializované činnosti pro potřeby základní školy vykonávají pedagogové, kteří ukončili specializační studium v požadovaném rozsahu a nebo toto studium v blízké době zahájí.

Výchovný poradce se při své práci zaměřuje na oblast poradenskou, metodickou a informační. Poradenská činnost výchovného poradce je zaměřena především na řešení otázek profesní orientace zrakově postižených žáků, a to v úzké spolupráci s třídními učiteli, pracovníky speciálně pedagogického centra, školním psychologem, odborným lékařem a rodiči. Neméně významná v této oblasti je i včasná péče věnovaná žákům, jejichž vzdělávání vyžaduje sestavení individuálního vzdělávacího plánu. Ve spolupráci s pracovníky speciálně pedagogického centra navrhuje rodičům těžce zdravotně postižených žáků možnosti jejich dalšího vzdělávání popřípadě umístění do vhodného zařízení s přiměřeným pracovním programem. Výchovný poradce shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a zodpovídá za jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.

Školní metodik prevence koordinuje zpracování Minimálního preventivního programu školy a odpovídá za jeho realizaci a vyhodnocování. Seznamuje pedagogické pracovníky školy s metodickými novinkami v oblasti prevence sociálně patologických jevů a možnostmi jejich využití. Spolupracuje s orgány státní správy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Kontaktuje odpovídající odborná pracoviště a podílí se na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů. Spolupracuje s třídními učiteli a vychovateli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd.

Koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty vytváří ve spolupráci s ostatními pracovníky školy a dalšími partnery školní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále jen EVVO) a koordinuje jeho realizaci. Organizuje konkrétní aktivity v rámci chodu školy. Přípravuje a koordinuje krátkodobé i dlouhodobé aktivity zaměřené na péči o životní prostředí. Navazuje a udržuje spolupráci s dalšími partnery v oblasti EVVO, např. s environmentálně zaměřenými neziskovými organizacemi v regionu a se středisky ekologické výchovy. Ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky navrhuje možnosti uplatnění ekologických aspektů v jednotlivých vyučovacích předmětech.

Metodik informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT) pomáhá ostatním pedagogům při využívání ICT ve výuce jednotlivých předmětů a koordinuje využívání ICT ve vzdělávání. Navrhuje možnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti ICT. Aktualizuje školní software, pomáhá při realizaci výukových projektů po stránce využití ICT. Zpracovává ICT plán školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

Při řešení otázek výchovy a vzdělávání spolu úzce spolupracují všichni pedagogičtí pracovníci školy. Na zajištění zdárného chodu školy se také velkou měrou podílí i provozní zaměstnanci školy.

2. 6 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

V současné době škola nerozvíjí mezinárodní spolupráci a není zapojena do žádného dlouhodobého projektu. Snažíme se využívat nabídky akcí pořádaných v rámci celé školy, jako např.:

- soutěže
- sběr tříděného odpadu
- výlety
- koncerty
- divadelní představení
- účast na oslavách MDD
- účast na Tmavomodrém festivalu

2. 7 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

2.7.1 Spolupráce s rodiči

Spolupráce s rodiči je závislá především na jejich zájmu. Mezi učiteli a rodiči by měla fungovat zpětná vazba.

Spolupráce s rodiči se uskutečňuje formou:

- každodenního pravidelného kontaktu s pedagogy
- společných třídních schůzek, příp. individuálních hovorových hodin
- mimořádných konzultací rodičů s pedagogy (vždy po předchozí domluvě)
- návštěvy ve výuce po předchozí domluvě s pedagogem s ohledem na celkovou situaci ve třídě
- prohlídky školy a jejího zařízení v rámci „Dnů otevřených dveří“
- informací z webových stránek školy
- spolupráce se školním psychologem, výchovným poradcem a pracovníky SPC

Pedagogové očekávají ze strany rodičů:

- jednotné působení ve výchovně vzdělávacím procesu
- podporu výchovně vzdělávacích záměrů školy
- informace o aktuálním zdravotním stavu dítěte a jiných závažných důvodech, které mohou mít vliv na jeho psychiku a práci ve škole

2.7.2 Spolupráce s jinými subjekty

V rámci komplexu školy spolupracujeme se:

- základní školou, základní školou praktickou a mateřskou školou pro zrakově postižené – společně se účastníme kulturních a sportovních akcí, spolupracujeme při zařazování a přeřazování žáků
- střední školou pro zrakově postižené – studenti oboru „Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních – pečovatelské práce“ vykonávají praktickou část vyučování na naší základní škole speciální
- SPC pro zrakově postižené – podílí se na depistáži a zařazování žáků do základní školy speciální
- Sdružením rodičů ZŠ pro nevidomé a slabozraké s internátem – podílí se na podpoře a finanční pomoci při organizování různých školních i mimoškolních akcí, sjednává pro žáky úrazové pojištění a pojištění věcí žáků při ztrátě a krádeži
- Školskou radou – vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů, schvaluje výroční zprávu o činnosti školy, školní řád a pravidla hodnocení, projednává návrh rozpočtu, inspekční zprávy České školní inspekce a podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy

Dlouhodobá spolupráce s jinými subjekty:

- ZŠ a MŠ logopedická, Veslařská 234, Brno – pravidelné využívání krytého bazénu v rámci relaxačního plavání dle možností a schopností žáků
- CVČ Pavučina, Hustopeče – návštěvy zookoutku spojené s rekreační projížďkou na koni dle možností a schopností žáků
- canisterapie – pravidelné návštěvy canisterapeuta se speciálně vycvičeným psem na naší škole
- fyzioterapie – odborná péče o žáky s tělesným postižením
- SPC při MŠ speciální, ZŠ speciální a PŠ, Ibsenova 1, Brno
- SPC při ZŠ a MŠ logopedické, Veslařská 234, Brno
- SPC pro děti, žáky a studenty s poruchou autistického spektra při ZŠ, Štolcova 16, Brno
- SPC pro žáky s vadami sluchu, Kosmonautů 4, Olomouc
- Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Poříčí 7, Brno – exkurze a praxe studentů
- Pedagogická fakulta Univerzity Palackého, Žižkovo nám. 5, Olomouc – exkurze a praxe studentů

ČÁST B

I. DÍL

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

3 Charakteristika ŠVP pro žáky se středně těžkým mentálním postižením

3.1 Zaměření školy

Naše základní škola speciální poskytuje vzdělávání žákům s těžkými formami zdravotního postižení. Do školy jsou především přijímáni žáci s kombinací zrakového a mentálního postižení, popřípadě i s dalšími vadami (somatickým postižením, autismem apod.).

Naše škola umožňuje žákům osvojit si základy vzdělání, rozvíjíme jejich praktické dovednosti, pohyblivost, podporujeme a rozvíjíme komunikační dovednosti, sociální cítění a snažíme se, aby žáci dosáhli co nejvyšší míry samostatnosti v oblasti sebeobsluhy a orientace v prostoru. Ke každému žákovi přistupujeme individuálně a bereme ohled na jeho reálné schopnosti a možnosti.

3.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj, další uplatnění jedince a jeho maximálně možné zapojení do společnosti.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělání žák:

- vypočítá jednoduché příklady s názorem, rozezná a roztřídí základní geometrické tvary, vybere a přiřadí známá písmena, slova k obrázkům a předmětům, orientuje se na řádku, na stránce, v knize a čte jednoduchou větu
- opíše, přepíše a napíše podle diktátu některá písmena, jednoduchá slova a krátké věty
- používá učební materiály a učební pomůcky
- vytvoří si návykové stereotypy učení, dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- s pomocí provádí některé počítačové operace
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělání žák:

- překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá některé problémové situace a snaží se je řešit s využitím naučených stereotypů i získaných praktických zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů
- pokračuje v řešení problému s pomocí i v případě neúspěchu

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělání žák:

- komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem a možnostem
- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně dle svých individuálních možností
- vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady přiměřeným způsobem
- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- má povědomí o jednoduchých formách písemné komunikace
- vyjadřuje přiměřenou formou své potřeby a přání
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělání žák:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientuje se ve známém prostředí
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování dle svých individuálních možností
- navazuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- má povědomí o závažnosti možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby

- chová se přiměřeným způsobem v neznámém prostředí

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělání žák:

- uplatňuje osvojené návyky a dovednosti při společenském kontaktu
- má základní informace o některých právech a povinnostech občanů
- dodržuje podle svých možností základní společenské normy a pravidla soužití
- dodržuje naučené stereotypy chování při ochraně svého zdraví
- má povědomí o zdravém způsobu života a ochraně životního prostředí
- respektuje přiměřeně svým možnostem pokyny kompetentních osob při řešení krizových situací

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělání žák:

- zvládá sebeobsluhu podle svých možností a schopností
- má osvojené některé základní hygienické návyky
- zvládá jednoduché pracovní dovednosti a postupy při jednoduchých činnostech
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- pracuje podle naučeného pracovního postupu při některých činnostech
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen podle svých schopností a možností vytrvat při jeho plnění
- zapojuje se dle svých možností a schopností do práce v týmu
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochraně zdraví, hygieně práce a ochraně životního prostředí při pracovních činnostech a dodržuje je dle svých možností a schopností

3. 3 Strategie

Na úrovni školy jsme se rozhodli využívat k utváření daných klíčových kompetencí žáků těchto výchovně vzdělávacích strategií.

Kompetence k učení

- podporujeme u žáků zvědavost, vhodně je motivujeme k dalšímu vzdělávání
- střídáme různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků
- navozujeme praktické situace, ve kterých žákům umožňujeme si osvojit, procvičit a upevnit dovednosti a znalosti
- učíme žáky pracovat samostatně i ve skupině
- uplatňujeme individuální přístup ke všem žákům, hodnotíme je z hlediska jejich osobního pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- při nezdaru povzbuzujeme žáky k dalším činnostem
- jdeme žákům příkladem
- snažíme se společně s rodiči vytvářet zdravý denní režim žáků a v průběhu vyučování dodržujeme zásady hygieny práce
- využíváme metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových znalostí a dovedností
- používáme alternativní metody podle individuálních potřeb žáků (např. VOKS, PECS, muzikoterapie)
- rozvíjíme smyslové vnímání okolního světa žáků prostřednictvím jejich osobních prožitků

Kompetence k řešení problémů

- zjišťujeme při rozhovorech s rodiči, psychologem a s ostatními pedagogickými pracovníky jak se žáci chovají v problémových situacích
- vytváříme účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s problémem, který se učí řešit např. na základě nápodoby, s využitím účelových stereotypů i získaných zkušeností
- učíme žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení
- vhodnou motivací podporujeme u žáků chuť problém řešit a započatou činnost dokončit

Kompetence komunikativní

- vytváříme a rozvíjíme schopnost žáků komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, případně s využitím alternativních forem komunikace (např. VOKS, PECS, znaková řeč)
- učíme žáky adekvátně využívat mimiku, gestikulaci, řeč těla, tón a zbarvení hlasu a současně odbouráváme nežádoucí stereotypy
- využíváme každodenních i modelových situací k vhodné komunikaci žáků s dospělými i vrstevníky
- učíme žáky jednoduchým způsobem formulovat sdělení a vyjádřit svá přání a pocity
- ověřujeme, zda žáci porozuměli obsahu sdělení
- podněcujeme žáky k samostatnému verbálnímu i nonverbálnímu projevu (např. básničky, říkanky a písničky s jednoduchým pohybovým doprovodem)

Kompetence sociální a personální

- diagnostikujeme žáky se školním psychologem a výchovným poradcem
- vytváříme bezpečné a příjemné třídní a školní klima
- vedeme žáky k vzájemné toleranci
- podporujeme přátelské vztahy a dbáme na dodržování pravidel vzájemného soužití
- posilujeme kladné vlastnosti žáků a korigujeme projevy vedoucí k šikaně
- průběžně hodnotíme práci a chování žáků a vedeme je k sebehodnocení
- vedeme žáky k adekvátnímu chování v reálných situacích

Kompetence občanské

- vytváříme příznivé klima školy a atmosféru vzájemné důvěry ve všech vztazích (učitel – žák – rodič)
- nacvičujeme formy společenského styku a dbáme, aby je žáci používali v běžném životě
- vyžadujeme od žáků plnění každodenních povinností
- učíme žáky, jak si chránit zdraví a životní prostředí ve třídě, v areálu školy, při hře, sportu apod.
- umožňujeme žákům zažít úspěch, který vede ke zvýšení motivace do další práce

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků
- usilujeme o co nejlepší zvládnutí sebeobsluhy, případně poskytujeme pomoc při jejím zvládnutí
- nacvičujeme pracovní postupy po jednotlivých krocích
- motivujeme žáky k tomu, aby započatou práci dokončili
- snažíme se žáky zapojit do práce ve skupině
- hodnotíme práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti, nešetříme pochvalou
- seznamujeme žáky s různými profesemi a obory lidské činnosti, učíme je vážit si lidské práce
- důsledně dbáme na bezpečnost a hygienu práce a vedeme žáky k dodržování řádů odborných pracoven
- spolupracujeme s rodiči, SPC, výchovným poradcem a psychologem při zajištění vhodné následné péče po dokončení školní docházky

3. 4 Zabezpečení výuky žáků s kombinovaným postižením

Naše škola se zaměřuje na výchovu a vzdělávání žáků s mentálním postižením středního stupně v kombinaci s dalším postižením (zrakovým, sluchovým, tělesným, poruchami komunikace, poruchami autistického spektra). Školní docházka je rozvržena do 10 ročníků. Po ukončení povinné devítileté školní docházky žáci získají základy vzdělání.

Výuka probíhá ve třídách s maximálním počtem 6 žáků pod vedením 2 kvalifikovaných pedagogů, kteří si průběžně doplňují vzdělání absolvováním různých speciálních kurzů. V případě potřeby a v souladu s právními předpisy a celkovou situací v konkrétní třídě lze žákovi umožnit osobního asistenta na celou dobu výuky nebo na její část. Pro každého žáka je vypracován individuální výchovně vzdělávací plán schválený SPC, ředitelem školy a rodiči. Vychází z typu a stupně postižení žáka a respektuje jeho individuální zvláštnosti, potřeby speciální péče a možnosti vzdělávat se. Na základě doporučení lékaře nebo psychologa mohou rodiče žáka požádat o snížení týdenního počtu vyučovacích hodin.

Výuka je realizována v kratších časových úsecích. Ve škole nezvoní a pohyblivý režim dne umožňuje přizpůsobení výchovně vzdělávací činnosti momentálním možnostem žáků. Pracovní činnosti se střídají s odpočinkem a relaxací. Tomu je přizpůsobeno i prostředí většiny tříd – rozdělení na pracovní a odpočinkovou část. K psychickému a fyzickému zklidnění žáků, relaxaci, snížení agrese i autoagrese využíváme multisenzorickou místnost s vodním lůžkem, příjemným osvětlením a možností poslechu relaxační hudby. Třídy i další prostory školy jsou bezbariérové a upravené pro pohyb žáků s těžkým zrakovým postižením. Při práci dodržujeme zásady zrakové hygieny, zajišťujeme dostatek světla, barevné a kontrastní ladění a celkové ergonomické uspořádání pracovního místa (např. speciální stolky a lavice

se zvedací deskou, protiskluzné podložky, přisvětlení, optické a kompenzační pomůcky, vizualizovaný denní a pracovní režim). Využíváme speciálně upravené pracoviště s PC vybavené dotykovou obrazovkou, zvětšenou klávesnicí, alternativní myší, externím spínačem, vhodnými programy.

V rámci výchovně vzdělávací činnosti přizpůsobujeme formy a metody práce těžkému kombinovanému postižení žáků. Převažuje práce individuální, ale snažíme se zapojit i žáky do práce skupinové. U všech žáků podporujeme rozvoj komunikačních dovedností, a to i pomocí alternativních forem (např. VOKS, znaková řeč, globální čtení). U žáků s poruchou autistického spektra používáme metodu strukturovaného učení, která vychází z metodiky TEACCH programu a je založena na individualizaci, vizualizaci a strukturalizaci. Velkou pozornost věnujeme rozvíjení všech smyslů. Smyslová výchova prolíná jednotlivými vyučovacími předměty. Používáme speciálně pedagogické metody. Reedukací rozvíjíme výkonnost postižené funkce. Pomocí kompenzace rozvíjíme a zdokonalujeme činnost zachovaných smyslů a orgánů. Rehabilitací se snažíme obnovovat narušené schopnosti žáků a usilujeme o úpravu jejich sociálních vztahů.

Významnou součástí výchovně vzdělávacího procesu jsou činnosti z oblasti speciálně pedagogické péče – individuální logopedická péče (ILP), oftalmopedická péče, prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově postižených (POSP ZP), muzikoterapie, canisterapie, rehabilitace.

3.4.1 Individuální logopedická péče

Individuální logopedická péče je v naší škole poskytována žákům s narušenou komunikační schopností. Cílem logopedické intervence je rozvinutá a funkční komunikace, která pozitivně ovlivňuje duševní rozvoj, rozvíjí celou osobnost žáka, umožňuje mu vyjádřit své pocity a potřeby a současně ovlivňovat své okolí a zapojit se do společenského života. Základem kvalitní péče je logopedická diagnostika, kterou zajišťují kvalifikovaní logopedové ze speciálně pedagogických center. Současně navrhují plán logopedické intervence, poskytují průběžné konzultace a supervizi. Depistáž a následnou logopedickou péči v průběhu školní docházky žáků zajišťuje školní logoped s odpovídající kvalifikací. Při práci vychází z individuálních potřeb a možností jednotlivých žáků, respektuje zásady práce s dětmi s mentální retardací a současně uplatňuje specifické postupy při práci s dětmi s těžkým zrakovým postižením s důrazem na rozvoj hmatového a sluchového vnímání. Školní logoped má k dispozici speciální učebnu, která je vybavena potřebnými pomůckami. U žáků s těžkými poruchami dorozumivacích schopností volí vhodné formy augmentativní a alternativní komunikace. Zařazení do individuální logopedické péče a forma průběhu je upřesněna v individuálním vzdělávacím plánu žáka. Rodiče žáků jsou informováni o způsobu a průběhu logopedické intervence formou individuálních konzultací.

3.4.2 Oftalmopedická péče

Do oftalmopedické péče zahrnujeme zrakovou stimulaci, reedukaci a obsluhu kompenzačních pomůcek u žáků s těžším zrakovým postižením. U žáků nevidomých se snažíme chybějící zrak nahrazovat rozvíjením ostatních smyslů, a to i s pomocí různých

kompenzačních pomůcek. Zraková stimulace je soubor metod a technik, pomocí kterých rozvíjíme u žáků s těžkým zrakovým postižením zrakové vnímání (např. fixace a pohyb světla, fixace a pohyb předmětu, rozlišování tvarů a barev, hry se světlem). Tato činnost probíhá převážně individuálně ve speciálně upravené místnosti vybavené zatemněním a světelnou technikou. Pomocí reedukačních metod rozvíjíme u žáků zachované zrakové funkce (např. zrakovou představivost, zrakovou paměť, analyticko-syntetickou činnost, vizuálně motorickou koordinaci) a učíme je správně používat optické pomůcky předepsané lékařem (např. brýle, lupy). V průběhu výchovně vzdělávacího procesu učíme žáky s těžkým zrakovým postižením používat kompenzační pomůcky, které jim pomáhají zmírňovat informační bariéry (např. Pichtův psací stroj, speciální lupy, diktafon, mobilní telefon, PC, internet) nebo jim usnadňují praktické činnosti v běžném životě (např. bílá hůl, hodinky, pomůcky do domácnosti). Oftalmopedická péče je určena pro žáky s těžším zrakovým postižením, kteří nemohou používat běžné učebnice a učební pomůcky.

3.4.3 Prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově postižených

POSP ZP je důležitou součástí výchovně vzdělávacího procesu žáků s těžkým zrakovým postižením. Prolíná všemi vyučovacími předměty i běžnými činnostmi. Jejím cílem je dosáhnout přiměřeného stupně mobility vytvářením a rozvíjením základních návyků, pohybových a orientačních dovedností. Vycházíme z vytváření správné představy o prostoru na základě představy vlastního těla, jeho umístění a možnostech pohybu v prostoru. Velkou pozornost věnujeme zapojení a rozvíjení sluchového, hmatového a čichového vnímání a odstraňování strachu z pohybu. Součástí výuky je i přiměřené zvládnutí chůze s průvodcem, bezpečnostních postojů až po seznámení s bílou hůlí a event. nácvik chůze s ní. Tato péče je určena pro žáky s těžkým zrakovým postižením.

3.4.4 Muzikoterapie

Muzikoterapie je dovedné užití hudby a hudebních elementů akreditovaným muzikoterapeutem za účelem rozvoje, udržení nebo znovuoživení mentálního, fyzického, emocionálního a spirituálního zdraví. Hudba má neverbální, kreativní, strukturální a emocionální kvality, které jsou aplikovány v prostředí terapeutického vztahu k usnadnění kontaktu, interakce, sebevědomí, učení, sebevyjádření, komunikace a osobnostního rozvoje. Muzikoterapie na naší škole sleduje psychoterapeutický cíl, tj. posílení psychiky odřeagováním napětí, zlepšením nálady a překonáváním únavy. Dále její pomocí posilujeme koncentraci, koordinaci pohybu, pravolevou orientaci a orientaci v prostoru. Skupinová muzikoterapie vede žáky ke kreativě, hravosti, podporuje akceptaci všech členů skupiny a empatii s druhými. Pomocí vokalizace stimulujeme dech a artikulaci. Skupinový zpěv poskytuje žákům určitou anonymitu projevu a zapojuje emocionální, percepční a kognitivní funkce.

3.4.5 Canisterapie

Canisterapie je založena na přímém fyzickém kontaktu člověka a psa. Využíváme pozitivního působení speciálně cvičeného a vedeného psa na psychický a fyzický rozvoj žáků, zejména na rozvíjení verbální i nonverbální komunikace, hmatového vnímání, motoriky a pohybu v prostoru, uvolňování spasmů, na celkové psychické vyladění, k překonávání strachu a vytváření kladného vztahu ke zvířatům. Canisterapie probíhá individuálně nebo skupinově. Žáci jsou do ní zařazováni vždy podle individuálních potřeb.

3.4.6 Rehabilitace

Pro rozvoj celkového psychosomatického stavu některých žáků s kombinovaným postižením je nezbytná pravidelná odborná rehabilitace pod vedením odborného fyzioterapeuta. Tyto služby však v současné době nemůže škola hradit z prostředků státního rozpočtu – kapitoly MŠMT. Nabízíme však rodičům možnost využít pro pravidelnou rehabilitační péči služby odborné fyzioterapeutky, která má pro svoji praxi pronajaté prostory přímo v budově školy.

3. 5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou nedílnou součástí základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků, jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti hodnot a postojů. Průřezová témata jsou realizována formou integrace obsahu tematických okruhů průřezového tématu do obsahu vyučovacího předmětu.

Preferovaná průřezová témata:

- OSV – Osobnostní a sociální výchova
- ENV – Environmentální výchova
- MEV – Mediální výchova

3.5.1 Osobnostní a sociální výchova

OSV se zaměřuje na osobnostní, sociální a morální rozvoj žáka. Zabývá se rozvojem poznávání, sebepoznáním a sebepojetím, seberegulací, psychohygienou a kreativitou, věnuje se poznávání lidí, mezilidským vztahům, komunikaci, spolupráci, hodnotám, postojům a dovednostem rozhodování a řešení problémů.

Tematické okruhy průřezového tématu:

- **OSV1 – Rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- **OSV2 – Sebepoznání a sebepojetí** – já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje tělo, moje vztahy k druhým lidem
- **OSV3 – Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebeovládání, organizace vlastního času
- **OSV4 – Psychohygienu** – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace), hledání pomoci při potížích
- **OSV5 – Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině
- **OSV6 – Mezilidské vztahy** – péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc, vztahy a naše skupina
- **OSV7 – Komunikace** – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských zvuků, cvičení pozorování, dovednosti pro sdělování verbální i nonverbální, komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost)
- **OSV8 – Spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor), rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)
- **OSV9 – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích
- **OSV10 – Hodnoty, postoje, praktická etika** – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování apod., dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

3.5.2 Environmentální výchova

ENV si klade za cíl seznamovat žáky s problematikou životního prostředí a ekologie, k vnímání a pochopení vztahů člověka a životního prostředí.

Tematické okruhy průřezového tématu:

- **ENV1 – Ekosystémy** – les (les v našem prostředí, význam lesa), pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí), vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii), moře (druhovná odlišnost, význam), lidské sídlo (město, vesnice), kulturní krajina
- **ENV2 – Základní podmínky života** – voda (význam, pitná voda, ochrana její čistoty), ovzduší (význam, čistota ovzduší), půda (význam, zdroj výživy), ochrana biologických druhů (důvody a způsob ochrany), ekosystémy, energie (využívání energie, vliv energetických zdrojů na společenský život), přírodní zdroje (význam a způsoby získávání)

- **ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody a kulturních památek, změny v krajině (krajina dříve a dnes)
- **ENV4 – Vztah člověka k prostředí** – naše obec (přírodní zdroje, příroda a kultura, zajišťování ochrany životního prostředí v obci), náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a jejich vliv na prostředí), prostředí a zdraví (vliv prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

3.5.3 Mediální výchova

MEV si klade za cíl vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti a schopnosti využít vhodná media k získávání informací i jako zdroj zábavy.

Tematické okruhy průřezového tématu:

- **MEV1 – Vnímání mediálních sdělení** – televize, rádio, tisk, internet; hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; poslech, vnímání a čtení dětských naučných i zábavných pořadů, zpráv o počasí, reklam, zpráv z regionu – kulturní akce, pozvánky na kulturní a sportovní akce
- **MEV2 – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** – televize, rádio, tisk, internet; různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce a využití; zprávy o počasí, pozvánky na kulturní akce; rozdíl mezi reklamou a zprávou
- **MEV3 – Fungování a vliv médií ve společnosti** – vnímání a uvědomování si role médií v životě jednotlivce a rodiny, vliv médií na uspořádání dne, využití volného času, získávání informací přiměřených věku a mentálním schopnostem žáka, vnímání škodlivosti některých zpráv, zneužívání, klamavá reklama

3.5.4 Tabulka začlenění průřezových témat

Zvolená průřezová témata jsou v průběhu školního roku obsažena v učebních předmětech. Jejich zařazení do jednotlivých předmětů znázorňují tabulky pro začlenění průřezových témat pro 1. a 2. stupeň základního vzdělávání.

1. stupeň základního vzdělávání						
Průřezové téma	Ročník					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
OSV	CTE PSA REC POC PRV HUV VYV TEV PAC	CTE PSA REC POC PRV HUV VYV TEV PAC	CTE PSA REC POC PRV HUV VYV TEV PAC	CTE PSA REC POC PRV HUV VYV TEV PAC	CTE PSA REC POC OKP PRV HUV VYV TEV PAC	CTE PSA REC POC OKP PRV HUV VYV TEV PAC
ENV	POC PRV VYV TEV PAC	POC PRV VYV TEV PAC	POC PRV VYV TEV PAC	POC PRV VYV TEV PAC	POC OKP PRV VYV TEV PAC	POC OKP PRV VYV TEV PAC
MEV	CTE REC POC PRV HUV VYV TEV PAC	CTE REC POC PRV HUV VYV TEV PAC	CTE REC POC PRV HUV VYV TEV PAC	CTE REC POC PRV HUV VYV TEV PAC	CTE REC POC OKP PRV HUV VYV TEV PAC	CTE REC POC OKP PRV HUV VYV TEV PAC

2. stupeň základního vzdělávání				
Průřezové téma	Ročník			
	7.	8.	9.	10.
OSV	CTE PSA REC POC OKP SKN HUV VYV TEV PAC	CTE PSA REC POC OKP SKN HUV VYV TEV PAC	CTE PSA REC POC OKP SKN HUV VYV TEV PAC	CTE PSA REC POC OKP SKN HUV VYV TEV PAC
ENV	POC OKP SKN VYV TEV PAC	POC OKP SKN VYV TEV PAC	POC OKP SKN VYV TEV PAC	POC OKP SKN VYV TEV PAC
MEV	CTE REC POC OKP SKN HUV VYV TEV PAC	CTE REC POC OKP SKN HUV VYV TEV PAC	CTE REC POC OKP SKN HUV VYV TEV PAC	CTE REC POC OKP SKN HUV VYV TEV PAC

4 Učební plán

4.1 Tabulace učebního plánu

1. stupeň základního vzdělávání							
Předmět	Ročník						Celkem
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	
Čtení	2	2	3	3	3	3	16
Psaní	1	1 + 1	2	2	2	2	11
Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	12
Počty	2	2	2	2	2	2	12
Obsluha komunikačních pomůcek	-	-	-	-	1	1	2
Prvouka	2	2	3	3	3	3	16
Hudební výchova	2	2	2	2	2	2	12
Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	6
Tělesná výchova	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	24
Pracovní činnosti	3 + 1	3 + 1	3 + 1	4	4	4	24
Celkem	20	21	23	23	24	24	133

2. stupeň základního vzdělávání					
Předmět	Ročník				
	7.	8.	9.	10.	Celkem
Čtení	3	3	3	3	12
Psaní	2	2	2	1 + 1	8
Řečová výchova	1	1	1	1	4
Počty	3	3	3	3	12
Obsluha komunikačních pomůcek	1	1	1	1	4
Svět kolem nás	5	5	6	6	22
Hudební výchova	1 + 1	1 + 1	1 + 1	1 + 1	8
Výtvarná výchova	1	1	1	1	4
Tělesná výchova	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	16
Pracovní činnosti	5 + 1	5 + 1	6	6	24
Celkem	28	28	29	29	114

4. 2 Poznámky k rámcovému učebnímu plánu

4.2.1 1. stupeň základního vzdělávání

- Vyučovací předměty Čtení, Psaní a Řečová výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Vzdělávací obsah těchto předmětů je realizován na 1. stupni základního vzdělávání ve všech ročnících. Předmět Psaní je posílen ve 2. ročníku o 1 disponibilní hodinu týdně.
- Vyučovací předmět Počty byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Vzdělávací obsah předmětu Počty je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání.
- Vyučovací předmět Obsluha komunikačních pomůcek byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a Komunikační technologie. Na 1. stupni základního vzdělávání je vyučován v 5. a 6. ročníku.
- Vyučovací předmět Prvouka byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vzdělávací obsah předmětu Prvouka je na 1. stupni základního vzdělávání realizován ve všech ročnících.
- Vyučovací předměty Hudební výchova a Výtvarná výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vzdělávací obsah těchto předmětů je na 1. stupni základního vzdělávání realizován ve všech ročnících.
- Vyučovací předmět Tělesná výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a jeho vzdělávací obsah je realizován ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání. Předmět Tělesná výchova byl v každém ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu týdně.
- Vyučovací předmět Pracovní výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a jeho vzdělávací obsah je realizován ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání. Předmět Pracovní výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a jeho vzdělávací obsah je realizován ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání. Předmět Pracovní výchova byl v 1. - 3. ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu týdně.

4.2.2 2. stupeň základního vzdělávání

- Vyučovací předměty Čtení, Psaní, Řečová výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Vzdělávací obsah těchto předmětů je realizován ve všech ročnících 2. stupně základního vzdělávání. Předmět Psaní je posílen v 10. ročníku o 1 disponibilní hodinu týdně.
- Vyučovací předmět Počty byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Vzdělávací obsah předmětu Počty je realizován ve všech ročnících 2. stupně základního vzdělávání.
- Vyučovací předmět Obsluha komunikačních pomůcek byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a Komunikační technologie. Vzdělávací obsah předmětu Obsluha komunikačních pomůcek je realizován ve všech ročnících 2. stupně základního vzdělávání.
- Vyučovací předmět Svět kolem nás byl vytvořen ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost, Člověk a příroda, Výchova ke zdraví. Vzdělávací obsah předmětu je realizován ve všech ročnících 2. stupně základního vzdělávání.
- Vyučovací předměty Hudební výchova a Výtvarná výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vzdělávací obsah těchto předmětů je realizován ve všech ročnících 2. stupně základního vzdělávání. Předmět Hudební výchova byl v každém ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu týdně.
- Vyučovací předmět Tělesná výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a jeho vzdělávací obsah je realizován ve všech ročnících 2. stupně základního vzdělávání. Předmět Tělesná výchova byl v každém ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu týdně.
- Vyučovací předmět Pracovní výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a jeho vzdělávací obsah je realizován ve všech ročnících 2. stupně základního vzdělávání. Předmět Pracovní výchova byl v 7. a 8. ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu týdně.

5 Učební osnovy

5.1 Vyučovací předmět: ČTENÍ

5.1.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Čtení vychází ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace a má současně se Psáním a Řečovou výchovou zásadní význam při osvojování a používání mluvené i písemné podoby jazyka. Obsahem je postupné osvojování písmen, slabik, slov a vět s přihlédnutím k celkovému zdravotnímu postizení.

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu je naučit žáky číst jednoduchý text, porozumět mu a získané dovednosti využít v praktickém životě.

Průřezová témata

Do předmětu Čtení jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Psychohygienu; Mezilidské vztahy; Komunikace; Spolupráce a soutěživost; Hodnoty, postoje, praktická etika.
- **Mediální výchova** – Vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Fungování a vliv médií ve společnosti.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Psaní, Řečová výchova, Prvouka, Počty, Svět kolem nás.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle dosažených vědomostí a dovedností, které v daném ročníku získali, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Čtení je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku: 1. a 2. ročník 2 hodiny týdně, 3. – 10. ročník 3 hodiny týdně.

Formy a metody práce

Formy a metody práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň, zdravotní obtíže a aktuální zdravotní stav. Proto vyučujeme žáky podle individuálních vzdělávacích plánů. Využíváme speciálně pedagogické metody reedukace a kompenzace. Podle stupně zrakové vady žáci používají černotiskový text běžné velikosti nebo zvětšený podle individuálních potřeb. V indikovaných případech používají optické pomůcky. Žáci s těžkým zrakovým postižením se učí číst bodové Braillovo písmo ve zvětšené, příp. běžné velikosti. U žáků, kteří nejsou schopni naučit se číst běžnou analyticko-syntetickou metodou, může být využita některá z alternativních forem výuky čtení (např. metoda globální). V tomto případě je tempo nácviku čtení zcela podřízeno možnostem jednotlivých žáků.

Nácvik čtení probíhá ve třídě, převážně formou individuální. Zařazujeme i práci skupinovou či frontální. Ve výuce využíváme smyslové hry, přiměřené dětské knihy a časopisy, dramatizaci, vhodné počítačové programy a zařazujeme návštěvy divadelních představení.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vybere a přiřadí známá písmena nebo slova k obrázkům a předmětům
- orientuje se na řádku, na stránce, v knize
- čte jednoduchou větu
- vytvoří si návykové stereotypy učení, dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje k dalšímu vzdělávání

- střídá různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků, používá obrazový materiál nebo skutečné předměty (modely)
- navozuje praktické situace, ve kterých žákům umožňuje si osvojit, procvičit a upevnit dovednosti a znalosti
- učí žáky pracovat samostatně i ve skupině
- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům, hodnotí je z hlediska jejich osobního pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- při nezdaru povzbuzuje žáky k dalším činnostem
- jde žákům příkladem
- snaží se společně s rodiči vytvářet zdravý denní režim žáků a v průběhu vyučování dodržuje zásady hygieny práce
- využívá metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových znalostí a dovedností
- používá alternativní metody podle individuálních potřeb žáků (např. VOKS, PECS, metodu globálního čtení)
- rozvíjí smyslové vnímání okolního světa žáků prostřednictvím jejich osobních prožitků
- vede žáky ke čtení s porozuměním kladením otázek

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů

Strategie

Učitel:

- vytváří účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s problémem, který se učí řešit např. na základě nápodoby, s využitím naučených stereotypů i získaných zkušeností (příprava pomůcek, orientace v knize)
- pomocí otázek učí žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení
- vhodnou motivací podporuje u žáků chuť problém řešit a započatou činnost dokončit

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně
- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí schopnost žáků komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, případně s využitím alternativních forem komunikace (např. VOKS, PECS, znaková řeč)
- učí žáky adekvátně využívat mimiku, gestikulaci, řeč těla, tón a zbarvení hlasu a současně odbourává nežádoucí stereotypy, např. při recitaci a dramatizaci
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu sdělení a reagují na ně adekvátně
- podněcuje žáky k samostatnému verbálnímu projevu např. při přednesu básniček a říkanek s jednoduchým pohybovým doprovodem
- vede žáky k využití moderních komunikačních technologií

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- uplatňuje základní návyky společenského chování

Strategie

Učitel:

- diagnostikuje žáky se školním psychologem a výchovným poradcem (pro diagnostiku specifických poruch učení)
- vytváří bezpečné a příjemné třídní a školní klima
- vede žáky k vzájemné toleranci
- podporuje přátelské vztahy a dbá na dodržování pravidel vzájemného soužití
- posiluje kladné vlastnosti žáků a koriguje projevy vedoucí k šikaně
- průběžně hodnotí práci a chování žáků a vede je k sebehodnocení
- vede žáky k adekvátnímu chování v reálných situacích

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití (např. pozdraví, poprosí, požádá o pomoc)

Strategie

Učitel:

- vytváří příznivé klima školy a atmosféru vzájemné důvěry ve všech vztazích (učitel – žák – rodič)
- vyžaduje od žáků plnění každodenních povinností
- učí žáky prostřednictvím článku, jak si chránit zdraví a životní prostředí ve třídě, v areálu školy, při hře, sportu atd.
- umožňuje žákům zažít úspěch, který vede ke zvýšení motivace do další práce

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá jednoduché pracovní dovednosti a postupy při základních činnostech (orientace v knize, na řádku)
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí (vybírání a přiřazování obrázků)
- pracuje podle naučeného pracovního postupu
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- zapojuje se do práce v týmu (při dramatizaci, recitaci)
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce

Strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků při čtení
- nacvičuje pracovní postupy po jednotlivých krocích
- motivuje žáky k tomu, aby započatou práci dokončili
- snaží se žáky zapojit do práce ve skupině (při dramatizaci)
- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti, nešetří pochvalou
- na základě čtení, poslechu článků a říkadel, využití obrázků seznamuje žáky s různými profesemi a obory lidské činnosti, učí je vážit si lidské práce
- důsledně dbá na bezpečnost a hygienu práce
- spolupracuje s rodiči, SPC, výchovným poradcem a psychologem

5.1.2 Vzdělávací obsah předmětu

Učivo pro žáky s těžkým zrakovým postižením je rozpracováno v samostatné tabulce označené zkratkou TZP.

Vyučovací předmět: ČTENÍ			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> dbát na správnou výslovnost, tempo řeči 	1. 1. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> prověření vyjadřovacích schopností nápodoba zvuků zvířat rytmizace říkanek, napodobení předvedeného rytmu dechová a artikulační cvičení rozlišování zvuků: tichý – hlasitý, pohyb zvuku, směr zvuku 	PRV, REC, TEV, PSA, HUV, PVV, POC OSV1, OSV4, OSV7
<ul style="list-style-type: none"> tvořit věty podle obrázků (podle konkrétních předmětů nebo situací) 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 2., 3. 2., 3. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> cvičení zrakové pozornosti (třídění podle barvy, tvaru, velikosti, vyhledávání daného obrázku, přiřazování stejných obrázků) cvičení koordinace oko – ruka skládání dělených obrázků seznamování s leporely, dětskými knihami motivace ke čtení tvorba věty podle jednoduchých situačních obrázků hledání rozdílů mezi obrázky, dokreslování a vybarvování obrázků vyprávění pohádky s pomocí obrázků a návodných otázek 	MEV1, MEV2
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se na stránce i řádku 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> cvičení pravolevé orientace řazení obrázků zleva doprava uvědomování si dějové posloupnosti 	

Vyučovací předmět: ČTENÍ			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	2., 3.	– čtení obrázků v řádku (obrázkový příběh)	
<ul style="list-style-type: none"> • chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 2., 3. 3.	– význam slov – poslech a recitace veršů a říkadel – poslech pohádek a vyprávění, odpovědi na otázky – sociální čtení – poznávání vlastního jména, zboží podle obalu, některých symbolů (např. WC, umývárna, nemocnice, lékárna, dopravní symboly – semafor) – nácvik odpovědi celou větou – čtení krátkých vět doplněných obrázky (i s dějovou posloupností)	
<ul style="list-style-type: none"> • číst otevřené slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik 	1., 2., 3. 1. 1. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 2.	– diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání (rozlišení první hlásky ve slově) – vyvození hlásky a písmene s pomocí říkanky a obrázků (<i>a, A, á, Á, i, I, m, M</i>) – hláska a písmeno <i>a, i</i> ve funkci spojky mezi obrázky – přiřazování: písmeno – obrázek, obrázek – písmeno, vyhledávání daného písmene – dělení slov na slabiky s užitím říkanek a rozpočítadel – skládání a čtení otevřených slabik – rozlišování délky samohlásek – rozlišování malých a velkých tiskacích písmen – vyvození hlásky a písmene s pomocí říkanky a obrázků (<i>e, E, u, U, o, O, l, L, v, V</i>)	

Vyučovací předmět: ČTENÍ			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	2., 3. 2., 3. 2., 3. 3.	<ul style="list-style-type: none"> – skládání a čtení dvojslabičných slov z otevřených slabik – čtení psacích písmen a psaných slabik – rozlišování malých a velkých psacích písmen – vyvození hlásky a písmene s pomocí říkanky a obrázků (<i>t, T, y, Y, s, S, j, J</i>) 	

Vyučovací předmět: ČTENÍ		1. stupeň, 2. období	
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • přednášet krátké říkanky a básničky 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – poslech veršů a říkadel – nácvik říkanek a básní k různým příležitostem (příp. s pohybovým doprovodem), nápodoba předvedeného rytmu, pohybu, mimiky 	REC, PRV, HUV, POC, TEV
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen v jednoduchých slovech 	4., 5., 6. 4. 4. 4. 4. 5. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> – diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového vnímání (třídění podle různých kritérií, vyhledávání písmen) – upevňování čtení slov zvládnutých v předešlém období – postupné osvojování a upevňování nových hlásek a písmen (<i>p, P, n, N, š, Š, d, D</i>) – skládání a čtení dvojslabičných i trojslabičných slov s otevřenými slabikami – skládání a čtení jednoslabičných slov s uzavřenou slabikou (<i>mám, sám, tam</i>) – postupné osvojování a upevňování nových hlásek a písmen (<i>z, Z, k, K, b, B, c, C, r, R</i>) – skládání a čtení zavřených slabik a dvojslabičných slov, která mají zavřenou slabiku na konci – postupné osvojování a upevňování nových hlásek a písmen (<i>č, Č, h, H, ou, au, ž, Ž</i>) 	OSV1, OSV7, OSV8 MEV2
<ul style="list-style-type: none"> • určit počet slabik ve slově 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – analýza a syntéza slov (slabiky, hlásky) – cvičení fonemického sluchu, rozlišení počáteční a poslední hlásky ve slově 	
<ul style="list-style-type: none"> • umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek 	4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – naslouchání – koncentrační cvičení, poslech pohádek, veršů a říkadel (rozlišení hlasů, mužské a ženské hlasy, nápodoba hlasů pohádkových postav) 	

Vyučovací předmět: ČTENÍ			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	4., 5., 6.	– seznamování s literaturou pro děti a mládež, prohlížení a čtení dětských časopisů	
• orientovat se ve větě	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 5., 6. 6. 6.	– tvoření jednoduchých vět – začátek a konec věty – počet slov ve větě – vyhledávání daného slova ve větě – pořádek slov ve větě – druhy vět (oznamovací, tázací, rozkazovací), rozlišování i podle intonace	
• číst s porozuměním jednoduché věty	4., 5., 6. 4., 5., 6. 5., 6.	– čtení vět obsahujících snadná slova s přiměřeným obsahem – odpovědi na otázky k textu, sluchem rozlišit otázku a odpověď – nácvik tichého čtení	

Vyučovací předmět: ČTENÍ			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> číst všechna tiskací a psací písmena 	7., 8., 9., 10.	– čtení slabik a slov, která žáci sami píší	REC, SKN, HUV, PVV, PSA, OKP, PVD, TEV OSV1, OSV4, OSV6, OSV7, OSV8, OSV10 MEV1, MEV2, MEV3
	7.	– postupné osvojování a upevňování hlásek a písmen (<i>g, G, f, F, ř, Ř, ch, Ch</i>)	
	7.	– čtení slov se dvěma souhláskami na začátku (typ <i>stopa</i>)	
	7.	– čtení slov se dvěma souhláskami na začátku (typ <i>špaček</i>)	
	7.	– čtení jednoslabičných slov (typ <i>klíč</i>)	
	7.	– čtení dvojslabičných slov (typ <i>brousek</i>)	
	7.	– čtení dvojslabičných slov se dvěma souhláskami uprostřed (typ <i>liška</i>)	
	7.	– čtení dvojslabičných slov se dvěma souhláskami uprostřed (typ <i>kartáč</i>)	
	7.	– čtení trojslabičných slov se dvěma souhláskami uprostřed (typ <i>veverka</i>)	
	7.	– čtení tříslabičných slov se dvěma souhláskami uprostřed (typ <i>punčochy</i>)	
	7.	– čtení tříslabičných slov se dvěma souhláskami uprostřed (typ <i>zahrada</i>)	
	7.	– čtení dvojslabičných slov se dvěma souhláskami na začátku a uprostřed (typ <i>hruška</i>)	
	8.	– čtení čtyřslabičných slov	
	8.	– čtení slov se slabikami <i>di, ti, ni, dy, ty, ny</i>	
	8.	– čtení slov se slabikami <i>dě, tě, ně</i>	
	8.	– čtení slov se slabikotvorným <i>r</i> na konci (typ <i>kapr</i>)	
	8.	– čtení slov se dvěma souhláskami na konci (typ <i>kost</i>)	
8.	– čtení slov s písmeny <i>d', t', ň</i>		

Vyučovací předmět: ČTENÍ			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	8. 8. 8. 8. 8. 9., 10. 9., 10. 10.	– čtení slov se slabikotvorným <i>r, l</i> v první slabice (typ <i>vrba, mlha</i>) – čtení obtížnějších slov se slabikotvorným <i>r</i> (typ <i>srnec</i>) – čtení slov se třemi souhláskami na začátku (typ <i>stromy</i>) – čtení slov se slabikami <i>bě, pě, vě, mě</i> – čtení jednoslabičných slov se slabikotvorným <i>r, l</i> (typ <i>vlk, krk</i>) – plynulé čtení souvislého textu psaného psacím písmem – čtení slov s obtížnějšími skupinami souhlásek – čtení slov s písmenem <i>x, X</i>	
• zvládat čtení krátkého jednoduchého textu	7., 8., 9., 10.	– čtení slov, vět a obsahově přiměřených snadných textů	
• orientovat se ve čteném textu	7., 8. 7., 8. 7., 8., 9., 10.	– začátek a konec věty – intonace věty – vyhledávání slov ve větě podle pokynů	
• zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text	7., 8., 9., 10. 9., 10.	– čtení snadných krátkých textů s porozuměním – orientace v textu tichým čtením	
• přednášet říkanky a básničky	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– čtení krátkých básniček a textů písní, jejich učení zpaměti – přednášení se správnou intonací a přiměřenou hlasitostí	

Vyučovací předmět: ČTENÍ			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> získat pozitivní vztah k literatuře 	7., 8., 9., 10.	– čtení knížek pro děti a mládež (básničky, krátké povídky a pohádky), reprodukce textu s akcentem na čtení s porozuměním	
	7., 8., 9., 10.	– seznámení se základními literárními pojmy – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, pověst, bajka, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadlo, film, herec	
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků 	7., 8., 9., 10.	– sociální čtení – piktogramy, názvy ulic ve městě, názvy zastávek MHD, čísla dopravních prostředků MHD, obchodů	
	9., 10.	– čtení obrázkových knih encyklopedické povahy, novin, kalendářů, kuchařských knih, časopisů, návodů s obrázky k použití výrobků a k činnostem	

Vyučovací předmět: ČTENÍ - TZP			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání 	1. 1., 2. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> – prověření vyjadřovacích schopností – nápodoba zvuků zvířat – rytmizace říkanek – dechová a artikulační cvičení 	REC, PRV, HUV, PVV, TEV, PSA, POC
<ul style="list-style-type: none"> tvořit věty podle konkrétních předmětů nebo situací 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 2., 3. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik techniky aktivního hmatání – tvorba vět při manipulaci s předměty a při konkrétních situacích – motivace ke čtení – tvorba věty s daným slovem – vyprávění pohádky s pomocí návodných otázek 	OSV1, OSV4, OSV7 MEV1, MEV2
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se na řádku (i stránce) 	1., 2., 3. 2., 3. 2., 3. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> – poznání a řazení předmětů zleva doprava – příprava na čtení hmatem (technika posunu prstů po řádku, návrat zpět na začátek řádku a nalezení nového řádku) – nácvik obracení listů – sledování linie (rovná čára, oblouk, vlnovka) 	
<ul style="list-style-type: none"> chápat obsah krátkých vět 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> – pochopení významu slov při manipulaci s konkrétními předměty nebo při konkrétních činnostech – poslech a recitace veršů a říkadel – poslech pohádek, vyprávění, odpovědi na otázky – porozumění obsahu jednoduché věty (otázka, odpověď, výzva, rozkaz) – nácvik odpovědi celou větou – aktivní tvorba vět (otázka, odpověď, výzva, rozkaz) 	

Vyučovací předmět: ČTENÍ - TZP			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> číst otevřené slabiky 	1., 2., 3. 1. 1. 2. 2. 2. 2. 2. 2., 3. 2., 3. 2., 3. 2., 3. 3.	<ul style="list-style-type: none"> diferenciační cvičení pro rozvoj sluchového vnímání (sluchová analýza a syntéza, rozlišení první hlásky ve slově) orientace ve zvětšeném šestibodu čtení plného znaku (<i>plný znak, mezera</i>) vyvození hlásky a písmene <i>a</i> s pomocí říkanky vymýšlení slov začínajících hláskou <i>a</i> hláska a písmeno <i>a</i> ve funkci spojky mezi předměty (a ústně mezi slovy) vyvození dalších hlásek a písmen s pomocí říkanky (<i>b, l, á, m</i>) rozlišování délky samohlásek <i>a – á</i> střídavé čtení <i>plný znak – písmeno</i> ústní rozklad slov na slabiky s využitím říkanek a rozpočítadel analýza a syntéza otevřených slabik ústní doplňování slabik do slov vyvození dalších hlásek a písmen s pomocí říkanky (<i>k, u, p, e</i>) 	

Vyučovací předmět: ČTENÍ - TZP			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • přednášet krátké říkanky a básničky 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – poslech veršů a říkadel – rytmicizační cvičení – nácvik říkanek a básní k různým příležitostem (příp. s pohybovým doprovodem) 	REC, PRV, HUV, TEV, POC, PVV
<ul style="list-style-type: none"> • určit počet slabik ve slově 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – analýza a syntéza slov (slabiky, hlásky) – cvičení fonemického sluchu, rozlišení počáteční a poslední hlásky ve slově 	OSV1, OSV7, OSV8 MEV2
<ul style="list-style-type: none"> • umět reprodukovat krátký text podle návodných otázek 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – naslouchání – koncentrační cvičení, poslech pohádek, veršů, říkadel a textů z dětských časopisů – seznamování s literaturou pro děti a mládež 	
<ul style="list-style-type: none"> • orientovat se ve větě (sluchem) 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 6.	<ul style="list-style-type: none"> – tvoření jednoduchých vět s daným slovem – počet slov ve větě (2 – 3) – pořádek slov ve větě 	
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat čtení probraných písmen 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4. 4. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> – diferenciační cvičení pro rozvoj hmatového vnímání – orientace ve zvětšeném šestibodu – upevňování dovedností ve čtení získaných v předešlém období – postupné vyvozování, osvojování a upevňování nových hlásek a písmen (<i>v, o, i, d</i>) – rozlišování délky samohlásek – tvoření slabik s probíranými písmeny – postupné vyvozování, osvojování a upevňování nových hlásek a písmen (<i>i, j, c, n, r</i>) – postupné vyvozování, osvojování a upevňování nových hlásek a písmen (<i>s, t, z, h</i>) 	

Vyučovací předmět: ČTENÍ - TZP			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> číst s porozuměním jednoduchá slova (dvojslabičná s otevřenou slabikou, jednoslabičná slova typu <i>les</i>) 	4., 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> – skládání a čtení dvojslabičných slov s otevřenou slabikou – skládání a čtení jednoslabičných slov s uzavřenou slabikou (<i>les, mám</i>) 	

Vyučovací předmět: ČTENÍ - TZP			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> číst všechna probraná písmena 	7.	– postupné vyvozování, osvojování a upevňování hlásek a písmen (<i>é, ů, č, š</i>)	REC, SKN, HUV, PVV, PSA, OKP, PVD, TEV OSV1, OSV6, OSV7, OSV8, OSV10 MEV1, MEV2, MEV3
	7., 8., 9., 10.	– rytmizace – vytleskávání slov s různým počtem slabik	
	7., 8., 9., 10.	– čtení slabik a slov, která žáci sami píšou	
	7., 8., 9., 10.	– postupný nácvik čtení probíraných písmen v braillově písmu běžné velikosti	
	8.	– postupné vyvozování, osvojování a upevňování hlásek a písmen (<i>ř, ž, f, g</i>)	
	8.	– čtení trojslabičných slov s otevřenou slabikou	
	9.	– postupné vyvozování, osvojování a upevňování hlásek a písmen (<i>ch, ou, au, ě</i>)	
	9.	– sluchové rozlišení a čtení slabik <i>dě, tě, ně, di, ti, ni</i>	
	9.	– čtení dvojslabičných slov s uzavřenou slabikou na konci (typ <i>konev</i>)	
	10.	– postupné vyvozování, osvojování a upevňování hlásek a písmen (<i>y, ú, ó, ý</i>)	
<ul style="list-style-type: none"> prečíst věty o dvou až třech slovech 	7., 8., 9., 10.	– konec věty (intonace, tečka)	
	7., 8., 9., 10.	– určení počtu slov ve větě	
	7., 8., 9., 10.	– určení prvního a posledního slova ve větě	
<ul style="list-style-type: none"> umět reprodukovat snadný krátký text 	7., 8., 9., 10.	– naslouchání – poslech pohádek, dětských příběhů, bajek apod.	
	7., 8., 9., 10.	– umět pojmenovat postavy příběhu	

Vyučovací předmět: ČTENÍ - TZP			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
• přednášet říkanky a básničky	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– přednes delších celků – výrazný přednes, správná intonace, přiměřená hlasitost	
• získat pozitivní vztah k literatuře	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 9., 10.	– seznámení se základními literárními pojmy – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, pověst, bajka, spisovatel, kniha, divadlo, herec – ukázky z děl literatury pro děti a mládež – seznámení se zvukovými nahrávkami pohádek, eventuálně knih – četba na pokračování	
• umět popsat jednoduchý pracovní postup	9., 10.	– pochopení časové posloupnosti jednoduchých pracovních postupů v návaznosti na učivo PAV	
• zapojit se do skupinové činnosti – dramatizace	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– skupinový přednes – přednes textu podle jednotlivých rolí ve spojení s pohybem	

5. 2 Vyučovací předmět: PSANÍ

5.2.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Psaní byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace a má současně se Čtením a Řečovou výchovou zásadní význam při osvojování a používání mluvené i písemné podoby jazyka. Obsahem předmětu je rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky, nácvik správného sezení při psaní, správného držení psacího náčiní a postupný nácvik psaní jednotlivých písmen, slabik, slov.

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu je naučit žáky psát jednoduché věty, čitelně napsat svoje jméno a příjmení a získaných dovedností využít při jednoduché písemné komunikaci.

Průřezová témata

Do předmětu Psaní jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Psychohygienu; Komunikace; Spolupráce a soutěživost; Hodnoty, postoje, praktická etika.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Čtení, Prvouka, Počty, Svět kolem nás.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle dosažených vědomostí a dovedností, které v daném ročníku získali, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Psaní je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku: 1. ročník 1 hodinu týdně, 2. – 10. ročník 2 hodiny týdně.

Formy a metody práce

Formy a metody práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň, zdravotní obtíže a aktuální zdravotní stav. Proto vyučujeme žáky podle individuálních vzdělávacích plánů. Využíváme speciálně pedagogické metody reedukace a kompenzace. Podle stupně zrakové vady žáci používají při výuce psaní zvětšené linkování, silné tužky a fixy, nevidomí žáci zvětšenou šestibodovou tabulku, kuličkovou písanku a obouruční Pichtův psací stroj. Na Pichtově psacím stroji se učí psát bodové písmo běžné velikosti pouze ti žáci, kteří to motoricky zvládnou. Návik psaní malých psacích písmen probíhá současně se čtením. Návik psaní velkých psacích písmen zařazujeme jen u žáků, kteří ho zvládnou. U žáků se sníženými grafomotorickými schopnostmi lze využít alternativní metody náviku psaní (hůlkové písmo nebo psaní na počítačové klávesnici). Návik psaní se uskutečňuje ve třídě formou individuální, dle možností zařazujeme i práci skupinovou (např. diktáty). Při výuce psaní využíváme různé říkanky s pohybovým doprovodem, smyslové hry, jednoduché i situační obrázky, dětské knihy a časopisy i některé počítačové programy.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se orientuje na řádku, na stránce
- opíše, přepíše a napíše podle diktátu některá písmena, jednoduchá slova a krátké věty
- používá učební materiály a učební pomůcky
- dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje k dalšímu vzdělávání
- střídá různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků
- navozuje praktické situace, ve kterých žákům umožňuje si osvojit, procvičit a upevnit dovednosti a znalosti
- učí žáky pracovat samostatně i ve skupině
- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům, hodnotí je z hlediska jejich osobního pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení

- při nezdaru povzbuzuje žáky k dalším činnostem
- snaží se společně s rodiči vytvářet zdravý denní režim žáků a v průběhu vyučování dodržuje zásady hygieny práce
- využívá metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových znalostí a dovedností
- používá alternativní metody podle individuálních potřeb žáků (např. VOKS, PECS, psaní hůlkovým písmem)

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- vnímá a řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů

Strategie

Učitel:

- vytváří účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s problémem, který se učí řešit např. na základě nápodoby, s využitím naučených stereotypů i naučených zkušeností
- učí žáky problém vyjádřit a písemně požádat o pomoc při jeho řešení
- vhodnou motivací podporuje u žáků chuť problém řešit a započatou činnost dokončit

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí jednoduchému napsanému sdělení a reaguje na ně
- má povědomí o jednoduchých formách písemné komunikace
- vyjadřuje přiměřenou písemnou formou své potřeby a přání
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí schopnost žáků písemně komunikovat s okolím včetně využití alternativních forem komunikace
- učí žáky jednoduchým způsobem formulovat sdělení a vyjádřit je písemně
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu napsaného sdělení

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- přijímá hodnocení výsledků své práce a ohodnotí svůj písemný projev

Strategie

Učitel:

- průběžně hodnotí práci a chování žáků a vede je k sebehodnocení

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití

Strategie

Učitel:

- vytváří příznivé klima školy a atmosféru vzájemné důvěry ve všech vztazích (učitel – žák – rodič)
- nacvičuje písemné formy společenského styku a dbá, aby je žáci používali v denním životě
- vyžaduje od žáků plnění každodenních povinností
- umožňuje žákům zažít úspěch, který vede ke zvýšení motivace do další práce

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá jednoduché pracovní dovednosti a postupy (připraví si pomůcky, setře tabulku, ořeže tužku apod.)
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí (napisuje písmena, opisuje slova apod.)
- pracuje podle naučeného pracovního postupu (při přípravě pomůcek, při opisování slov na řádku, ve sloupci, vět apod.)
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochrany zdraví a hygieny práce

Strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků
- nacvičuje pracovní postupy po jednotlivých krocích

- motivuje žáky k tomu, aby započatou práci dokončili
- snaží se žáky zapojit do práce ve skupině
- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti, nešetří pochvalou
- důsledně dbá na bezpečnost a hygienu práce
- spolupracuje s rodiči, SPC a psychologem při zjišťování případných specifických poruch učení

5.2.2 Vzdělávací obsah předmětu

Učivo pro žáky s těžkým zrakovým postižením je rozpracováno v samostatné tabulce označené zkratkou TZP.

Vyučovací předmět: PSANÍ			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním 	1., 2., 3.	– správné sezení při psaní	REC, CTE, PRV, PVV, TEV, HUV OSV1, OSV4, OSV7
	1., 2., 3.	– cvičení na rozvíjení koordinace oko – ruka a zrakové pozornosti	
	1., 2., 3.	– správná vzdálenost očí od podložky	
	1., 2., 3.	– používání zvedací pracovní desky	
	1., 2., 3.	– využívání optických pomůcek	
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat správné držení psacího náčiní 	2., 3.	– správný sklon sešitu	
	1., 2., 3.	– rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, vizuomotorické koordinace a uvolňovací cvičení	
<ul style="list-style-type: none"> psát malá psací písmena, která umí číst 	1., 2., 3.	– uvolňovací cviky a prvky písmen	
	1., 2., 3.	– orientace na řádku a psaní na lince	
	1.	– nácvik psaní malých písmen <i>i, í, m</i>	
	2.	– nácvik psaní malých písmen <i>e, é, u, ú, a, á, o, l, v</i>	
<ul style="list-style-type: none"> umět označit délku samohlásek 	2., 3.	– dodržování velikosti a rozdílů výšky písmen	
	3.	– nácvik psaní malých písmen <i>t, y, s, j</i>	
	1., 2., 3.	– rozlišování délky samohlásky ve slově	
<ul style="list-style-type: none"> psát a spojovat písmena a tvořit slabiky 	1., 2., 3.	– cvičení fonemického sluchu	
	1., 2., 3.	– označování délky samohlásky při psaní	
	2., 3.	– skládání slabik z písmen	
	2., 3.	– rozklad slabik na hlásky (sluchem)	

Vyučovací předmět: PSANÍ			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	2. 3. 3.	– nácvik psaní slabik se souhláskami <i>m, l, M</i> – nácvik psaní slabik se souhláskami <i>t, s, j</i> – nácvik psaní slabik se samohláskou <i>y</i>	
• psát velká psací písmena, která se tvarem podobají psacím písmenům malým	1., 2., 3. 2. 2., 3.	– grafomotorické cviky – nácvik psaní velkých písmen <i>M, A, O, V</i> – rozlišení malého a velkého písmene	
• samostatně opsat slova z nacvičených písmen	2., 3. 2., 3.	– nácvik psaní slov s otevřenými slabikami – opis slabik a slov z kartiček	

Vyučovací předmět: PSANÍ			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> psát písmena, která umí číst 	4. 4., 5., 6. 4. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> psaní probraných písmen, slabik a slov nácvik dalších grafomotorických prvků nácvik psaní písmen <i>p, n, N, š, d</i> nácvik psaní písmen <i>z, k, b, c, C, r</i> nácvik psaní písmen <i>č, Č, h, ou, au, U, ž, Z, Ž</i> 	CTE, REC, PRV, POC, PVV, TEV OSV1, OSV7
<ul style="list-style-type: none"> opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> spojování písmen do slabik psaní slov s otevřenou slabikou psaní jednoslabičných slov (typ <i>mám, tam</i>) psaní slabik s nově nacvičenými písmeny opis a přepis slabik a slov se snadným hláskovým složením samostatný opis slov z kartiček i slov předepsaných na řádku oddělování slov čárkou 	
<ul style="list-style-type: none"> opisovat krátkou větu 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> určování počtu slov ve větě mezera mezi slovy velké písmeno na začátku věty a znaménko na konci věty nácvik samostatnosti při opisu a přepisu vět z kartiček i vět předepsaných v sešitě 	
<ul style="list-style-type: none"> psát písmena a slabiky podle diktátu 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> cvičení fonemického sluchu psaní písmen a slabik podle diktátu (zpočátku s použitím tabulky písmen) 	
<ul style="list-style-type: none"> opsat číslice 	4., 5., 6. 6.	<ul style="list-style-type: none"> nácvik psaní číslic použití čísel v jednoduché větě 	

Vyučovací předmět: PSANÍ			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> psát všechna malá i velká psací písmena abecedy 	7., 8., 10. 7. 7., 10. 8. 10.	<ul style="list-style-type: none"> nácvik grafomotorických prvků nácvik psaní písmen f, g, ř, ch, Ch, E, I, J, H, K, P, B, R, Ř, T, F, S, Š, L, D, G nácvik psaní slabik a slov s naučenými písmeny, psaní vlastních jmen nácvik psaní písmen d', t', ň, slabik di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě nácvik psaní písmen x, X, w, W 	CTE, REC, SKN, PVD, POC, PVV, OKP, HUV OSV1, OSV7, OSV8
<ul style="list-style-type: none"> dbát na čitelný písemný projev 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> dodržování velikosti a rozdílu výšky písmen dodržování mezer mezi slovy a konce řádku kontrola každého napsaného slova – správné umístění teček, háčků a čárek procvičování méně používaných písmen docvičování obtížných spoju 	
<ul style="list-style-type: none"> opsat a přepsat slova a jednoduché věty 	7. 7. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> velké písmeno na začátku věty znaménko za větou mezery mezi slovy a větami 	
<ul style="list-style-type: none"> psát jednoduchá slova podle diktátu 	7., 8. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> diktát snadných dvojslabičných slov psaní slov podle diktátu psaní vlastních jmen – velká písmena 	
<ul style="list-style-type: none"> napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy 	7. 7., 8. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> psaní nápisu k obrázku vyjádření děje na obrázku jednoduchou větou vyjádření přání či prosby 	
<ul style="list-style-type: none"> přepsat krátký jednoduchý text 	7., 8. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> přepis říkanky, písničky přepis textu s využitím v ostatních předmětech 	

Vyučovací předmět: PSANÍ			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • podepsat se psacím písmem 	7. 8.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik psaní jména a příjmení – čitelný podpis přiměřené velikosti a rozsahu 	
<ul style="list-style-type: none"> • napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru 	7. 8. 8., 9., 10. 9. 10.	<ul style="list-style-type: none"> – psaní krátké korespondence, přání, pozdravu – psaní adresy, úprava psaného textu – psaní pomocí PC – psaní nákupního seznamu – vyplnění jednoduchého dotazníku 	
<ul style="list-style-type: none"> • psaní číselných údajů i podle nápovědy 	8. 8. 9. 9.	<ul style="list-style-type: none"> – číselné údaje v adrese – datum – datum narození – čísla v receptech a nákupních seznamech 	

Vyučovací předmět: PSANÍ - TZP			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> správné sezení při psaní hygienu rukou před psaním používání protiskluzové podložky 	PVV, CTE, REC, TEV, POC
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v šestibodu 	1., 2., 3. 1. 1. 1. 1., 2.	<ul style="list-style-type: none"> přípravná hmatová cvičení (třídění, navlékání, rozlišování hmatem, zasouvání a řazení kolíčků apod.) seznámení s šestibodem napisování jednotlivých bodů v pořadí 1 – 6 pojem plný znak dodržovat správnou polohu šestibodové tabulky při psaní 	OSV1, OSV4
<ul style="list-style-type: none"> psát některá písmena 	2. 2. 2., 3. 3. 3.	<ul style="list-style-type: none"> sluchová analýza hlásek <i>a, b, l, á, m</i> psaní písmen <i>a, b, l, á, m</i> psaní písmen na jednořádkové písance (střídavé psaní <i>plný znak – písmeno</i>) sluchová analýza hlásek <i>k, u, p, e</i> psaní písmen <i>k, u, p, e</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> psát a spojovat písmena a tvořit slabiky 	2., 3. 2., 3 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> skládání slabik z písmen rozklad slabik na hlásky (sluchem) nácvik psaní slabik z probraných písmen (<i>ba, la, ka</i> apod.) 	
<ul style="list-style-type: none"> odlišovat sluchem délku samohlásek 	1., 2., 3. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> cvičení fonemického sluchu zvuková nápodoba dlouhých a krátkých slabik (ústně, s využitím bzučáku apod.) 	

Vyučovací předmět: PSANÍ - TZP			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> seznámit se s obouručním Pichtovým psacím strojem 	2., 3. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> příprava stroje na lavici seznámení s jednotlivými částmi stroje (válec a klávesnice) 	
<ul style="list-style-type: none"> napsat na obouručním Pichtově psacím stroji některé kombinace bodů 	2., 3. 2. 2. 3. 3.	<ul style="list-style-type: none"> posilování prstů rukou nácvik současného stisku všech kláves (psaní <i>plného znaku</i>) střídavé psaní – <i>plný znak, mezera</i> napisování různých kombinací bodů nastavení nového řádku 	

Vyučovací předmět: PSANÍ - TZP			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> psát probíraná písmena na kolíčkové písance 	4., 5., 6. 4. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> – upevňovat orientaci v šestibodu – postupný nácvik dalších písmen v součinnosti se čtením <i>v, o, i, d</i> – postupný nácvik psaní dalších písmen v součinnosti se čtením <i>í, j, c, n, r</i> – postupný nácvik psaní dalších písmen v součinnosti se čtením <i>s, t, z, h</i> 	CTE, REC, PVV OSV1, OSV7
<ul style="list-style-type: none"> psát slabiky 	4., 5., 6. 4.	<ul style="list-style-type: none"> – spojování písmen do slabik – vynechání mezery mezi slabikami 	
<ul style="list-style-type: none"> psát jednoduchá slova 	4., 5. 4., 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> – psaní dvojslabičných slov s otevřenou slabikou – vynechání mezery mezi slovy – psaní jednoslabičných slov s uzavřenou slabikou (typ <i>les, mám</i>) 	
<ul style="list-style-type: none"> psát písmena na kolíčkové písance podle diktátu 	4., 5., 6. 4.	<ul style="list-style-type: none"> – cvičení fonematického sluchu – psaní písmen podle diktátu – <i>plný znak, písmeno</i> nebo <i>písmeno, mezera</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> psát na obouručním Pichtově psacím stroji některá písmena a slabiky 	4. 4., 5., 6. 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – psaní písmen – řádek písmen bez mezer nebo <i>plný znak, písmeno</i> nebo <i>písmeno, mezera</i> – nácvik zasouvání papíru do stroje s dopomocí – nácvik psaní slabik s probranými písmeny – <i>slabika, mezera</i> 	

Vyučovací předmět: PSANÍ - TZP			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • samostatně připravit pomůcky na psaní 	7. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – příprava kolíčkové písanky s kolíčky – příprava Pichtova psacího stroje – nácvik samostatného nasazení papíru, řádkování, podtržky a odtržení papíru 	CTE, REC, SKN, PVV, POC
<ul style="list-style-type: none"> • umět napsat všechna probraná písmena 	7. 8. 8. 9. 9. 9. 10. 10. 10.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik psaní písmen <i>é, ů, č, š</i> – nácvik psaní písmen <i>ř, ž, f, g</i> – nácvik psaní trojslabičných slov s otevřenou slabikou – nácvik psaní písmen <i>ch, ou, au, ě</i> – psaní slabik <i>dě, tě, ně, di, ti, ni</i> – psaní dvojslabičných slov s uzavřenou slabikou na konci (typ <i>konev</i>) – nácvik psaní písmen <i>y, ú, ó, ý</i> – psaní slabik <i>bě, pě, vě, mě</i> – psaní slov se skupinami <i>dě, tě, ně, di, ti, ni, bě, pě, vě, mě</i> 	OSV1, OSV4, OSV7, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> • psát slova na kolíčkové písance podle diktátu 	8. 9.	<ul style="list-style-type: none"> – psaní jednoduchých trojslabičných slov bez shluku souhlásek (typ <i>jahoda</i>) – psaní dvojslabičných slov s uzavřenou slabikou na konci (typ <i>konec</i>) 	
<ul style="list-style-type: none"> • napsat své jméno a příjmení na kolíčkové písance nebo na obouřučním Pichtově psacím stroji 	8. 8. 8., 9.	<ul style="list-style-type: none"> – analýza hlásek – napísování velkých písmen na kolíčkové písance i na Pichtově psacím stroji – psaní jména po jednotlivých písmenech na kolíčkové písance nebo Pichtově psacím stroji 	

Vyučovací předmět: PSANÍ - TZP			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> psát jednoduché věty na kolíčkové písance podle diktátu 	9., 10. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> psaní krátkých vět začátek a konec věty (velké písmeno, znaménko) 	
<ul style="list-style-type: none"> psát na obouručním Pichtově psacím stroji jednoduchá slova nebo jednoduché věty podle diktátu 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> zdokonalování obsluhy Pichtova psacího stroje psaní jednoduchých slov podle diktátu (typ <i>les</i>, <i>máma</i>, příp. svoje jméno) 	
<ul style="list-style-type: none"> dbát na pečlivý písemný projev na kolíčkové písance nebo na obouručním Pichtově psacím stroji 	7. 7., 8., 9., 10. 10.	<ul style="list-style-type: none"> oprava chybně napsaného písmene plným znakem na Pichtově psacím stroji dodržování mezer mezi písmeny, slabikami, slovy procvičování obtížných a méně používaných písmen 	
<ul style="list-style-type: none"> napsat jednoduchou větu podle autodiktátu na kolíčkové písance nebo na obouručním Pichtově psacím stroji 	9., 10. 9., 10. 9., 10. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> vytvořit větu s daným slovem spočítat počet slov ve větě mezery mezi slovy začátek a konec věty (velké písmeno, znaménko) 	

5. 3 Vyučovací předmět: ŘEČOVÁ VÝCHOVA

5.3.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Řečová výchova vychází ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace a má současně se Čtením a Psaním zásadní význam při osvojování a používání mluvené i písemné formy jazyka. Obsahem předmětu jsou dechová a artikulační cvičení, rozhovory, práce s obrázky, nácvik společenského chování formou her, reprodukce říkanek i vypravování, odpovědi na otázky, dramatizace. Žáci se seznamují se vzorem správné řeči poslechem nahrávek mluveného slova. U žáků, kteří nekomunikují běžným způsobem, se využívá alternativních forem komunikace.

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu Řečová výchova je rozvíjení řeči žáků po stránce formální i obsahové, rozvíjení slovní zásoby a vytváření řečových stereotypů, které využijí v praktických situacích. Řečová výchova vede žáky k utváření potřeby komunikovat s ostatními lidmi, snaze dorozumět se přiměřeně svým schopnostem. To platí i pro žáky, kteří využívají alternativní formy komunikace.

Průřezová témata

Do předmětu Řečová výchova jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Psychohygienu; Mezilidské vztahy; Komunikace; Spolupráce a soutěživost; Hodnoty, postoje, praktická etika.
- **Mediální výchova** – Vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Fungování a vliv médií ve společnosti.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Čtení, Psaní, Prvouka, Svět kolem nás, Hudební výchova.

Hodnocení

Žáci nebudou z předmětu hodnoceni.

Časová dotace

Předmět Řečová výchova je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku: 1. - 6. ročník 2 hodiny týdně, 6. – 10. ročník 1 hodina týdně.

Formy a metody práce

Formy a metody práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň, zdravotní obtíže, aktuální zdravotní stav a úroveň vyjadřovacích schopností. Proto vyučujeme žáky podle individuálních vzdělávacích plánů. Využíváme speciálně pedagogické metody reedukace a kompenzace. Se žáky, kteří nekomunikují běžným způsobem, využíváme alternativní formy komunikace, ale zároveň je podněcujeme i ke slovnímu vyjadřování. Zařazujeme dechová a artikulační cvičení, říkanky, písničky, hry s pohybovým doprovodem, poslech správné výslovnosti ze zvukových nahrávek pohádek a vyprávění. Důležitou činností je recitace, skupinová recitace i dramatizace přiměřených děl z oblasti dětské literatury. Žáci pracují s obrázky a textem, pokud jim to zraková vada umožňuje.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se dokáže přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení a rozvíjení vyjadřovacích schopností
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje k dalšímu vzdělávání
- střídá různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků
- navozuje situace, ve kterých se žáci učí formám společenského styku (pozdrav, omluva, přání, prosba)
- učí žáky pracovat samostatně i ve skupině
- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům, hodnotí je z hlediska jejich osobního pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- při nezdaru povzbuzuje žáky k dalším činnostem
- jde žákům příkladem vlastní výslovností a seznamuje je se vzorem správné výslovnosti i při poslechu nahrávek mluveného slova

- snaží se společně s rodiči vytvářet zdravý denní režim žáků a v průběhu vyučování dodržuje zásady hygieny práce
- využívá metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových znalostí a dovedností
- používá alternativní metody podle individuálních potřeb žáků (např. VOKS, PECS, muzikoterapie)
- rozvíjí smyslové vnímání okolního světa žáků prostřednictvím jejich osobních prožitků

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů

Strategie

Učitel:

- zjišťuje při rozhovorech s rodiči, psychologem a s ostatními pedagogickými pracovníky, jak se žáci chovají v problémových situacích
- vytváří účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s problémem, který se učí řešit např. na základě nápodoby, s využitím naučených stereotypů i získaných zkušeností
- učí žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení
- vhodnou motivací podporuje u žáků chuť problém řešit a započatou činnost dokončit

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s druhými lidmi
- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně
- vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady přiměřeným způsobem
- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- má povědomí o jednoduchých formách písemné komunikace
- vyjadřuje přiměřenou formou své potřeby a přání
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí schopnost žáků komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, případně s využitím alternativních forem komunikace (např. VOKS, PECS, znaková řeč)
- učí žáky adekvátně využívat mimiku, gestikulaci, řeč těla, tón a zbarvení hlasu a současně odbourává nežádoucí stereotypy
- využívá každodenních i modelových situací k vhodné komunikaci žáků s dospělými i vrstevníky
- učí žáky jednoduchým způsobem formulovat sdělení a vyjádřit svá přání a pocity
- působí na žáky svým vzorem správného a kultivovaného vyjadřování
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu sdělení
- podněcuje žáky k samostatnému verbálnímu i nonverbálnímu projevu (např. básničky, říkanky a písničky s jednoduchým pohybovým doprovodem), nešetří pochvalou

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- chová se přiměřeným způsobem v neznámém prostředí

Strategie

Učitel:

- diagnostikuje žáky se školním psychologem a logopedem
- vytváří bezpečné a příjemné třídní a školní klima
- vede žáky k vzájemné toleranci
- podporuje přátelské vztahy a dbá na dodržování pravidel vzájemného soužití
- posiluje kladné vlastnosti žáků a koriguje projevy vedoucí k šikaně
- průběžně hodnotí práci a chování žáků a vede je k sebehodnocení
- vede žáky k adekvátnímu chování v reálných situacích

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňuje osvojené návyky a dovednosti při společenském kontaktu (např. představí se, pozdraví, omluví se)
- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití
- dodržuje naučené stereotypy chování při ochraně svého zdraví

Strategie

Učitel:

- vytváří příznivé klima školy a atmosféru vzájemné důvěry ve všech vztazích (učitel – žák – rodič)
- nacvičuje formy společenského styku a dbá, aby je žáci používali v denním životě
- vyžaduje od žáků plnění každodenních povinností
- učí žáky, jak si chránit zdraví a životní prostředí ve třídě, v areálu školy, při hře, sportu atd.
- umožňuje žákům zažít úspěch, který vede ke zvýšení motivace do další práce

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- zapojuje se do práce v týmu (skupinová recitace, dramatizace)
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti a ochraně zdraví

Strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků
- podněcuje žáky k tomu, aby přiměřenou formou požádali o pomoc při práci
- snaží se žáky zapojit do práce ve skupině
- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti, nešetří pochvalou
- seznamuje žáky s různými profesemi a obory lidské činnosti, učí je vážit si lidské práce

5.3.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: ŘEČOVÁ VÝCHOVA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> reprodukovat říkanky a básně 	1., 2., 3.	– dechová a artikulační cvičení (před zrcadlem, u nevidomých částečná kontrola sluchem, hmatem)	CTE, PRV, HUV, TEV, PVV OSV1, OSV2, OSV4, OSV7, OSV8, OSV10 MEV1, MEV2
	1., 2., 3.	– imitace jednoduchého pohybu při dechových a hlasových cvičeních	
	1., 2., 3.	– rozvíjení řeči a fonemického sluchu	
	1., 2., 3.	– jednoduchá říkadla (s pohybem)	
<ul style="list-style-type: none"> odpovídat na otázky slovem, větou 	1., 2., 3. 2., 3.	– hry na otázku a odpověď (<i>Jak se jmenuješ?</i> apod.) – odpovědi na otázky s použitím obrázků, příp. skutečných předmětů	
<ul style="list-style-type: none"> dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů 	1., 2., 3.	– poslech říkanek a krátkých pohádek čtených či přednesených učitelem	
	1., 2., 3. 2., 3.	– poslech nahrávek, příp. videa – ověření koncentrace na poslech otázkami, obrázkem, kresbou	
<ul style="list-style-type: none"> popsat jednoduché obrázky 	1., 2., 3.	– porozumění řeči návodnými otázkami k obrázku (<i>Ukaž...</i>)	
	2., 3.	– jednoduché situační obrázky, příp. u nevidomých skutečné předměty či situace	
<ul style="list-style-type: none"> reprodukovat krátký text podle otázek 	2., 3.	– krátké pohádky a příběhy, příp. obrázkové příběhy	
	2., 3.	– reprodukce říkanek (i se zřetkovou podporou)	
	3.	– dramatizace jednoduché pohádky	

Vyučovací předmět: ŘEČOVÁ VÝCHOVA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
• vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku	4., 5., 6.	– obrázkové příběhy s jednoduchým dějem, příp. u nevidomých podle poslechu	PRV, CTE, PVV
• vyprávět vlastní zážitek	4., 5., 6.	– zážitky z víkendu, výletu, prázdnin, divadelního představení apod.	OSV1, OSV2, OSV4, OSV7, OSV8, OSV10 MEV1, MEV2
• reprodukovat krátké texty podle návaznosti děje	4. 5. 6.	– sledování návaznosti příběhu podle otázek – řazení obrázků podle dějové posloupnosti se slovním doprovodem – souvislá reprodukce krátké pohádky nebo příběhu	
• domluvit se v běžných situacích	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– nácvik komunikace v každodenních situacích – vykání, tykání	
• zvládat slovní formy společenského styku	4., 5., 6.	– navození situací k nácviku pozdravu, omluvy, poděkování, prosby, přání k narozeninám apod.	
• dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká	4., 5., 6.	– dramatizace běžných životních situací – v obchodě, u lékaře, na návštěvě, v tramvaji apod.	
• popsat osoby nebo předměty podle reálu nebo vyobrazení	4. 5., 6.	– jednoduchý popis lidského těla na sobě – jednoduchý popis jiné osoby	
	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– popis skutečného předmětu (hračky) – popis obrázku	

Vyučovací předmět: ŘEČOVÁ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> dosáhnout srozumitelného mluvního projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost 	7. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – logopedické říkanky – dechová a artikulační cvičení směřující ke správné výslovnosti (před zrcadlem, u nevidomých částečná kontrola sluchem, hmatem) – imitace jednoduchého pohybu při dechových a hlasových cvičeních – rozšiřování slovní zásoby 	CTE, SKN, TEV OSV1, OSV2, OSV4, OSV6, OSV7, OSV8 MEV1, MEV2, MEV3
<ul style="list-style-type: none"> používat věty se správnými gramatickými tvary 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik používání správných tvarů podle obrázků nebo situací (<i>stůl, na stole, u stolu</i> apod.) – odpovědi celou větou – tvoření vět všech typů – intonace ve větách (<i>Zeptej se..., Rozkaž kamarádovi...</i> apod.) 	
<ul style="list-style-type: none"> dbát na kulturu mluveného projevu 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – recitace veršů – dramatizace – přiměřená hlasitost a správná intonace 	
<ul style="list-style-type: none"> komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace 	7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – situační scénky (v obchodě, v dopravním prostředku, u lékaře apod.) 	
<ul style="list-style-type: none"> popsat děje, jevy a osoby na obrázcích 	7., 8., 9., 10. 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – vypravování podle obrázků – reprodukce slyšeného (scénky, události, zprávy apod.) 	
<ul style="list-style-type: none"> vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – zážitky z víkendu, z výletu, z divadla apod. – konkrétní pocity – chlad, horko, bolest, nálady apod. 	

Vyučovací předmět: ŘEČOVÁ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • převyprávět vyslechnutý přiměřeně náročný příběh 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – poslech četby – nahrávky pohádek a příběhů – vypravování příběhů s návodnými otázkami či návodnými obrázky – zvuková kniha 	
<ul style="list-style-type: none"> • dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – podílet se na dramatizaci svou rolí – učení textu své role – zapojení do příběhu – přiměřený hlasový projev s použitím mimiky a gestikulace 	

5. 4 Vyučovací předmět: POČTY

5.4.1 Charakteristika předmětu

Vzdělávací oblast Počty je založena na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využívají v běžném životě. Posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky. Počty prolínají celým základním vzděláváním, učí žáky dovednostem a praktickým činnostem využitelným v praktickém životě. Důležitou součástí matematického vzdělávání je seznámení se základními znalostmi z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa. Při práci v geometrii se učí trpělivosti a pečlivosti.

Vzdělávací obsah předmětu Počty je členěn do tematických okruhů:

- **Řazení a třídění předmětů** – žáci se učí tvořit skupiny podle velikosti, řadit a třídit předměty podle určitých vlastností a společných znaků. Rozvíjejí prostorovou a směrovou orientaci, posilují logické myšlení a paměť, učí se chápat a osvojovat si kvantitativní vztahy.
- **Číslo a početní operace** – žáci se postupně seznamují s reálnými čísly, vytvářejí si konkrétní představu o číslech, osvojují si postupy základních matematických operací.
- **Závislosti, vztahy a práce s daty** – žáci si osvojují základy měření, seznamují se s časovými souvislostmi.
- **Základy geometrie** – žáci rozeznávají a pojmenovávají základní geometrické tvary, poznávají geometrická tělesa, která se vyskytují v jejich okolí. Učí se zacházet s geometrickými pomůckami.

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu je rozvíjení paměti a logického myšlení, uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě a vytváření prostorové představivosti.

Průřezová témata

Do předmětu Počty jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Seberegulace a Sebeorganizace; Psychohygienu; Poznávací schopnosti; Spolupráce a soutěživost
- **Environmentální výchova** – Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí
- **Mediální výchova** – Vnímání mediálních sdělení

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Pracovní činnosti, Výtvarná výchova, Psaní, Prvouka.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle dosažených vědomostí a dovedností, které v daném ročníku získali, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Počty je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku: 1. až 6. ročník 2 hodiny týdně, 7. – 10. ročník 3 hodiny týdně.

Formy a metody práce

Formy a metody práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň, zdravotní obtíže a aktuální zdravotní stav. Při výuce uplatňujeme především zásadu názornosti, přiměřenosti, posloupnosti a zásadu individuálního přístupu ke každému žákovi. Využíváme speciálně pedagogické metody reedukace a kompenzace. Podle stupně zrakové vady žáci používají černotiskový text běžné velikosti, nebo zvětšený text podle individuálních potřeb. V indikovaných případech používají optické pomůcky. Žáci s těžkým zrakovým postižením pracují pomocí bodového Braillova písma ve zvětšené, příp. běžné velikosti. Využíváme didaktické a smyslové hry, výukové programy na PC. Žáci pracují individuálně, ve skupinách nebo frontálně. Zvolenými metodami a formami práce se snažíme u žáků rozvíjet matematické představy, smyslové vnímání, morálně volní vlastnosti a komunikační dovednosti.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vypočítá jednoduché příklady s názorem, rozezná a roztřídí základní geometrické tvary
- používá učební materiály a učební pomůcky
- vytvoří si návykové stereotypy učení, dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života

- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje k dalšímu vzdělávání (matematické doplňovačky, číselné omalovánky)
- střídá různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků (výukové počítačové programy, matematické hry)
- navozuje praktické situace, ve kterých žákům umožňuje si osvojit, procvičit a upevnit matematické dovednosti a znalosti
- učí žáky pracovat samostatně i ve skupině
- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům, hodnotí je z hlediska jejich osobního pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- při nezdaru povzbuzuje žáky k dalším činnostem
- používá alternativní metody podle individuálních potřeb žáků (např. VOKS, PECS)

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá některé problémové situace a snaží se je řešit s využitím naučených stereotypů i získaných praktických zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů
- pokračuje v řešení problému s pomocí i v případě neúspěchu

Strategie

Učitel:

- vytváří účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s matematickým problémem, který se učí řešit, např. na základě nápodoby, s využitím naučených stereotypů i získaných zkušeností
- učí žáky problém vyjádřit, požádat o pomoc při jeho řešení
- vhodnou motivací podporuje u žáků chuť problém řešit a započatou činnost dokončit

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s druhými lidmi

- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně
- vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady přiměřeným způsobem
- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- má povědomí o jednoduchých formách písemné komunikace
- vyjadřuje přiměřenou formou své potřeby a přání
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí schopnost žáků komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, příp. s využitím alternativních forem komunikace (např. VOKS, PECS, znaková řeč)
- využívá každodenních i modelových situací k vhodné komunikaci žáků s dospělými i vrstevníky
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu sdělení

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientuje se ve známém prostředí
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- chová se přiměřeným způsobem v neznámém prostředí

Strategie

Učitel:

- vytváří bezpečné a příjemné třídní a školní klima
- vede žáky k vzájemné toleranci
- průběžně hodnotí práci a chování žáků a vede je k sebehodnocení

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňuje osvojené návyky a dovednosti při společenském kontaktu
- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití
- respektuje pokyny kompetentních osob při řešení krizových situací

Strategie

Učitel:

- nacvičuje formy společenského styku a dbá, aby je žáci používali v denním životě (např. hra na obchod, služby)
- vyžaduje od žáků plnění každodenních povinností
- umožňuje žákům zažít úspěch, který vede ke zvýšení motivace do další práce

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá jednoduché pracovní dovednosti a postupy při jednoduchých činnostech
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- pracuje podle naučeného pracovního postupu při některých činnostech
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- zapojuje se do práce v týmu
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti a hygieny práce, dodržuje je

Strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování pracovních návyků při plnění úkolů v matematice
- nacvičuje pracovní postupy po jednotlivých krocích v matematice a geometrii
- motivuje žáky k tomu, aby započatou práci dokončili
- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti, nešetří pochvalou
- dbá na bezpečnost při manipulaci s matematickými a geometrickými pomůckami

5.4.2 Vzdělávací obsah předmětu

Upravený obsah vyučovacího předmětu pro žáky s těžkým zrakovým postižením je označen zkratkou TZP.

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký 	1.	ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ – poznávání prvků podle barvy, tvaru – nácvik pojmenování předložených prvků – orientace v pojmech všechno – nic – poznávání prvků podle velikosti, materiálu – orientace v pojmech hodně – málo, všechno – nic, malý – velký – tvoření skupin podle velikosti – tvoření skupin podle velikosti a množství	PAC, VYV, TEV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 MEV1
	1. 1. 1. 2. 2.		
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v prostoru – na začátku, na konci, vedle, nahoře – dole 	2.	– rozlišování pojmů na začátku, na konci – orientace v prostoru – rozlišování pojmů vedle, nahoře, dole	
	3.		
<ul style="list-style-type: none"> řadit předměty zleva doprava 	1., 2., 3.	– orientace na ploše – řazení předmětů zleva doprava – pojmenování předmětů zleva doprava – řazení předmětů zleva doprava podle předlohy – umístování předmětů podle diktátu	
	1. 1. 2. 3.		
<ul style="list-style-type: none"> třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru 	1.	– třídění velkých, výrazně odlišných předmětů – 2 prvky	
	1. 2.	– třídění malých předmětů – 2 prvky – třídění velkých, výrazně odlišných předmětů –	

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	2. 3. 3.	3 prvky – třídění malých předmětů – 3 prvky – třídění předmětů podle různých kritérií – třídění podle dvou, tří vlastností – barva, tvar, velikost, materiál	
<ul style="list-style-type: none"> číst a používat číslice v oboru do 6, numerace do 10 	1. 1. 1. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 2. 2., 3. 2. 2., 3. 3. 3. 1. 2. 2., 3.	<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojem přirozeného čísla 1, 2 – čtení číslic 1, 2, používání předtištěných číslic – numerace do 6 – přiřazování čísel k prvkům a naopak – znázornění číslic 1 – 6 pomocí alternativních metod – pojem přirozeného čísla 3, 4 – práce s předtištěnými číslicemi – čtení číslic 1 – 4, používání předtištěných číslic – numerace do 10 – pojem přirozeného čísla 5, 6 – čtení číslic 1 – 6, používání předtištěných číslic <p>TZP</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientace na zvětšeném modelu šestibodu – čtení číselného znaku na zvětšeném modelu šestibodu (jednořádkové kolíčkové písance) – čtení číslic 1 – 6 na jednořádkové kolíčkové písance 	PSA, PRV, CTE, TEV, HUV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 ENV3 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v číselné řadě 1 – 10 	1. 2. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> – číselná řada vzestupná a sestupná 1 – 2 – číselná řada vzestupná a sestupná 1 – 4 – orientace v číselné řadě 1 – 10 	

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	2., 3. 3.	– doplňování čísel do číselné řady, práce s předtištěnými číslicemi – číselná řada vzestupná a sestupná 1 – 6	
• znát matematické pojmy +, –, =	2. 2., 3.	– čtení matematických pojmů +, –, = (a, bez, je) – čtení příkladů na sčítání a odčítání	
• orientovat se v číselné řadě 1 – 10	1., 2., 3. 1. 1., 2., 3. 2. 3.	– manipulace s počítadlem – sčítání a odčítání s názorem v oboru do 2 – orientace v číselné řadě 1 – 10 – sčítání a odčítání s názorem v oboru do 4 – sčítání a odčítání s názorem v oboru do 6 TZP – manipulace s počítadlem, názornými předměty, hmatovou knihou (používání slov „a, bez, je“ při čtení příkladů)	
• umět rozklad čísel v oboru do 6 s užitím názoru	1. 2. 3.	– rozklad čísel v oboru do 2 – rozklad čísel v oboru do 4 – rozklad čísel v oboru do 6	
• psát číslice 1 – 6 podle předlohy	1., 2., 3. 1. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 2. 2. 3. 3.	– práce s předtištěnými číslicemi – psaní číslic 1, 2 s užitím předlohy – psaní číslic podle diktátu – znázornění číslic pomocí alternativních metod – psaní číslic 3, 4 s užitím předlohy – opis číslic 1 – 4 – psaní číslic 5, 6 s užitím předlohy – opis číslic 1 – 6	

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	1. 2. 2., 3.	TZP – orientace v šestibodu – nácvik a psaní číselného znaku – psaní číslic 1 – 6 na jednořádkové kolíčkové písance (obouručním Pichtově psacím stroji)	
<ul style="list-style-type: none"> používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole 	1. 1. 2. 2. 3. 3. 3.	ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY – poznávání pojmů nahoře – dole – napodobování polohy předmětů v prostoru – poznávání pojmů pod – nad – napodobování více předmětů na ploše – poznávání pojmů před – za – používání a orientace v daných pojmech – umístování předmětů podle pokynů	PRV, PAC, TEV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek 	1., 2. 3.	– orientace v prostoru a na ploše – vytváření jednoduchých situací podle pokynů s využitím různých pomůcek	
<ul style="list-style-type: none"> doplňovat jednoduché tabulky 	2. 3.	– orientace v jednoduché tabulce – doplňování jednoduché tabulky	
<ul style="list-style-type: none"> uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi 	2. 2., 3. 3. 3. 3.	– poznávání drobných mincí – 1 Kč, 2 Kč – manipulace s drobnými mincemi, hra na obchod – poznávání drobných mincí – 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč – počítání drobných mincí – 1 Kč, 2 Kč – uplatnění matematických znalostí při manipulaci s mincemi	

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • poznat a pojmenovat základní geometrické tvary – čtverec, kruh, trojúhelník 	1. 1. 2. 2. 2., 3.	ZÁKLADY GEOMETRIE – seznámení se s geometrickým tvarem čtverec, kruh – praktické ukázky čtverce a kruhu na dřevěných modelech – seznámení se s geometrickým tvarem trojúhelník – praktické ukázky trojúhelníku na dřevěných modelech – procvičování správného pojmenování osvojených základních geometrických tvarů – čtverec, kruh, trojúhelník	PAC, VYV, PRV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit základní geometrické tvary na různých modelech 	2. 3. 3.	– poznávání a rozlišování čtverce, kruhu a trojúhelníku na dřevěných modelech a různých předmětech – rozlišování a třídění již osvojených geometrických tvarů – řazení geometrických tvarů podle daného algoritmu	
<ul style="list-style-type: none"> • porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší 	2. 2. 2. 3.	– nácvik porovnávání délky dvou výrazně odlišných předmětů – příkládání předmětů vedle sebe – porovnávání jejich délky – rozlišování délky předmětů, určování kratší – delší, procvičování na praktických ukázkách – řazení předmětů podle velikosti	

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v pojmech větší – menší, krátký – dlouhý, široký – úzký 	4. 5. 6.	ŘAZENÍ A TRÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ – orientace v pojmech větší – menší, kratší – delší – orientace v pojmech široký – úzký – třídění prvků podle velikosti	PAC, VYV, TEV, PRV
<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed, nad, pod, před, za 	4. 5. 6.	– řazení předmětů zleva doprava – procvičování pojmů uprostřed, nad – pod, manipulace s předměty – procvičování pojmů před – za	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se na ploše 	4., 5. 5., 6.	– orientace na ploše – řazení předmětů podle daných vlastností	
<ul style="list-style-type: none"> porovnávat množství stejně – více – méně 	4. 5. 5., 6.	– manipulace s drobným materiálem, porovnávání množství (přesypávání, překládání apod.) – orientace v pojmech stejně – více – méně – poznávání a rozlišování pojmů	
<ul style="list-style-type: none"> tvořit skupiny o daném počtu prvků 	4. 5.	– tvoření skupin o daném počtu prvků – určování počtu prvků ve skupinách a jejich porovnání	
<ul style="list-style-type: none"> přiřazovat počet předmětů k danému číslu 	4., 5., 6.	– počítání předmětů a přiřazování k danému číslu a naopak	

Vyučovací předmět: POČTY		1. stupeň, 2. období	
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> číst, psát a používat čísla v oboru do 20 	4. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4. 4. 4. 5. 5. 5. 6. 6. 6. 4., 5., 6.	ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE <ul style="list-style-type: none"> numerace do 20 manipulace s předtištěnými čísly 0 – 20 přiřazování správného počtu prvků k číslu 0 – 20 čtení čísel 0 – 10 opis a přepis čísel s pomocí předlohy 0 – 10 psaní čísel 0 – 10 podle diktátu (s pomocí předlohy) čtení čísel 0 – 15 opis a přepis čísel s pomocí předlohy 10 – 15 psaní čísel 0 – 15 podle diktátu (s pomocí předlohy) čtení čísel 0 – 20 opis a přepis čísel s pomocí předlohy 15 – 20 psaní čísel 0 – 20 podle diktátu (s pomocí předlohy) znázornění čísla pomocí alternativních metod TZP <ul style="list-style-type: none"> nácvik čtení a psaní čísel na jednořádkové kolíčkové písance, folii a obouručním Pichtově psacím stroji 	CTE, PSA, PRV, PAC OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 ENV3 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v číselné řadě 0 – 20 	4., 5., 6. 4. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> číselná řada vzestupná a sestupná, doplňování do číselných řad orientace v číselné řadě 0 – 10 orientace v číselné řadě 0 – 15 orientace v číselné řadě 0 – 20 	
<ul style="list-style-type: none"> porovnávat čísla v oboru 0 – 20 s užitím názoru 	4., 5., 6. 4. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> přiřazování počtu prvků k číslu a naopak porovnávání čísel v oboru 0 – 10 porovnávání čísel v oboru 0 – 15 porovnávání čísel v oboru 0 – 20 	

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> umět řešit početní úlohy s 0 	4. 4., 5. 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> pojem čísla 0 psaní číslice 0 početní spoje s 0 	
<ul style="list-style-type: none"> umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku s užitím názoru 	4. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> rozklad čísel do 10 bez přechodu přes desítku (s názorem) rozklad čísel do 15 bez přechodu přes desítku (s názorem) rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku (s názorem) 	
<ul style="list-style-type: none"> zapsat a znázornit jednoduché příklady v oboru do 20 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> opis, přepis příkladů na sčítání a odčítání znázornění příkladů na sčítání a odčítání s pomocí obrázků a reálných předmětů <p>TZP</p> <ul style="list-style-type: none"> zápis matematických pojmů +, -, = na jednořádkové kolíčkové písance zápis příkladů na sčítání a odčítání na jednořádkové kolíčkové písance a obouručním Pichtově psacím stroji 	
<ul style="list-style-type: none"> sčítat a odčítat s názorem do 20 bez přechodu přes desítku 	4., 5., 6. 4. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> manipulace s počítadlem, sčítací tabulkou sčítání a odčítání do 10 bez přechodu přes desítku sčítání a odčítání do 15 bez přechodu přes desítku sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku 	
<ul style="list-style-type: none"> řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 s užitím názoru 	5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> řešení jednoduchých praktických slovních úloh 	

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> používat výrazy vpravo – vlevo, vpředu – vzadu 	4., 5.	ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY – pojmy a jejich používání: vpravo – vlevo, vpředu – vzadu – nácvik pojmů v modelových situacích	PRV, CTE, PAC, TEV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 MEV1
	4., 5., 6.		
<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat pojmy den, měsíc, rok 	4. 5. 6.	– pojem den, měsíc – pojem rok – rozlišovat, který je den, měsíc, rok	MEV1
<ul style="list-style-type: none"> určit čas s přesností na celé hodiny 	4. 5. 5. 4., 5., 6.	– orientace v čase (ráno, poledne, večer) – procvičování číslic do 12 – den – určování času na celé hodiny – modelové situace při hře	
<ul style="list-style-type: none"> znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram 	5. 6.	– základní jednotka délky – metr, základní jednotka hmotnosti – kilogram – měření a vážení – modelové situace	
<ul style="list-style-type: none"> doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20 	6.	– jednoduché tabulky s posloupností čísel do 20	
<ul style="list-style-type: none"> uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi 	4., 5. 6.	– manipulace s penězi – řešení jednoduchých praktických úloh v modelových situacích	
<ul style="list-style-type: none"> kreslit křivé a přímé čáry 	4. 4. 4. 4.	ZÁKLADY GEOMETRIE – nácvik správného držení rýsovacího náčiní při rýsování – grafomotorická cvičení – uvolňovací cviky ruky – kreslení křivé čáry – nácvik kreslení přímé čáry	PRV, PSA, PAC OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8

Vyučovací předmět: POČTY			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	4., 5.	– poznávání a porovnávání křivé a přímé čáry	MEV1
• používat pravítko	4. 5. 5.	– seznámení s rýsovací pomůckou – pravítko a jeho funkce – správná manipulace a zacházení s pravítkem – orientace na pravítku – čtení číslic, určování počátku, používání pravítka	
• umět narýsovat přímku	5. 5. 5.	– seznámení s pojmem přímka, vytvoření představy – procvičování správného držení pravítka při rýsování – nácvik narýsování přímky podle pravítka (správná manipulace s rýsovacím náčiním)	
• změřit délku předmětů	6. 6.	– seznámení s různými druhy délkových měřidel a jejich praktickým využitím – krejčovský metr, skládací metr (praktické ukázky) – měření délky předmětů	

Vyučovací předmět: POČTY			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> umět sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku 	7. 7., 8. 7., 8., 9., 10.	ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE <ul style="list-style-type: none"> rozklad čísel v oboru do 10 sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku manipulace s počítadlem, sčítací tabulkou 	CTE, PSA, SKN, PAC, OKP
<ul style="list-style-type: none"> psát, číst a používat čísla v oboru do 100 	7., 8. 7., 8. 7., 8. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 9., 10. 9., 10. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> obor přirozených čísel do 50, numerace do 50 čtení čísel do 50 psaní čísel do 50 podle předlohy (diktátu) číselná osa manipulace s počítadlem, sčítací tabulkou obor přirozených čísel do 100, numerace do 100 čtení čísel do 100 psaní čísel do 100 podle předlohy (diktátu) TZP <ul style="list-style-type: none"> čtení čísel do 100 na jednořádkové písance, na folii psaní čísel do 100 na jednořádkové písance (obouručním Pichtově psacím stroji) 	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 ENV3 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> umět porovnávat čísla 0 – 100 	7. 7., 8. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> pojmy více – méně porovnávání čísel do 50 porovnávání čísel do 100 	
<ul style="list-style-type: none"> umět rozklad čísel na desítky a jednotky v oboru do 100 	7., 8., 9., 10. 7., 8. 9., 10. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> manipulace se stovkovým počítadlem rozklad čísel na desítky a jednotky v oboru do 50 rozklad čísel na desítky a jednotky v oboru do 100 manipulace s mincemi 	
<ul style="list-style-type: none"> sčítat a odčítat čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru 	7., 8. 7., 8.	<ul style="list-style-type: none"> sčítání a odčítání desítek do 50 přičítání jednociferného čísla k dvojcifernému bez 	

Vyučovací předmět: POČTY			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	7., 8. 9., 10. 9., 10. 9., 10.	přechodu přes desítku v oboru do 50 – odčítání jednociferného čísla od dvouciferného bez přechodu přes desítku v oboru do 50 – sčítání a odčítání desítek do 100 – přičítání jednociferného čísla k dvoucifernému bez přechodu přes desítku v oboru do 100 – odčítání jednociferného čísla od dvouciferného bez přechodu přes desítku v oboru do 100	
<ul style="list-style-type: none"> vyjmenovat násobkovou řadu 2, 5, 10, 100 	9. 10. 10. 10.	<ul style="list-style-type: none"> násobková řada čísla 2, 5, 10 násobková řada čísla 100 čtení a zápis násobků čísla 100 čtení a zápis číslice 1000 <p>TZP</p> <ul style="list-style-type: none"> čtení a zápis násobků čísla 100 na jednořádkové písance, folii a obouručním Pichtově psacím stroji čtení a zápis čísla 1000 na jednořádkové písance, folii a obouručním Pichtově psacím stroji 	
<ul style="list-style-type: none"> umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy 	7., 8., 9., 10.	– jednoduché praktické slovní úlohy	
<ul style="list-style-type: none"> umět použít kalkulačtor 	8. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> manipulace s kalkulačtor počítání pomocí kalkulačtoru 	
<ul style="list-style-type: none"> znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času 	7. 7. 7.	<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p> <ul style="list-style-type: none"> jednotka délky – jeden metr, měření, odhad délky jednotka hmotnosti – jeden kilogram, vážení jednotka času – hodina, určování času na hodiny 	SKN, PAC, TEV, OKP

Vyučovací předmět: POČTY			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
• zvládat početní úkony s penězi	8. 9. 9., 10.	– osvojení pojmu drahý – levný – používání mincí a bankovek 50 Kč, 100 Kč – manipulace s penězi, počítání s penězi, řešení praktických úloh	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 ENV2, ENV3, ENV4 MEV1
• orientovat se v čase	7. 8. 9. 9., 10.	– určování času na hodiny s názorem – určování času na půlhodiny s názorem – určování času na čtvrt hodiny s názorem – používání nástěnných hodin, hodinek, budíku	
• doplňovat údaje v jednoduché tabulce	9., 10. 9., 10.	– jednoduché tabulky – doplňování údajů v jednoduché tabulce	
• umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami	7. 7., 8.	GEOMETRIE – procvičování správného držení rýsovacího náčiní – práce s pravítkem a geometrickou soupravou	PAC, SKN
• používat základní geometrické pojmy (přímka, úsečka, bod)	7. 8. 8. 8.	– procvičování rýsování přímky – pojem bod, rýsování bodu – bod v prostoru, bod na přímce – rozlišování – pojem úsečka – začátek, konec úsečky (praktické ukázky)	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 MEV1
• znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary (kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník)	7.	– správné pojmenování osvojených základních rovinných útvarů (kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník)	
• rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit	7. 9.	– rozeznávání přímky a úsečky, praktické ukázky – rýsování úsečky	

Vyučovací předmět: POČTY			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> měřit a porovnávat délku úsečky 	8. 9. 10.	<ul style="list-style-type: none"> manipulace s pravítkem, orientace na pravítku měření dvou výrazně odlišných úseček porovnávání délky dvou výrazně odlišných úseček (s názorem) 	
<ul style="list-style-type: none"> poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa (krychle, kvádr, válec, koule) 	8. 9. 8., 9., 10. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> základní geometrická tělesa (krychle, kvádr) základní geometrická tělesa (válec, koule) praktické ukázky těles na různých předmětech a dřevěných modelech, přirovnávání k předmětům z běžného života rozlišování a pojmenování základních geometrických těles – krychle, kvádr, válec, koule (praktické ukázky) 	

5. 5 Vyučovací předmět: OBSLUHA KOMUNIKAČNÍCH POMŮCEK

5.5.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Obsluha komunikačních pomůcek byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Zaměřuje se na práci s osobním počítačem a vybraným základním programovým vybavením a na obsluhu základních pomůcek, které usnadňují žákům komunikaci a umožňují jim získávat informace. Obsah předmětu je přizpůsoben individuálním potřebám a možnostem žáků. Žáci mohou aplikovat dovednosti získané v tomto předmětu nejen v ostatních vzdělávacích oblastech, ale i v praktických situacích.

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu je poznávání možností výpočetní techniky, využívání přiměřených výukových programů, rozvíjení a zdokonalování jemné motoriky a orientace na ploše, zdokonalování smyslové diferenciacce, rozvíjení myšlení, postřehu a koncentrace pozornosti, komunikace prostřednictvím techniky.

Průřezová témata

Do předmětu Obsluha komunikačních pomůcek jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Poznávací schopnosti; Komunikace; Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- **Environmentální výchova** – Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí
- **Mediální výchova** – Vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Fungování a vliv médií ve společnosti

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Čtení, Psaní, Řečová výchova, Počty, Prvouka, Svět kolem nás, Hudební výchova.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle dosažených vědomostí a dovedností, které v daném ročníku získali, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Obsluha komunikačních pomůcek je zařazen do výuky v 5. – 10. ročníku 1 hodinu týdně.

Formy a metody práce

Formy a metody práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň, zdravotní obtíže a aktuální zdravotní stav. Předmět se vyučuje především formou individuální s dodržением zásad názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Metody práce, které používáme podporují rozvoj komunikačních dovedností, smyslů, soustředění pozornosti. Využíváme výukové programy, výpočetní techniku, počítače s alternativním způsobem ovládání, CD přehrávače, DVD přehrávače, mobilní telefony, diktafony, elektrické komunikátory. Výuka předmětu probíhá ve třídách nebo na upraveném pracovišti vybaveném počítačovou technikou s programy přizpůsobenými žákům se souběžným postižením více vadami.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učební materiály a učební pomůcky
- provádí s pomocí některé počítačové operace
- vytváří si návykové stereotypy učení, dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- používá různé učební materiály a učební pomůcky
- používá alternativní metody podle individuálních potřeb žáků
- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje k dalšímu vzdělávání
- využívá metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových znalostí a dovedností
- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům
- učí žáky pracovat samostatně formou strukturování složitějších úkonů

- hodnotí žáky s hlediska jejich pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- rozvíjí smyslové vnímání a motorické funkce u žáků
- využívá některé programy a pomůcky jako součást alternativní komunikace
- zohledňuje specifické potřeby žáků

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- vnímá některé problémové situace a snaží se je řešit s využitím naučených stereotypů i získaných praktických zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů
- pokračuje v řešení problému s pomocí i v případě neúspěchu

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků vhodnou motivací problém řešit a započatou činnost dokončit
- učí žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení
- navozuje problémové situace a vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- oceňuje kladně dílčí postupy žáků, složitější úkoly člení do menších a snadněji zvládnutelných celků
- učí žáky vyrovnávat se s nezdarem

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně
- komunikuje s druhými lidmi
- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- má povědomí o jednoduchých formách písemné komunikace
- používá pro komunikace běžné nebo alternativní komunikační prostředky
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Strategie

Učitel:

- rozvíjí u žáků schopnost komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, případně s využitím alternativních forem komunikace
- podporuje práci žáků ve dvojicích a skupinách a s tím spojené střídání rolí ve skupinách
- využívá modelových situací při komunikaci žáků s dospělými i vrstevníky s využitím komunikačních pomůcek (mobilní telefon, diktafon, hlasový komunikátor)
- učí žáky jednoduchým způsobem formulovat sdělení
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu sdělení

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se ve známém prostředí
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- má povědomí o závažnosti možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby

Strategie

Učitel:

- vytváří příjemné a bezpečné prostředí
- posiluje sebedůvěru a zdravé sebevědomí žáků
- vede žáky k adekvátnímu chování v reálných situacích
- vede žáky k respektování základních pravidel rozhovoru
- informuje žáky o reálném nebezpečí zneužití vlastní osoby při používání komunikačních prostředků

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňuje osvojené návyky a dovednosti při společenském kontaktu
- respektuje pokyny kompetentních osob při řešení krizových situací
- dodržuje naučené stereotypy chování při ochraně svého zdraví

Strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování základních hygienických zásad
- umožňuje žákům zažít úspěch, který je motivuje ke zvýšení úsilí
- vede žáky k tomu, aby získané dovednosti uměli uplatnit ve společenských situacích (telefonování, volnočasové aktivity)
- vhodným chováním upevňuje svoji autoritu a vede žáky k respektováním kompetentních osob

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá základní pracovní dovednosti a postupy při jednoduchých činnostech
- má osvojené některé základní hygienické návyky
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- pracuje podle naučeného pracovního postupu při některých činnostech
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochraně zdraví, hygieně práce a ochraně životního prostředí při pracovních činnostech a dodržuje je

Strategie

Učitel:

- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti
- vede žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků
- podněcuje žáky k samostatné obsluze komunikačních pomůcek
- důsledně dbá na bezpečnosti a hygienu při všech činnostech
- motivuje žáky k tomu, aby započatou práci dokončili a podporuje tak schopnost jejich koncentrace
- učí žáky vyjádřit názor na výkon svůj i ostatních a přijímat nejen kladné, ale i negativní hodnocení
- strukturuje složitější pracovní postupy do jednoduchých kroků tak, aby žáci zažili pocit úspěchu při jejich zvládnutí
- užívá a pravidelně opakuje jednoduché instrukce k plnění úkonů

5.5.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: OBSLUHA KOMUNIKAČNÍCH POMŮCEK			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> být poučen o zásadách bezpečnosti práce spojené s využíváním komunikačních pomůcek 	5., 6.	– seznámení se zásadami bezpečnosti při práci spojené s využíváním výpočetní techniky a komunikačních pomůcek	CTE, PSA, REC, POC, PRV, SKN, HUV OSV1, OSV5, OSV7, OSV9 ENV3, ENV4 MEV1, MEV2, MEV3
	5., 6.	– seznámení se základními hygienickými pravidly	
<ul style="list-style-type: none"> mít povědomí o základní obsluze elektrotechnických pomůcek 	5., 6.	– popis základních částí počítače a praktické seznámení s jejich funkcí (monitor, skříň počítače)	
	5., 6.	– seznámení s mobilním telefonem, CD přehrávačem diktafonem, magnetofonem, televizí po stránce technické a funkční	
	5., 6.	– ovládací prvky konkrétních, ve škole dostupných, pomůcek (zapínání, vypínání, hlasitost zvuku)	
<ul style="list-style-type: none"> mít povědomí o přídatných zařízeních počítače (klávesnice, myš, sluchátka, reproduktory) 	5., 6.	– seznámení s přídatnými zařízeními (klávesnicí, myší, sluchátky, reproduktory)	
	5., 6.	– práce s klávesnicí, případně s myší podle zrakových možností jednotlivých žáků	
<ul style="list-style-type: none"> být seznámen s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy 	5., 6.	– využívání vybraných výukových a zábavných programů vztahujících se k ostatním předmětům	
	5., 6.	– užívání vybraných kláves k ovládní jednoduchých výukových programů	

Vyučovací předmět: OBSLUHA KOMUNIKAČNÍCH POMŮCEK			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s komunikačními pomůckami a znát zdravotní rizika 	7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – opakování základních hygienických a bezpečnostních pravidel a jejich důsledné dodržování při práci s komunikačními pomůckami 	CTE, PSA, REC, POC, PRV, SKN, HUV
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní funkce mobilního telefonu a dalších elektrotechnických pomůcek 	7., 8. 9. 10.	<ul style="list-style-type: none"> – názorné seznámení s dalšími ovládacími tlačítky a jejich umístění na ovládacím panelu užívaných elektrotechnických pomůcek – obsluha elektrotechnických pomůcek s dopomocí – aktivní užívání vybraných elektrotechnických pomůcek 	OSV1, OSV5, OSV7, OSV9 ENV3, ENV4 MEV1, MEV2, MEV3
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat s pomocí práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy 	7. 7., 8. 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – orientace na ploše monitoru – vyhledání příslušné ikony výukového programu a jeho spuštění – orientace a pohyb v základním menu vybraných programů – využívání výukových a herních programů 	
<ul style="list-style-type: none"> • znát přídatná zařízení počítače 	7., 8. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – přídatná zařízení počítače, jejich účel (myš, klávesnice, monitor, kopírka, tiskárna) – používání přídatných zařízení počítače podle zřakových možností jednotlivých žáků 	
<ul style="list-style-type: none"> • mít povědomí o možnostech elektronické komunikace 	9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – seznámení se základními způsoby elektronické komunikace 	
<ul style="list-style-type: none"> • mít povědomí o možnostech získávání informací pomocí internetu 	7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – seznámení s možnostmi získávání informací pomocí internetu a jeho využívání ve výuce ostatních předmětů 	

5. 6 Vyučovací předmět: PRVOUKA

5.6.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Prvouka byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Žáci získávají základní poznatky o svém nejbližším okolí, o okolním světě, o životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Učí se na základě pozorování, napodobování a vlastních praktických zkušeností správně pojmenovávat předměty a správně pojmenovávat a chápat jevy a situace. Nové poznatky a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě. Předmět Prvouka pomáhá žákům získat a osvojit si dovednosti, potřebné při řešení různých životních situací a k samostatnější orientaci v okolním světě.

Vzdělávací obsah předmětu Prvouka je členěn do tematických okruhů:

- **Místo, kde žijeme** – žáci se učí poznávat své nejbližší okolí, orientovat se v něm a cítit se bezpečně.
- **Lidé kolem nás** – žáci se učí základním způsobům společenského chování a jednání při praktických činnostech.
- **Lidé a čas** – žáci se učí orientovat v čase a určovat ho, rozlišovat děj v minulosti a budoucnosti.
- **Rozmanitost přírody** – žáci se seznamují se změnami v přírodě v průběhu roku a vytvářejí si k přírodě kladný vztah.
- **Člověk a jeho zdraví** – žáci poznávají sami sebe prostřednictvím svého těla, učí se dodržovat základní hygienické návyky, poznávají, co jejich zdraví prospívá a co mu škodí.

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytváření a fixaci hygienických a sebeobslužných návyků
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů, toleranci k odlišnostem lidí
- poznávání svého nejbližšího okolí a orientaci v něm
- rozvoji poznávacích procesů a vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby při pojmenovávání předmětů, jevů a dějů
- poznávání významu věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- získávání praktických poznatků a zkušeností z každodenního života
- vytváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě
- získávání a fixaci zásad zdravého životního stylu
- osvojování a fixaci pravidel chování v situacích ohrožujících zdraví a bezpečnost

Průřezová témata

Do předmětu Prvouka jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygienu; Poznávací schopnosti; Mezilidské vztahy; Komunikace; Spolupráce a soutěživost; Řešení problémů a rozhodovací schopnosti; Hodnoty, postoje, praktická etika.
- **Environmentální výchova** – Ekosystémy; Lidské aktivity a problémy životního prostředí.
- **Mediální výchova** – Fungování a vliv médií ve společnosti.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem všech vyučovacích předmětů, zejména Čtení, Řečová výchova, Tělesná výchova, Pracovní činnosti, Výtvarná výchova.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle dosažených vědomostí a dovedností, které v daném ročníku získali, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Prvouka je zařazen do výuky v 1. – 6. ročníku: 1. a 2. ročník 2 hodiny týdně, 3. – 6. ročník 3 hodiny týdně.

Formy a metody práce

Při výuce uplatňujeme především zásadu názornosti, přiměřenosti, posloupnosti a zásadu individuálního přístupu ke každému žákovi. Formy práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň a další zdravotní obtíže. Proto využíváme didaktické a smyslové hry, naučné výukové programy na PC, dramatizaci a vyprávění. Žáci pracují individuálně, ve skupinkách nebo frontálně. Z dalších forem výuky volíme vycházky, výlety, výstavy, návštěvy kulturních akcí a center volného času se zookoutky. Zvolenými metodami a formami práce se snažíme u žáků rozvíjet komunikační dovednosti, smyslové vnímání, empatii a morálně volní vlastnosti.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se dokáže přiměřenou dobu soustředit
- používá učební materiály a pomůcky, manipuluje se známými předměty ve třídě a ve svém nejbližším okolí
- rozezná a roztřídí obrázky a předměty
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení
- vytvoří si návykové stereotypy učení
- uplatňuje získané poznatky v modelových i praktických situacích

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje
- využívá názorné pomůcky, pracovní sešity, listy, apod.
- střídá různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků
- využívá naučených výukových programů na PC
- rozvíjí chápání používaných znaků a symbolů
- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům s ohledem na rozsah a stupeň postižení
- vytváří modelové situace, ve kterých umožňuje žákům poznat, procvičit a osvojit si poznatky
- vytváří podmínky pro samostatnou práci i práci ve skupině

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- vnímá některé problémové situace
- požádá o pomoc při řešení problému
- překonává problémy
- řeší známé a často se opakující situace sám nebo s pomocí

Strategie

Učitel:

- pomáhá žákům problém identifikovat, vyjádřit jeho podstatu a požádat o pomoc při jeho řešení
- vytváří modelové situace, kde se žáci s problémem setkají a snaží se ho formou nápodoby nebo naučených stereotypů řešit
- snaží se, aby žáci zvládli pocit strachu z nových činností, situací, prostředí a předmětů
- podporuje u žáků chuť problém řešit

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně
- vyjadřuje přiměřeným způsobem svoje pocity, nálady a prožitky
- komunikuje s dospělými i se spolužáky
- vyjadřuje přiměřenou formou svoje potřeby a přání
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky
- adekvátně odpovídá na položené otázky

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí verbální i nonverbální komunikační schopnosti žáků
- využívá alternativních forem komunikace
- motivuje žáky ke komunikaci a k vyjadřování svých potřeb a pocitů
- učí žáky reagovat na situace a osoby ve svém blízkém okolí

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se ve známém prostředí
- chová se přiměřeným způsobem na veřejnosti a v neznámém prostředí
- orientuje se ve vztahu ke své rodině, k dospělým osobám i ke svým vrstevníkům
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách

- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování

Strategie

Učitel:

- vytváří klidné a bezpečné třídní i školní klima vzhledem k individuálním potřebám žáků
- vytváří pravidla vzájemného soužití a dbá na jejich dodržování
- rozvíjí spolupráci mezi žáky formou her a společenských aktivit
- zařazuje vzhledem k individuálním schopnostem a možnostem žáků návštěvy kulturních akcí, vycházky, exkurze

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- chová se přiměřeným a vhodným způsobem na veřejnosti
- chápe význam soukromého vlastnictví
- dodržuje společenské normy a pravidla soužití
- reaguje vhodným způsobem na krizové situace
- ví, na koho se má obrátit v případě nesnází
- chová se šetrně k přírodě a ke svému okolí
- dodržuje pravidla třídy

Strategie

Učitel:

- vytváří atmosféru vzájemné důvěry pro vyjádření vlastních názorů
- rozvíjí dodržování základních společenských norem a pravidel soužití ve společnosti formou didaktických her a dramatizací
- napomáhá správnému chování v krizových situacích ohrožujících život a zdraví člověka vytvářením modelových situací
- vyžaduje od žáků plnění každodenních povinností
- vede žáky k lásce k přírodě a k šetrnému chování k ní i ke svému okolí
- vede žáky k zodpovědnosti za své jednání tím, že vytváří pravidla třídy

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňuje základní hygienické návyky

- zvládá jednoduché pracovní dovednosti a postupy
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí nebo s dopomocí
- soustředí se na jednoduchý pracovní výkon
- chápe význam práce druhých
- dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví na vycházkách nebo při hrách
- přijímá hodnocení výsledků své práce

Strategie

Učitel:

- organizuje pro žáky vycházky, výlety, exkurze
- seznamuje žáky s různými pracovními profesemi
- vede žáky k tomu, aby si vážili práce druhých
- dbá na důsledné dodržování hygienických návyků
- nacvičuje a trénuje modelové situace vedoucí k zajištění bezpečnosti žáků
- vyžaduje dodržování pořádku a čistoty ve třídě a v prostorách školy

5.6.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • poznat a pojmenovat nejdůležitější předměty a činnosti, s nimiž se ve svém nejbližším okolí běžně setkává (domov, třída, škola) 	<p>1.</p> <p>1., 2.</p> <p>1., 2., 3.</p>	<p>MÍSTO, KDE ŽIJEME</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznávání a pojmenovávání předmětů a činností ve třídě (pomůcky a vybavení třídy) – poznávání a pojmenovávání předmětů a činností doma (vybavení dětského pokoje, koupelny, WC, jídelny, kuchyně a pojmenování činností, které se zde odehrávají) – poznávání a pojmenovávání předmětů a činností ve škole (vybavení šatny, relaxační místnosti, tělocvičny, jídelny, WC, koupelny, kuchyňky, společných prostor – aula, chodby, výtah a činností, které se zde odehrávají) 	<p>CTE, PSA, REC, POC, HUV, TEV, PAC, VYV</p> <p>OSV1, OSV2, OSV5, OSV7</p>
<ul style="list-style-type: none"> • reagovat na své jméno a příjmení, říci své jméno a příjmení, znát název své obce a adresu bydliště 	<p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – jméno a příjmení – adresa bydliště – domov a jeho okolí 	
<ul style="list-style-type: none"> • zvládnout orientaci ve třídě a v budově školy 	<p>1.</p> <p>1., 2., 3.</p> <p>1., 2., 3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pracovní místo ve třídě, jeho organizace – orientace ve třídě – dveře, okna, umyvadlo, umístění nábytku – orientace v budově školy – šatny, relaxační místnost, jídelna, WC, koupelna, chodby, schodiště, výtah 	
<ul style="list-style-type: none"> • dodržovat základní pravidla bezpečnosti při pohybu ve třídě a v budově školy 	<p>1., 2., 3.</p> <p>1., 2., 3.</p> <p>1., 2., 3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – prostorová orientace – zásady a pravidla samostatného pohybu – zásady a pravidla pohybu ve skupině 	

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	1., 2., 3.	– pohyb podél vodících linií	
<ul style="list-style-type: none"> znát jména rodinných příslušníků, rozlišovat jejich stáří 	1. 2. 3.	LIDÉ KOLEM NÁS – pojmenování rodinných příslušníků (maminka, tatínek, sestra, bratr, babička, dědeček) – jména rodinných příslušníků – rozlišování jejich stáří (mladý, starý)	CTE, PSA, REC, POC, HUV, VYV, PAC
<ul style="list-style-type: none"> znát jména spolužáků a svých učitelů 	1. 2. 3.	– jména žáků ve třídě, jména učitelů ve třídě, jméno vychovatele – jména spolužáků z jiných tříd, jména učitelů z jiných tříd, jména vychovatelů – pojmenování osob ve škole podle jejich pracovní činnosti (kuchařka, uklízečka, údržbář, zdravotní sestra)	OSV1, OSV2, OSV3, OSV5, OSV6, OSV7, OSV9, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> uplatňovat základy společenského chování (pozdrav, požádání, poděkování) 	1., 2., 3. 2. 3.	– zdrcení nejbližších rodinných příslušníků a vrstevníků, zdrcení ostatních osob – jednoduchá formulace žádosti a poděkování pod vedením pedagoga – vyřízení jednoduchého vzkazu pod vedením pedagoga	
<ul style="list-style-type: none"> poznat a pojmenovat vybrané lidské činnosti v prostředí rodiny a školy 	1., 2., 3.	– pracovní pomůcky v domácnosti a ve škole (kbelík, hadr, smeták, lopatka, prachovka, mop, koš na odpadky – nádoby na tříděný odpad, houba na nádobí, vybrané kuchyňské náčiní, vysavač, pračka apod.) a pojmenování činností, které s těmito	

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	2. 3.	pomůckami souvisí (úklid, vaření, praní apod.) – dělba práce v rodině – praktické pracovní činnosti pod dohledem pedagoga (jednoduchý úklid)	
• dodržovat pravidla chování při setkání s neznámými lidmi	1., 2., 3.	– fixace chování (odmítnutí komunikace, odmítnutí dárku, oznámení dospělému)	
• zvládnout jednoduchou orientaci v čase	1. 2. 3.	LIDÉ A ČAS – sledování a pojmenování jevů a dějů v průběhu dne doma i ve škole (den, noc) – sledování a pojmenování jevů a dějů v průběhu dne doma i ve škole (ráno, poledne, večer) – pracovní dny, volné dny	CTE, PSA, REC, POC, HUV, VYV, TEV, PAC OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV7
• rozlišovat rozvržení svých denních činností	1. 2. 3.	– vnímání a poznávání pravidelně se opakujících denních činností (škola, družina, domov) – režim dne, čas pro práci a čas pro odpočinek (vyučování, přestávka) – režim týdne, práce a volný čas	MEV3
• znát dny v týdnu	1. 2. 3.	– názvy dnů v týdnu – vnímání a pojmenovávání činností, které se pravidelně v určitý den opakují – určení daného dne v týdnu pod vedením pedagoga	
• vnímat roční období podle vybraných charakteristických znaků	1. 2.	– vnímání a pravidelné sledování počasí (teplo, zima, déšť, sníh, vítr, slunce, mrak, bouřka, led, mráz) – vnímání a rozpoznávání ročních období – jaro, léto, podzim, zima (počasí, oblékání, sportovní činnosti,	

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	3.	svátky, rostliny, zvířata) – vyjmenovat za pomoci názoru (obrázky, přírodniny, předměty) některé charakteristické znaky jednotlivých ročních období	
<ul style="list-style-type: none"> • popsat podle návodných otázek viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích 	1. 2. 3.	ROZMANITOST PŘÍRODY – vnímání a sledování změn počasí (teplo, zima, déšť, sníh, vítr, slunce, mrak, bouřka, mráz, led) – vnímání a sledování chování rostlina a živočichů v jednotlivých ročních obdobích, péče o zvířata a ptáky – přiřazování výrazných znaků proměn přírody k jednotlivým ročním obdobím	CTE, PSA, REC, POC, HUV, VYV, TEV, PAC OSV1, OSV7 ENV4 MEV1, MEV2
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit a pojmenovat nejběžnější druhy domácích a hospodářských zvířat podle charakteristických znaků 	1., 2., 3. 2. 3.	– vnímání a pozorování živých domácích a hospodářských zvířat (domácích mazlíčků – pes, kočka, andulka, želva apod.), prohlížení a popis modelů nebo ilustrací s domácími a hospodářskými zvířaty (kráva, prase, ovce, koza, kůň, slepice, kachna, husa), hlasy domácích zvířat – jednoduchý popis stavby těla zvířat, hlasy zvířat, pokrývka těla (srst, peří), potrava – zvířecí rodiny	
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit a pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny 	1. 2. 3.	– poznávání základních druhů ovoce podle názoru (hmatem, čichem, chutí) – poznávání základních druhů zeleniny podle názoru (hmatem, čichem, chutí) – třídění základních druhů ovoce a zeleniny	

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> znát základní zásady pobytu v přírodě 	1. 2. 3.	<ul style="list-style-type: none"> oblékání do přírody, chůze po vyznačených cestách chování v přírodě – netrhat rostliny, nekonzumovat neznámé plodiny, neplašit zvěř vnímání a pozorování zajímavostí v přírodě (zvuky, přírodniny, zvířata), péče o životní prostředí 	
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat pod dohledem zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu 	1., 2., 3. 1., 2., 3.	<p>ČLOVĚK A ZDRAVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> osobní hygiena (před jídlem a po jídle, po použití WC, ráno a večer, po příchodu z venku apod.), svlékání a oblékání, samostatnost při jídle udržování čistoty a pořádku na pracovním místě, ukládání věcí na vyhrazené místo (boty, oblečení apod.) 	REC, VYV, TEV, PAC OSV1, OSV2, OSV4, OSV5, OSV7, OSV9, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> pojmenovat hlavní části lidského těla 	1. 2. 3.	<ul style="list-style-type: none"> vnímání a pojmenování jednotlivých částí těla (hlava, ruce, nohy apod.) ukazování a pojmenování jednotlivých částí těla na sobě a na spolužákovi ukazování a pojmenování jednotlivých částí těla na modelech nebo obrázcích, zdravá strava a pitný režim 	ENV4
<ul style="list-style-type: none"> dokázat upozornit na své zdravotní potíže 	1., 2., 3. 2. 3.	<ul style="list-style-type: none"> zdraví a nemoc – vnímání příznaků nemoci (rýma, kašel, teplota, bolení hlavy, bolení v krku apod.) chování v době nemoci sdělování potíží – ukázat a odpovídat podle svých možností (co nebo kde žáka bolí) 	

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • dodržovat pod dohledem dospělé osoby bezpečnost při hrách, na výletech a sportovních aktivitách 	1., 2., 3.	– fixace pravidel bezpečného chování při hrách, na výletech, na vycházkách, při sezónních sportovních aktivitách (sáňkování, bobování, koupání, jízda na koloběžce, trojkolce apod.)	

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> popsat cestu do školy podle návodných otázek 	4. 5. 6.	MÍSTO, KDE ŽIJEME <ul style="list-style-type: none"> – seznámení se s nejbližším okolím školy – bezpečnost chodců, chůze po chodníku, přecházení vozovky, základy dopravní výchovy – dopravní prostředky, chování v dopravních prostředcích, základy dopravní výchovy 	CTE, PSA, REC, POC, HUV, TEV, PAC, VYV, OKP OSV1, OSV5, OSV7, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> vědět o nejbližších důležitých místech v okolí školy a bydliště 	4. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> – areál školy (budovy, vrátnice, hřiště, pískoviště apod.) – okolí školy (zastávky MHD, křižovatky, park, řeka apod.) – okolí bydliště (obchody, kostel, les, park, rybník, koupaliště apod.) 	ENV4
<ul style="list-style-type: none"> vyjádřit pomocí návodných otázek zážitky z vycházek 	4., 5., 6.	– okolní krajina, výlety, vycházky, charakteristické znaky přírody v jednotlivých ročních obdobích	
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat za dohledu dospělé osoby bezpečnost při hrách 	4., 5., 6.	– pravidla her, provozní řády tělocvičny, plaveckého bazénu, hřiště, základy dopravní výchovy	
<ul style="list-style-type: none"> vědět, jak se má chovat v rodině, ve škole a ke svým kamarádům 	4., 5., 6.	LIDÉ KOLEM NÁS <ul style="list-style-type: none"> – nejbližší příbuzní, které žák zná, vztahy mezi členy rodiny, chování k rodičům, sourozencům, příbuzným, chování ve škole, chování ke kamarádům 	CTE, PSA, REC, POC, HUV, VYV, PAC, OKP
<ul style="list-style-type: none"> navazovat kontakt se svými spolužáky 	4., 5., 6.	– jména a příjmení spolužáků, oslovení, jednoduchá otázka, jednoduchá odpověď, vyřízení jednoduchého vzkazu, vzájemná pomoc	OSV1, OSV2, OSV3, OSV5,

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti 	4.	– pracovní činnosti v rodině, dělba práce, potřebné pomůcky a nástroje, zapojení se do jednoduchých pracovních činností	OSV6, OSV7, OSV8, OSV9, OSV10
	5.	– pojmenování osob podle jejich pracovní činnosti, uplatňování praktických dovedností	
	6.	– zaměstnání rodičů a nejbližších příbuzných	
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznat nevhodné chování a jednání 	4., 5., 6.	– zásady vhodného a slušného chování doma, ve škole i na veřejnosti, posuzování správného a nevhodného chování	
<ul style="list-style-type: none"> vyhledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby a reagovat na pokyny dospělých osob 	4., 5., 6.	– poplach, požár, dopravní nehoda, krádež, šikana, zneužívání, týrání	
	4., 5., 6.	– fixace chování v případech ohrožení (policie, hasiči, zdravotníci)	
<ul style="list-style-type: none"> mít povědomí o určování času 	4.	LIDÉ A ČAS – dělení dne na hodiny – orientačně (začátek vyučování, oběd, večerníček apod.)	CTE, PSA, REC, POC, HUV, VYV, TEV, PAC, OKP OSV1, OSV3, OSV7, OSV10 ENV4 MEV1, MEV3
	4., 5.	– různé typy a modely hodin a hodinek (ručičky, jejich délka, ciferník, směr otáčení), určování celých hodin	
	6.	– praktické vnímání času (začátek a konec vyučování, odjezdy dopravních spojů, začátky pořadů v televizi nebo v rádiu, otevírací doby v obchodech, ordinační doba u lékaře, oběd, svačina, večeře, návštěvy apod.)	
<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a v budoucnosti (včera, dnes, zítra) 	4.	– dny v týdnu (orientace v týdnu), určování dějů a událostí v přítomnosti (dnes)	
	5.	– dny v týdnu (orientace v týdnu), rozlišování dějů	

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	6.	a událostí v přítomnosti a v krátké minulosti (dnes, včera) – orientace v týdnu, rozlišování dějů a událostí v přítomnosti, v krátké minulosti a v krátké budoucnosti (dnes, včera, zítra), praktické využití	
• rozlišit podle charakteristických znaků roční období a vyjmenovat měsíce	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	– příroda na podzim (změny počasí, odlet ptactva, sklizeň ovoce, zeleniny), podzimní měsíce – příroda v zimě (počasí, péče o ptáky a volně žijící zvířata, zimní spánek některých zvířat, bezpečnost při zimních sportech), zimní měsíce – příroda na jaře (počasí, rostliny, zvířata a jejich mláďata, práce na zahradě a na poli), jarní měsíce – příroda v létě (počasí, lesní plody, chování v přírodě, bezpečnost při hrách v přírodě a při koupání), letní měsíce	
• mít povědomí o rozdílnostech života ve městě a na vesnici	6.	– obec, ve které žiji (velikost, doprava, okolí, dům, byt, zahrada, park, zvířata, kultura, sport, příbuzní)	
• vnímat významné události ve svém bydlišti a ve škole	4., 5., 6.	– sledování různých událostí ve škole a v místě bydliště (pouť, tradiční lidové svátky, pověsti, kulturní a sportovní akce apod.)	
• poznat rozdíly mezi stromy a keři	4. 5. 6.	ROZMANITOST PŘÍRODY – strom (listnatý, jehličnatý), stromy v lese a na zahradě – ovocné stromy a jejich plody – ovocné keře a jejich plody	CTE, PSA, REC, POC, HUV, VYV, TEV, PAC

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> pojmenovat některá volně žijící zvířata 	4. 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> volně žijící zvířata v průběhu roku, jaro a mláďata, zimní spánek některých zvířat, péče o zvířata v zimě, péče o ptáky, bezpečnost při náhodném styku s volně žijícími zvířaty (vzteklina) poznávání některých volně žijících zvířat (živých, na modelech, na obrázcích, podle hlasů, podle povrchu těla apod.), bezpečnost při náhodném styku s volně žijícími zvířaty (zajíc, ježek, srna, myš, kos, holub, motýl, včela, užovka, zmije, kapr apod.) 	OSV1 ENV3
<ul style="list-style-type: none"> rozlišit listnaté a jehličnaté stromy 	4. 5. 6.	<ul style="list-style-type: none"> stromy v lese a na zahradě (listnaté, jehličnaté) listnaté stromy a jejich plody, jehličnaté stromy a jejich plody (jedlé – nejedlé) rozlišování listnatých a jehličnatých stromů v přírodě, na obrázcích, na modelech 	
<ul style="list-style-type: none"> mít povědomí o ochraně přírody a životního prostředí 	4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> chování v přírodě, šetrné chování k životnímu prostředí ve městech a obcích, zacházení s odpadem, třídění odpadů 	
<ul style="list-style-type: none"> uplatňovat samostatně hygienické návyky a zvládat sebeobsluhu dle svých možností 	4., 5., 6.	<p>ČLOVĚK A ZDRAVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> základy osobní hygieny, péče o zuby, vlasy, úprava zevnějšku, sebeobslužné činnosti 	REC, VYV, TEV, PAC
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat ve spolupráci s dospělými zásady zdravé výživy 	4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> zásady zdravé výživy, pitný režim 	OSV1, OSV2, OSV5, OSV6, OSV7, OSV9, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> dokázat sdělit a popsat své zdravotní 	4.	<ul style="list-style-type: none"> lidské tělo (prohlubování poznatků o lidském těle), příznaky nemoci (měření tělesné teploty) 	

Vyučovací předmět: PRVOUKA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
potíže dospělému nebo lékaři	5., 6. 5., 6.	– zdraví a nemoc (sdělování příznaků nemoci, chování v době nemoci) – lékař (chování u lékaře, zdravotní středisko, nemocnice, lékárna)	
• vědět o nutnosti ošetřit i drobná poranění	4., 5., 6.	– odřenina, drobná řezná rána, štípnutí hmyzem, dezinfekce, obvazový materiál	
• znát základní pravidla silničního provozu pro chodce	4., 5. 6.	– dopravní prostředky (chování v dopravních prostředcích), chůze po chodníku, přechod pro chodce, zvuková a světelná znamení – vybrané dopravní značky, bezpečnostní opatření pro chodce (pestré oblekání, bezpečnostní vesty, terčíky, reflexní pásy), chování při dopravní nehodě	
• reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	4., 5., 6.	– fixace chování v případech ohrožení (poplach, dopravní nehoda, obtěžování, šikana, zneužívání apod.)	

5. 7 Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS

5.7.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Svět kolem nás byl vytvořen ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost, Člověk a příroda a Výchova ke zdraví. Vzdělávací obsahy těchto oblastí navzájem prolínají, doplňují se a rozšiřují. Vzdělávací obsah předmětu Svět kolem nás navazuje na vzdělávací obsah předmětu Prvouka. Předmět utváří a rozvíjí osobnost žáků po stránce mravní, formuje jejich vnitřní postoje k oblastem lidského života a pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích. Dává žákům příležitost seznámit se hlouběji s přírodou, jejíž součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Učí žáky základním poznatkům a dovednostem souvisejícím se zdravím, které by měli využívat v každodenním životě. Žáci získávají základní poznatky o vývoji lidstva, o podstatě a fungování společnosti, o právech a povinnostech občanů, o přírodních zákonitostech, o ochraně přírody. Získávají základní poznatky a dovednosti fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné. Seznamují se s různým nebezpečím, které ohrožují jejich zdraví v běžných i mimořádných situacích. Osvojují si dovednosti a způsoby chování a rozhodování, které vedou k zachování a posílení zdraví.

Vzdělávací obsah předmětu Svět kolem nás je členěn do tematických okruhů:

- **Historie našeho národa**
- **Člověk ve společnosti**
- **Poznatky o společnosti**
- **Péče o občana**
- **Základní poznatky z fyziky**
- **Základní poznatky z chemie**
- **Základní poznatky z přírodopisu**
- **Základní poznatky ze zeměpisu**
- **Člověk a zdraví**

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznávání způsobu života lidí
- zvládnutí přiměřeně náročných situací každodenního života
- respektování pravidel společenského soužití

- vyjadřování vlastních myšlenek, postojů a potřeb
- získávání základních poznatků o minulosti a současnosti
- seznámení se s historickými a kulturními památkami v nejbližším okolí
- rozpoznání protiprávního jednání a uvědomění si důsledků takového jednání
- seznámení se s přírodními jevy
- získání elementárních poznatků z fyziky, chemie, zeměpisu a přírodopisu
- vnímání vztahů a zákonitostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- utváření pozitivního vztahu k živé a neživé přírodě
- podílení se svým chováním na ochraně životního prostředí
- upevňování zásad zdravého životního stylu
- fixace správného jednání v krizových situacích
- poznávání a chápání psychologických, tělesných a sociálních změn v období dospívání
- odmítání škodlivých látek ohrožujících zdraví
- získání praktických dovedností

Průřezová témata

Do předmětu Svět kolem nás jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygienu; Poznávací schopnosti; Mezilidské vztahy; Komunikace; Spolupráce a soutěživost; Řešení problémů a rozhodovací dovednosti; Hodnoty, postoje, praktická etika.
- **Environmentální výchova** – Ekosystémy; Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí.
- **Mediální výchova** – Vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Fungování a vliv médií ve společnosti.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem všech vyučovacích předmětů, zejména Čtení, Řečová výchova, Tělesná výchova, Pracovní činnosti, Výtvarná výchova.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle dosažených vědomostí a dovedností, které v daném ročníku získali, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Svět kolem nás je zařazen do výuky v 7. a 8. ročníku: 5 hodin týdně, v 9. a 10. ročníku: 6 hodin týdně.

Formy a metody práce

Při výuce uplatňujeme především zásadu názornosti, přiměřenosti, posloupnosti a zásadu individuálního přístupu ke každému žákovi. Formy a metody práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň, zdravotní obtíže a aktuální zdravotní stav. Proto často využíváme didaktické a smyslové hry, naučné výukové programy na PC, dramatizaci a vyprávění. Žáci pracují individuálně, ve skupinách nebo frontálně. Z dalších forem výuky volíme vycházky, výlety, návštěvy kulturních akcí a besedy. Zvolenými metodami a formami práce se snažíme u žáků rozvíjet komunikační dovednosti, smyslové vnímání, empatii a morálně volní vlastnosti.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učební materiály a učební pomůcky
- vytvoří si návykové stereotypy učení, dokáže se přiměřenou dobu koncentrovat
- používá termíny, znaky a symboly, ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení

Strategie

Učitel:

- vede žáky k zodpovědnosti za vlastní vzdělávání
- podporuje u žáků zvědavost a vhodně je motivuje

- střídá různé metody a formy práce
- navozuje modelové a praktické situace, ve kterých umožňuje žákům osvojit si potřebné dovednosti
- poskytuje žákům možnost pracovat samostatně i ve skupině, vytváří prostor pro diskuzi
- učí žáky pracovat s chybou, při nezdaru je povzbuzuje k dalším aktivitám
- jde žákům příkladem

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- se v případě problému obrací na vhodnou osobu nebo instituci
- vnímá některé problémové situace a snaží se je řešit s využitím naučených stereotypů i získaných praktických zkušeností
- překonává problémy

Strategie

Učitel:

- zjišťuje při rozhovorech s rodiči, psychologem a ostatními pedagogickými pracovníky, jak se žáci chovají v problémových situacích
- vytváří účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s problémem, který se učí řešit na základě nápodoby, s využitím naučených stereotypů i získaných zkušeností
- učí žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumí jednoduchému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům a reaguje na ně
- vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady přiměřeným způsobem
- komunikuje s druhými lidmi
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí verbální i nonverbální komunikační schopnosti žáků
- učí žáky jednoduchým způsobem formulovat sdělení a vyjádřit svá přání a pocity
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu sdělení

- využívá každodenních i modelových situací ke vhodné komunikaci žáků s vrstevníky i s dospělými

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se ve známém prostředí
- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navozuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- má povědomí o závažnosti možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- chová se přiměřeným způsobem v neznámém prostředí

Strategie

Učitel:

- vytváří bezpečné a příjemné třídní a školní klima
- vede žáky ke vzájemné toleranci
- posiluje kladné vlastnosti žáků a koriguje projevy vedoucí k šikaně
- průběžně hodnotí práci a chování žáků a vede je k sebehodnocení
- vede žáky k adekvátnímu chování v reálných situacích

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- chová se přiměřeným a vhodným způsobem na veřejnosti a při společenském kontaktu
- má základní informace o některých právech a povinnostech občanů
- dodržuje naučené stereotypy chování při ochraně svého zdraví, zdravého způsobu života a ochraně životního prostředí
- respektuje pokyny kompetentních osob při řešení krizových situací

Strategie

Učitel:

- vytváří příznivé klima třídy i školy

- nacvičuje s žáky formy společenského chování a dbá, aby je žáci používali v každodenním životě
- vyžaduje od žáků každodenní plnění povinností
- učí žáky, jak si chránit zdraví při běžných aktivitách i v krizových situacích

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má osvojené základní hygienické návyky
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- zapojuje se do práce v týmu
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí a dodržuje je

Strategie

Učitel:

- organizuje pro žáky vycházky, výlety, exkurze
- vede žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků
- nacvičuje pracovní postupy po jednotlivých krocích
- snaží se žáky zapojit do práce ve skupině
- motivuje žáky k tomu, aby započatou práci dokončili
- důsledně dbá na bezpečnost a hygienu práce a vede žáky k dodržování řádů odborných pracoven

5.7.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> podílet se na zařizování a vyřizování některých záležitostí týkajících se běžného každodenního života 	7.	PÉČE O OBČANA – nakupování (druhy a typy obchodů, prodavači, cena zboží a jeho kvalita, velikost oděvů a obuvi, trvanlivost potravin, placení)	CTE, PSA, REC, POC, PAC, OKP OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9, OSV10 MEV1, MEV2, MEV3
	7.	– drobný nákup (s pomocí)	
	7.	– služby (kadeřnictví, pedikúra, restaurace, čistírna, opravny, opravy v domácnosti)	
	7.	– pošta (poštovní schránky, dopis, pohled, balík, placení složenek apod.)	
	7.	– banka (ukládání a vybírání peněz, účty, platební karta apod.)	
	7.	– doprava (jízdenky)	
	7.	– zdravotní středisko, nemocnice (vyhledání pomoci v případě nemoci, úrazu)	
	7.	– telefonování, internet	
<ul style="list-style-type: none"> být seznámen s funkcí peněz a hospodaření s penězi 	7.	– práce, odměna za práci, hospodaření s penězi	
	7.	– nezaměstnanost, pracovní úřady, podpora v nezaměstnanosti	
<ul style="list-style-type: none"> vědět o možnostech sociální péče pro potřebné občany 	7.	– organizace zajišťující pomoc a péči o přestárlé, nemocné a postižené občany	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy 	7.	– sociálně patologické jevy a jejich následky (alkohol, kouření, drogy, hazardní hry, vydírání, šikana, sexuální zneužívání)	
	7.	– volný čas (vhodné aktivity), zdravý životní styl	
<ul style="list-style-type: none"> vědět, jak se má chovat v případech mimořádných situací a ohrožení osob 	7.	– fixace chování při poplachu, požáru, při dopravní nehodě, při úrazu	
	7.	– záchranné složky (policie, hasiči, záchranná služba), telefonní čísla	
<ul style="list-style-type: none"> vědět o významu lesa, společenství stromů, rostlin a hub 	7.	ZÁKLADNÍ POZNATKY Z PŘÍRODOPISU	CTE, PSA, REC, POC, TEV, PAC, VYV, OKP OSV1, OSV2, OSV5, OSV7, OSV10
	7.	– les, stromy listnaté a jehličnaté	
	7.	– sběr lesních plodů (maliny, ostružiny, borůvky, jahody), jedovaté rostliny (rulík zlomocný, vraní oko)	
<ul style="list-style-type: none"> znát vybrané hospodářsky důležité rostliny a jejich pěstování 	7.	– houby jedlé, jedovaté (hřib, bedla, liška, muchomůrka), zásady sběru, první pomoc při otravě houbami	
	7.	– práce na poli a na zahradě, stroje a nářadí, setí, sklizeň (obilí, kukuřice, brambory, slunečnice, řepa apod.)	ENV1, ENV2, ENV3, ENV4 MEV2, MEV3
7.	– práce v sadu, sklizeň ovoce		
<ul style="list-style-type: none"> vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku 	7.	– rostliny (význam), stavba rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod), péče o pokojové rostliny	
	7.	– zvířata, stavba těla, povrch těla, péče o domácí a volně žijící zvířata	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • poznat vybrané zástupce rostlin a zvířat 	7. 7. 7.	<ul style="list-style-type: none"> – zástupci živočichů podle životního prostředí (voda, vzduch, země) – domácí a hospodářská zvířata, ohrožená zvířata (ZOO) – léčivé rostliny (aromatické rostliny – poznávání podle vůně) 	
<ul style="list-style-type: none"> • vědět o základních změnách v přírodě během ročních období 	7.	– roční období (charakteristické znaky)	
<ul style="list-style-type: none"> • znát základní pravidla bezpečného chování při pohybu v přírodě 	7.	– chování v přírodě (chodit po vyznačených trasách, chovat se tiše, netrhat rostliny, nekonzumovat neznámé plody, nesahat na krotká zvířata), vhodné oblečení a obuv, používání repelentů	
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které škodí 	7.	– ochrana přírody a životního prostředí, chování v přírodě, chráněná území	
<ul style="list-style-type: none"> • vědět, jak může on sám přispět k ochraně životního prostředí a přírody 	7.	– ochrana přírody a životního prostředí (třídění odpadů, neodhazování odpadků, šetření vodou a elektrickou energií apod.)	
<ul style="list-style-type: none"> • znát jednotlivé části lidského těla a vědět o jeho základních životních funkcích 	7. 7. 7. 7. 7.	<ul style="list-style-type: none"> – lidské tělo (stavba) – dýchací ústrojí (stavba, nemoci) – krevní oběh (srdce, krev – barva, kudy proudí), ošetření ranky, pomoc při krvácení z nosu – trávicí a vylučovací ústrojí (stavba), potrava – proč jíme a pijeme, zuby (význam), péče o chrup, zdravá výživa – nemoc, úraz 	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	7.	– zdravý životní styl, hygiena	
<ul style="list-style-type: none"> • mít představu o způsobu života lidí v pravěku a v současnosti 	8. 8.	HISTORIE NAŠEHO NÁRODA – pojmy: minulost, současnost – rozlišování pravěku a současné doby (fyzický zjev, oblékání, bydlení, obstarávání potravy, komunikace)	CTE, PSA, REC, HUV, TEV, PAC, VYV, OKP
<ul style="list-style-type: none"> • být seznámen s vybranými událostmi a osobnostmi v historii našeho národa 	8. 8. 8. 8. 8. 8. 8. 8.	– národ (jazyk, území), okolní národy – vznik (pověsti) – české království (Karel IV.) – stavby, oblékání a způsob života dané doby – regionální pověsti, památky – první republika (vznik, státní svátek), první prezident T. G. Masaryk (jeho jménem jsou pojmenovány různé instituce, ulice apod.) – světové války (důsledky válek, význam armády) – vznik ČR, EU	OSV1, OSV2, OSV5, OSV7, OSV10 ENV3, ENV4 MEV1, MEV2, MEV3
<ul style="list-style-type: none"> • být seznámen s prvky kulturního dědictví našeho národa 	8.	– lidová slovesnost, nářečí, lidové písničky, tradice, obyčeje	
<ul style="list-style-type: none"> • rozeznat různé druhy map a modelů Země a krajiny 	8.	ZÁKLADNÍ POZNATKY ZE ZEMĚPISU – globus, plastické mapy, tištěné mapy (turistická mapa, mapa města), mapy na internetu, navigace pro řidiče	CTE, PSA, REC, POC, HUV, TEV, PAC, VYV, OKP
<ul style="list-style-type: none"> • seznámit se s povrchem Země 	8.	– pojmy: vodstvo, horstvo, nížiny (barevné značení, vyznačení na plastické mapě, zemědělství, rekreace)	OSV1, OSV3,

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> seznámit se s hlavními světovými stranami 	8.	– směrová růžice, sever (podnebí), jih (podnebí), zvukový kompas	OSV7, OSV9, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> vědět, který stát je jeho vlastní 	8.	– Česká republika (hlavní město, bydliště, Brno, státní hranice, okolní státy – národnosti, jazyky)	ENV1, ENV3, ENV4
<ul style="list-style-type: none"> vědět o významných orientačních bodech v areálu školy a jejím blízkém okolí 	8.	– adresa školy, názvy nejbližších ulic, zastávky MHD, přechody pro chodce, křižovatky, řeka, park; u nevidomých – vodící linie, ozvučené přechody	
<ul style="list-style-type: none"> vědět o druzích dopravy v regionu 	8. 8. 8.	– dopravní prostředky, cestování vlakem, autobusem, letadlem, lodí, MHD – pojmy: nádraží, přístaviště, letiště, zastávka – chování v dopravních prostředcích, dopravní výchova (chodci)	
<ul style="list-style-type: none"> vědět o možnostech trávení volného času v místě bydliště nebo školy 	8.	– parky, hřiště, divadla, muzea, kina, koncerty, výstavy, bazény, relaxační zařízení apod.	
<ul style="list-style-type: none"> uplatňovat zásady bezpečného pohybu osob ve městě a ve volné přírodě 	8. 8. 8. 8.	– určování pohybu podle profilu terénu (po rovině, do kopce, s kopce), podle povrchu terénu (po chodníku, po cestě, po trávě apod.) – popsat krátkou trasu (např. „Šel jsem do kopce po chodníku.“) – dopravní výchova (chodci) – zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě (chování v přírodě, oděv, obuv, repelenty apod.)	
<ul style="list-style-type: none"> adekvátně jednat v situacích ohrožení života a při nebezpečí živelné pohromy 	8.	– fixace chování a jednání v případech ohrožení života	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> určit na znázorněném příkladu, zda je těleso v klidu nebo v pohybu 	9.	ZÁKLADNÍ POZNATKY Z FYZIKY – těleso (pojem), klid těles, pohyb těles	CTE, PSA, REC, POC, HUV, TEV, PAC, VYV, OKP OSV1, OSV7 ENV2, ENV3, ENV4
<ul style="list-style-type: none"> poznat zdroje tepla 	9.	– některé fyzikální vlastnosti látek (teplota, hmotnost, hustota, barva, zápach, rozpustnost ve vodě, bod varu, bod tání apod.)	
	9.	– Slunce, oheň, vřídla (příroda)	
	9.	– topení, kamna (druhy paliv – plyn, dřevo, uhlí)	
	9.	– vliv na životní prostředí	
<ul style="list-style-type: none"> poznat na názorných příkladech jednotlivá skupenství 	9.	– skupenství tuhé, plynné, kapalné (voda)	
	9.	– přeměny skupenství (tání, tuhnutí, teplota varu kapaliny)	
<ul style="list-style-type: none"> určit a rozeznat zdroje zvuku, určit směr zvuku 	9.	– zvuky z běžného života, hlasy zvířat, hudební nástroje, orientace podle zvuku, určování směru zvuku	
<ul style="list-style-type: none"> vědět o škodlivosti nadměrného hluku 	9.	– vliv nadměrného hluku na zdraví člověka, možnosti a způsoby ochrany zdraví (protihlukové stěny, silniční obchvaty obcí, sluchátka)	
<ul style="list-style-type: none"> znát zdroje elektrického proudu 	9.	– význam a použití elektrického proudu	
	9.	– elektrárny (tepelné, vodní, větrné, jaderné, sluneční)	
	9.	– ekologie (šetření elektrickým proudem, úsporné zářivky apod.)	
<ul style="list-style-type: none"> určit dle svých možností zdroj světla 	9.	– světlo (význam, použití)	
	9.	– Slunce, oheň (příroda)	
	9.	– žárovky, zářivky, lustry, lampy, baterky, optické	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	9.	přístroje, svíčky – ekologie (šetření elektrickým proudem)	
<ul style="list-style-type: none"> znát a pod dohledem dodržovat zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji 	9.	– elektrické spotřebiče v domácnosti a ve škole (jejich využití)	
	9.	– obsluha vybraných elektrických spotřebičů (lupa, rádio, fén, vysavač)	
	9.	– zásady bezpečnosti při obsluze elektrických přístrojů	
	9.	– ekologie (šetření elektrickou energií)	
<ul style="list-style-type: none"> mít povědomí o pohybech planety Země 	9.	– Slunce, Země, pohyb kolem své osy (den, noc), pohyb kolem Slunce (roční období)	
<ul style="list-style-type: none"> rozlišit na názorných příkladech látky rozpustné a nerozpustné 	9.	ZÁKLADNÍ POZNATKY Z CHEMIE – vlastnosti látek (barva, zápach, hmotnost, teplota, hustota, bod varu, bod tání, rozpustnost ve vodě)	CTE, PSA, REC, POC, PAC, OKP
	9.	– látky rozpustné a nerozpustné (praktické ukázky)	
<ul style="list-style-type: none"> rozlišit pitnou vodu od odpadní a užitkové 	9.	– voda, základní podmínka života, vodní zdroje (voda v přírodě)	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV7, OSV9, OSV10 ENV2, ENV3, ENV4 MEV2, MEV3
	9.	– pitná, odpadní a užitková voda	
	9.	– ekologie (úprava pitné vody, čistička vody, šetření vodou)	
<ul style="list-style-type: none"> vědět o důležitosti kyslíku, jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat a rostlin 	9.	– kyslík jako součást vzduchu, základní podmínka života (kyslíkové přístroje, potápěči, hasiči, v nemocnici)	
	9.	– vliv znečištěného vzduchu na zdraví člověka	
<ul style="list-style-type: none"> vědět o významu zachování čistoty 	9.	– zdroje znečištění vody (továrny, domácnosti), dopad na životní prostředí, čističky odpadních vod,	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
vody a vzduchu a jejich vlivu na zdraví člověka	9.	ekologické chování – zdroje znečištění vzduchu (továrny, auta, domácnosti), dopad na životní prostředí, ekologické chování	
• poznat některé chemické výrobky podle obalu a etikety a jejich využívání v praxi	9. 9. 9.	– chemické výrobky (různé druhy používané v domácnosti a ve škole), jejich značení a běžné užívání – nebezpečné chemikálie a přípravky (kyseliny, louhy, hořlaviny), jejich značení a bezpečné užívání – první pomoc při popálení nebo poleptání, mimořádné situace (úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů, ekologické katastrofy)	
• získat poznatky o léčivech a návykových látkách	9. 9. 9. 9.	– vyvážená strava – bílkoviny, tuky, sacharidy, vitamíny (jejich zdroje a vliv na zdraví člověka) – léčiva, jejich druhy a bezpečné užívání – návykové látky (legální – alkohol, nikotin, některá léčiva a nelegální – drogy), jejich vliv na zdraví člověka	
• orientovat se ve vztazích mezi rodinnými příslušníky	10. 10. 10. 10.	ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI – jméno, příjmení, bydliště a datum narození žáka – členové nejbližší rodiny (otec, matka, sourozenci), jejich jména – členové širší rodiny (babička, dědeček, teta, strýc, bratranec, sestřenice), jejich jména – povolání otce a matky	CTE, PSA, REC, HUV, TEV, PAC, VYV, OKP OSV1, OSV2, OSV3, OSV4,

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	10.	– rovnoprávné postavení mužů a žen	OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9, OSV10 MEV1, MEV2, MEV3
• vědět o nejdůležitějších funkcích rodiny	10.	– odpovědnost za výchovu dětí, pomoc mezi členy rodiny v nemoci nebo ve stáří, vyživovací povinnost, dělba práce v rodině, významné rodinné události, společné trávení volného času, společné aktivity (dovolená)	
• uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích	10.	– rozlišování způsobů chování k rodičům, vrstevníkům a ostatním dospělým osobám (oslovení, pozdrav apod.), formulace jednoduchého vzkazu, formulace jednoduché žádosti, důsledky nevhodného chování	
• vnímat význam dobrých mezilidských vztahů	10.	– chování a vztahy v rodině, ve škole a mezi přáteli (respekt, podpora, pomoc)	
• vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu	10. 10. 10.	– rovnoprávnost a rovnocennost všech lidí – lidské rasy (fyziognomické rozdíly, kulturní rozdíly) – projevy vandalismu (sprejerství, převrácené koše, odhozené odpadky, rozbité lavičky, poškrábaná okna v dopravních prostředcích apod.)	
	10.	– zásady slušného chování	
• tolerovat odlišnosti, názory a zájmy jiných lidí	10.	– učení k toleranci ve třídě, akceptování názorů, potřeb a přání spolužáků ve třídě i členů rodiny	
• pojmenovat symboly našeho státu a vědět, kdo je prezident	10. 10.	POZNATKY O SPOLEČNOSTI – Česká republika, hlavní město, jazyk, národnost – okolní státy, národnosti, jazyky	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	10. 10. 10.	– hymna, vlajka, státní znak – prezident ČR – vláda, politické strany	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9, OSV10 MEV1, MEV2, MEV3
• vědět o právech a povinnostech občanů	10. 10. 10.	– právo, povinnost (pojmy) – práva a povinnosti občana, práva dětí a jejich ochrana (týrané dítě, zneužívané dítě) – povinnosti žáků vůči škole, rodině	
• rozpoznat protiprávní jednání a uvědomovat si jeho důsledky	10. 10. 10.	– trestná činnosti mládeže, šikana, diskriminace – policie, soudy, postihy protiprávního jednání – posuzování chování žáků v rámci třídy	
• získat návyky vedoucí k vytváření dobrých vztahů mezi vrstevníky i členy rodiny	10. 10.	VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – vztahy a soužití v prostředí rodiny a třídy (kamarádství, přátelství, láska, manželství, rodičovství) – vzájemná úcta, tolerance, pomoc, zásady slušného a vhodného chování	
• uplatňovat zásady zdravého životního stylu	10. 10.	– osobní hygiena, otužování – psychohygiena (režim dne, dostatek pohybu, odpočinek, relaxační techniky)	CTE, PSA, REC, HUV, TEV, VYV, PAC, OKP OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9, OSV10 MEV2, MEV3
• vědět o tělesných a psychických změnách provázejících období dospívání	10.	– dětství, puberta, dospívání, rozdíly mezi chlapcem a dívkou, tělesné změny, sexuální dospívání, antikoncepce, těhotenství, rizikové sexuální chování, hygiena v období dospívání, hygiena při menstruaci	
• umět upozornit na své zdravotní potíže	10.	– lidské tělo (nejdůležitější části lidského těla a jejich funkce, smyslové orgány)	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	10. 10. 10.	– lékařská péče (praktický lékař, odborný lékař, poliklinika, nemocnice, lékárna, chování u lékaře, záchranná služba) – důležitost preventivní lékařské péče – ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami i úrazy, nemoci přenosné pohlavním stykem (bezpečné způsoby chování)	
• znát správné stravovací návyky	10.	– zásady zdravé výživy, pitný režim, specifické druhy výživy (diety), vliv výživy na zdraví	
• být seznámen se způsoby vhodného a bezpečného chování při komunikaci s neznámými osobami	10.	– fixace bezpečného chování, oznámení dospělému	
• být seznámen s některými nebezpečnými jevy, které mohou ovlivnit jeho život a zdraví	10. 10.	– vnímání a identifikace projevů násilí a zneužívání (šikana, sexuální zneužívání, pornografie, kriminalita, hazardní hry apod.) – fixace chování (oznámení dospělému, linky důvěry)	
• vědět o riziku poškození zdraví při konzumaci návykových látek	10. 10. 10. 10. 10. 10.	– škodlivost kouření a požívání alkoholických nápojů – inhalační látky (toluen, ředidla) – halucinogeny (různé rostliny – lysohlávky, muchomůrka, LSD) – stimulanty (kokain, pervitin) – konopné látky (marihuana) – zdravotní rizika a kriminalita	
• vědět na koho se obrátit v případě potřeby pomoci	10.	– krizové situace a situace nouze (poplach, požár, povodeň, havárie plynu, havárie vody, dopravní	

Vyučovací předmět: SVĚT KOLEM NÁS			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	10. 10.	nehoda, úraz v domácnosti, úraz při sportu, úraz ve škole, náhlé zdravotní potíže apod.) – oznámení dospělé osobě – záchranná služba, hasiči, policie (telefonní čísla)	
• řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných situacích	10. 10.	– fixace bezpečného chování při různých činnostech (hry, výlety, sportovní aktivity, pobyt v přírodě, pracovní činnosti ve škole apod.) – fixace chování při mimořádných situacích (poplach, požár apod.)	

5. 8 Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

5.8.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a kultura. Hudební výchova je v základní škole speciální koncipována způsobem, který využívá všechny hudební prostředky a vzájemně je kombinuje a prolíná. V rámci kvalitního působení na žáky v oblasti hudby spolupracují učitelé s učiteli hudby, školním psychologem a pracovníky SPC.

Vzdělávací obsah předmětu Hudební výchova je členěn do tematických okruhů:

- **Vokální a instrumentální projev**
- **Hudebně pohybové aktivity**
- **Poslechové činnosti**

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu je podporovat a rozvíjet u žáků aktivní vnímání a prožívání všech složek hudby. Hudba je využita jako prostředek ke komunikaci a k rozvoji individuálních hudebních dovedností u žáků (sluchových, rytmických, pěveckých, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových). Působí jako terapeutický prostředek, který pomáhá odstraňovat napětí a únavu žáků a podílí se na zlepšení jejich psychického stavu, prohlubuje koncentraci, napomáhá rozvoji řeči, smyslových a motorických funkcí. Kladný vztah k hudbě je jednou z možností smysluplného naplňování volného času.

Průřezová témata

Do předmětu Hudební výchova jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygienu; Komunikace; Poznávací schopnosti
- **Mediální výchova** – Fungování a vliv médií ve společnosti

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Řečová výchova, Tělesná výchova, Čtení.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle dosažených vědomostí a dovedností, které v daném ročníku získali, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Hudební výchova je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku 2 hodiny týdně.

Formy a metody práce

Formy a metody práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň, zdravotní obtíže a aktuální zdravotní stav. Vyučovací metody vycházejí z didaktických zásad, zejména názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Využíváme takové metody práce, aby podporovaly rozvoj komunikačních dovedností, smyslů, soustředění pozornosti, rozvíjely fantazii a tvořivou nápodobu. Využíváme širokou škálu hudebních a doprovodných nástrojů, CD přehrávače, výukové programy a internet. Výuka probíhá většinou ve skupinách. Součástí hudební výchovy jsou návštěvy koncertů, divadelních představení a školní besídky.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učební materiály a učební pomůcky
- vytváří si návykové stereotypy učení, dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- používá různé hudební nástroje a pomůcky (tradiční – klavír, kytara, Orffovy nástroje, netradiční – bicí nástroje, tibetské mísy, dešťové hole, chrastítka, dřevěné paličky apod.)

- využívá metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových znalostí a dovedností
- střídá různé činnosti a metody práce přiměřené věku a individuálním zvláštnostem žáků
- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům
- učí žáky pracovat samostatně i v malých skupinách
- hodnotí žáky z hlediska jejich pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- rozvíjí smyslové vnímání a motorické funkce u žáků prostřednictvím jejich osobních prožitků
- využívá hudbu jako součást některých alternativních terapeutických postupů (stimulační masáže, canisterapie, arteterapie, muzikoterapie)
- zohledňuje specifické potřeby žáků v individuální či skupinové psychoterapii

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá některé problémové situace a snaží se je řešit s využitím naučených stereotypů i získaných praktických zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů
- pokračuje v řešení problému s pomocí i v případě neúspěchu

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků vhodnou motivací problém řešit a započatou činnost dokončit
- učí žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení
- utváří vhodné stereotypy chování při řešení vzniklých problémů a vede žáky k jejich využití v různých situacích
- oceňuje kladné dílčí postupy žáků, složitější úkoly člení do menších a snadněji zvládnutelných celků
- učí žáky vyrovnávat se s nezdarem

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s druhými lidmi
- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně
- vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady přiměřeným způsobem

- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- má povědomí o jednoduchých formách písemné komunikace
- vyjadřuje přiměřenou formou své potřeby a přání
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Strategie

Učitel:

- rozvíjí u žáků schopnost komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, případně s využitím alternativních forem komunikace
- podněcuje žáky k vyjádření svých pocitů, prožitků a nálad prostřednictvím hudby
- podporuje práci žáků ve dvojicích a skupinách a s tím spojené střídání rolí ve skupinách

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientuje se ve známém prostředí
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- má povědomí o závažnosti možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- chová se přiměřeným způsobem v neznámém prostředí

Strategie

Učitel:

- vytváří radostnou atmosféru ve vyučování
- podporuje práci ve skupině a dbá na dodržování pravidel práce v týmu s důrazem na vzájemnou toleranci
- posiluje sebedůvěru a zdravé sebevědomí žáků
- podporuje u žáků jejich kladné vlastnosti a podněcuje je k hudební aktivitě

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňuje osvojené návyky a dovednosti při společenském kontaktu
- má základní informace o některých právech a povinnostech občanů
- dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití
- dodržuje naučené stereotypy chování při ochraně svého zdraví
- má povědomí o zdravém způsobu života a ochraně životního prostředí
- respektuje přiměřeně svým možnostem pokyny kompetentních osob při řešení krizových situací

Strategie

Učitel:

- zařazuje hudebně pohybové aktivity do denního režimu žáků jako součást zdravého životního stylu
- nacvičuje návyky společenského chování nejen v modelových situacích, ale i v praxi
- umožňuje žákům zažít úspěch, který je motivuje ke zvýšení úsilí
- vede žáky k tomu, aby získané dovednosti uměli uplatnit ve společenských situacích (besídky, koncerty, společná setkání)

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá sebeobsluhu
- má osvojené některé základní hygienické návyky
- zvládá základní pracovní dovednosti a postupy při jednoduchých činnostech
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- pracuje podle naučeného pracovního postupu při některých činnostech
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- zapojuje se do práce v týmu
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochraně zdraví, hygieně práce a ochraně životního prostředí při pracovních činnostech a dodržuje je

Strategie

Učitel:

- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti
- důsledně dbá na bezpečnost a hygienu při všech činnostech
- motivuje žáky k tomu, aby započatou práci dokončili a podporuje tak schopnost jejich koncentrace
- učí žáky vyjádřit názor na výkon svůj i ostatních a přijímat nejen kladné, ale i negativní hodnocení

5.8.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> vytvořit si návyky pravidelného dýchání a správného držení těla při dýchání 	1., 2., 3.	VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ PROJEV – dechová cvičení	REC, TEV, CTE, PAC, PRV
<ul style="list-style-type: none"> zvládnout přednes jednotlivých říkanek 	1., 2., 3.	– jednoduché říkanky, rozpočítadla a popěvky	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9
<ul style="list-style-type: none"> zpívat jednoduchou melodii dle vlastních dispozic v malém rozsahu 	1., 2., 3. 2., 3. 2., 3.	– jednoduché lidové písně – jednoduché umělé písně – jednoduchá vokalizace v rozsahu kvinty, sexty	
<ul style="list-style-type: none"> využívat části těla k doprovodu rytmizačních i vokálních činností 	1. 2., 3.	– dupání a tleskání jako doprovod říkanek a písní – základy hry na tělo	
<ul style="list-style-type: none"> seznámit se s možností využití některých nástrojů z Orffova instrumentáře k rytmickému doprovodu písní a říkadel 	1. 2., 3.	– hra na dřívka, bubínek – doprovod písní na nástroje z Orffova instrumentáře (dřívka, bubínek, prstové činely, tamburína)	
<ul style="list-style-type: none"> získat základy hry na netradiční hudební nástroje – různé typy bubínků, dešťové hole 	1., 2., 3.	– doprovod písní na netradiční hudební nástroje (různé typy bubínků, dešťové hole)	
<ul style="list-style-type: none"> učit se reagovat pohybem na hudbu 	2., 3.	HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI – chůze podle jednoduchých rytmických doprovodů	REC, TEV, CTE, PAC, PRV
<ul style="list-style-type: none"> osvojit si formou hry jednoduché pohybové vyjádření hudby 	1. 2., 3.	– jednoduché hudebně pohybové hry – hudebně pohybové hry k určitým tématickým	

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	2., 3.	okruhům – rozlišení skladby (pomalá, rychlá) ve spojení s pohybovým vyjádřením	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9 MEV1, MEV2, MEV3
• napodobovat pohyby zvířat a věcí ve spojení s písněmi	1., 2., 3. 1., 2., 3. 3.	– zhudebněné pohádky – písně k daným tematickým okruhům – hudebně pohybové hry na daný tematický okruh	
• reagovat pohybem při hře na netradiční hudební nástroje	1., 2., 3. 2., 3.	– hudebně pohybové činnosti – chůze za rytmického doprovodu pomocí jednoduchého, rytmicky výrazného textu	
• seznamovat se s rozlišováním mluvené řeči od zpěvu	1. 1. 2., 3. 2., 3. 2., 3. 2., 3.	POSLECHOVÉ ČINNOSTI – rozlišování a napodobování přírodních zvuků a hlasů zvířat – poslech hudebních pohádek – hry na ozvěnu (zvuky, rytmus, melodie) – rozlišování zvuků hudebních a nehudebních, určení rozdílu a shody – rozlišování zpěvu a mluveného slova – návštěvy koncertů a besídek	REC, TEV, CTE, PAC, PRV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9
• učit se rozlišovat zvuky některých hudebních nástrojů	1. 1. 1., 2., 3. 2., 3.	– seznámení s hudebními nástroji (klavír, kytara) – poznávání a rozlišování zvuků některých hudebních nástrojů – návštěvy koncertů a besídek – seznámení s hudebními nástroji (zobcová flétna, buben)	MEV1, MEV2, MEV3

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> osvojit si rozlišování tempa a charakteru skladby – veselá, smutná 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 2., 3. 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení s charakterem skladby (veselá, smutná) návštěvy koncertů a besídek poslech krátkých skladeb různých žánrů seznámení s charakterem skladby při poslechových činnostech (rychlá, pomalá) 	
<ul style="list-style-type: none"> mít povědomí o rytmu 	1. 1. 2.,3.	<ul style="list-style-type: none"> hry na ozvěnu (zvuky, rytmus, melodie) poslech písní lidových a umělých seznámení s hudebními pojmy (předehra, refrén, dohra) 	

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> užívat pravidelné dýchání a správné držení těla 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ PROJEV – dechová cvičení v různých polohách těla – seznámení s pravidly hlasové hygieny	REC, TEV, CTE, PAC, PRV
<ul style="list-style-type: none"> zvládnout přednes delších říkadel 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– vokalizace – přednes delších veršovaných celků	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9 MEV1, MEV2, MEV3
<ul style="list-style-type: none"> zpívat jednoduchou melodii dle vlastních dispozic v rozsahu sexty 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	– seznámení s hudebními formami typu ronda a s písněmi s opakujícím se motivem (Kozel) – zpěv lidových a umělých písní – sólový zpěv	
<ul style="list-style-type: none"> využívat části těla k doprovodu rytmizačních i vokálních činností (dupání, tleskání) 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– hry na ozvěnu (zvuky, rytmus, melodie) – rytmizační hry na tělo	
<ul style="list-style-type: none"> využívat nástroje z Orffova instrumentáře k rytmickému doprovodu písní a říkadel 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– doprovod písní hrou na nástroje z Orffova instrumentáře (prstové činely, bubínek, dřívka, rumbakoule, tamburína, dřevěný blok) – rozlišování délky tónů (nota čtvrt'ová)	
<ul style="list-style-type: none"> používat netradiční hudební nástroje – různé typy bubínků, dešť'ové hole k doprovodu písní 	4., 5., 6.	– hra na dešť'ovou hůl a větší tibetskou mísu	
<ul style="list-style-type: none"> reagovat pohybem na hudbu 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI – pochod do rytmu – pohybový doprovod písní	
<ul style="list-style-type: none"> hrát jednoduché pohybové hry a tanečky 	4., 5., 6.	– hudebně pohybové hry a tanečky (pochod, chůze po obvodu kruhu, podřepy)	

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	4., 5., 6.	– pohyb podle hudby na místě, vpřed i vzad ve tříčtvrtečním taktu	OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9 MEV1, MEV2, MEV3
• napodobovat složitějšími pohyby dané hudební téma	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– pohybové vyjádření vzestupné a sestupné melodie – pohybové vyjádření charakteru skladby (velké kontrasty)	
• zvládat chůzi v rytmu dle vlastních možností	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– pochod do rytmu – rytmicizace říkadel	
• rozpoznávat zvuk některých hudebních nástrojů	4., 5., 6. 4., 5., 6.	POSLECHOVÉ ČINNOSTI – seznámení s dalšími hudebními nástroji (housle) – návštěvy koncertů a besídek	REC, TEV, CTE, PAC, PRV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9 MEV1, MEV2, MEV3
• rozlišit tempo a charakter skladby	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– rozlišování síly zvuků – určení rozdílných a shodných zvuků	
• mít povědomí o rytmu skladby ve dvoučtvrťovém a tříčtvrtečním taktu	4., 5., 6.	– seznámení s rytmem ve skladbách dvoučtvrťového a tříčtvrtečního taktu	
• soustředit se na poslech jednoduchých písní v provedení dětských sborů	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– návštěvy koncertů a besídek – poslech reprodukované hudby	
• umět soustředěně vyslechnout kratší hudební produkci	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– návštěvy koncertů a besídek – poslech reprodukované hudby	

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu 	7., 8. 7., 8. 7., 8. 9., 10.	VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ PROJEV <ul style="list-style-type: none"> fixace pravidel hlasové hygieny dechová cvičení při pohybu cvičení pěveckého postoje dodržování pravidel hlasové hygieny, pěveckého postoje, dýchání a artikulace 	REC, TEV, CTE, PAC, SKN OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9
	<ul style="list-style-type: none"> deklamovat dle vlastních dispozic texty říkadel 	7., 8. 7., 8. 7., 8. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> jazykolamy deklamace říkadel doprovázená hrou na rytmické nástroje deklamace říkadel spojená s pochodem recitace textů písní se zřetelnou výslovností dle individuálních dispozic žáků
<ul style="list-style-type: none"> zpívat melodii dle vlastních dispozic i ve větším rozsahu (oktáva) 	7., 8. 7., 8.	<ul style="list-style-type: none"> hry na ozvěnu (zvuky, rytmus, melodie) zpěv lidových a umělých písní v rozsahu jedné oktávy 	
	7., 8. 7., 8. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> melodie vzestupná vedená skokem melodie sestupná vedená skokem zpěv náročnějších písní v rozsahu přiměřeném možnostem žáků 	
	9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> zpěv písní s těžšími prvky – několik tónů na jednu slabiku, obtížnější intervaly, zpěv s výraznou dynamikou 	
	9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> zpěv jedné písně v různých tóninách 	
	7., 8.	<ul style="list-style-type: none"> zpěv koled, ukolébavek, trampských písní s akcentem na správné dýchání a správnou výslovnost textu 	

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	7., 8. 7., 8. 7., 8. 7., 8. 9., 10.	– zpěv lidových a umělých písní s doprovodem klavíru, kytary nebo elektronického nástroje – střídání sóla a sboru v písni – využívání hudebních forem typu ronda a písní s opakujícím se motivem – seznámení s hudebními formami typu kánonu – lidové a umělé písně se složitějšími motivy	
• doprovázet rytmicky náročnější celky a písně hrou na tělo	7., 8., 9., 10. 9., 10. 9., 10.	– hra na tělo – dodržování pomlky při zpěvu a rytmicizaci – rytmický doprovod písní i reprodukováných skladeb	
• využívat nástroje Orffova instrumentáře k rytmickému doprovodu písní a říkadel	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 9., 10. 9., 10.	– hra na nástroje Orffova instrumentáře – rytmický doprovod písní hrou na rytmické nástroje – nácvik vícehlasých rytmických doprovodů – rytmický doprovod reprodukováných skladeb	
• používat netradiční hudební nástroje k doprovodu rytmicky náročnějších skladeb	7., 8. 9., 10.	– hra na tibetské mísy, dešťové hole a různé druhy bubínků – doprovod písní na netradiční nástroje	
• hrát pohybové hry a zvládat základní taneční kroky jednoduchých tanců	7., 8. 9., 10.	HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI – základní kroky polky a mazurky – využití zvládnutých tanečních kroků v různých skladbách polkového, valčíkového nebo pochodového charakteru	REC, TEV, CTE, PAC, SKN OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8,
• reagovat pohybem na znějící hudbu, vyjádřit stoupání a klesání melodie a střídání tempa	7., 8. 9., 10.	– vyjádření hudby pohybem – pohybové vyjádření pocitů navozených poslechem hudby	

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> vyjádřit pohybem téma ve vybraných písních lidových i umělých 	7., 8., 9., 10.	– vyjádření vybraných témat pohybem	OSV9 MEV1, MEV2, MEV3
<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat mluvenou řeč od zpěvu 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	POSLECHOVÉ ČINNOSTI – zvukové a hudební hádanky – poslech zhudebněných pohádek	REC, TEV, CTE, PAC, SKN
<ul style="list-style-type: none"> soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– poslech známých skladeb vážné hudby – poslech taneční hudby různých žánrů – poslech relaxační hudby	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznat zvuk tradičních hudebních nástrojů 	7., 8., 9., 10. 7., 8. 9., 10.	– zvukové a hudební hádanky – seznámení s dalšími hudebními nástroji (trubka, harmonika, akordeon) – seznámení s dalšími hudebními nástroji (kontrabas, varhany)	MEV1, MEV2, MEV3
<ul style="list-style-type: none"> rozlišit dynamiku a tempo skladeb 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– rozlišování délky tónů (nota čtvrt'ová, nota půlová) – vlastnosti tónu (síla, délka, výška a barva)	
<ul style="list-style-type: none"> určit náladu skladby a účel jejího využití v konkrétních situacích 	7., 8. 7., 8. 9., 10.	– státní hymna ČR – rozlišování sborového a sólového zpěvu – poslech skladeb určených ke slavnostním příležitostem (svatební pochod, fanfáry, slavnostní pochody)	
<ul style="list-style-type: none"> seznámit se s některými významnými hudebními skladateli 	7., 8., 9., 10.	– návštěva koncertů, divadelních představení	

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • umět soustředěně vyslechnout hudební produkci 	7., 8. 7., 8. 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> – návštěva koncertů, divadelních představení – poslech reprodukováné hudby – poslech skladeb v podání různých hudebních těles (symfonický orchestr, dechovka, cimbálová muzika, beatová skupina, country skupina, jazzová skupina) 	

5. 9 Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

5.9.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá k rozvoji osobnosti žáků tím, že dává prostor pro uplatnění jejich tvořivých schopností a zprostředkovává jim zážitky prostřednictvím vlastní tvorby. Naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Výtvarná výchova má také rehabilitační a relaxační charakter. Pomáhá k odreagování, ke koncentraci pozornosti, k překonávání únavy. Přispívá k rozvíjení smyslového vnímání, vlastní tvořivosti a vnímavosti k sobě samému i k okolnímu světu. Vytváří příležitosti pro vzájemnou spolupráci.

V předmětu Výtvarná výchova dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka a k všestrannému prohlubování senzibility žáka. Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci se vedle smyslového vnímání rozvíjí i estetické cítění, tvořivost, schopnost vyjadřovat emoce, představy a pocity. Dále pomáhá uplatňovat nonverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku.

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu je využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností, rozvíjení estetického cítění a vnímání prostředí a vytváření pozitivního vztahu k práci.

Průřezová témata

Do předmětu Výtvarná výchova jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygiena; Poznávací schopnosti; Komunikace; Spolupráce a soutěživost.
- **Environmentální výchova** – Ekosystémy; Základní podmínky života.
- **Mediální výchova** – Vnímání mediálních sdělení; Fungování a vliv médií ve společnosti.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Pracovní činnosti, Hudební výchova, Prvouka, Psaní.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle aktivity a zájmu o práci, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Výtvarná výchova je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku 1 hodinu týdně.

Formy a metody práce

Při výuce uplatňujeme především zásadu názornosti a individuálního přístupu ke každému žákovi, využíváme různorodých forem výuky – výtvarné činnosti v interiéru a exteriéru. Formy práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň a další zdravotní obtíže. Metody a formy práce mají převážně pracovní charakter. V předmětu Výtvarná výchova používáme řadu tradičních a netradičních materiálů a pomůcek. Zvolenými metodami a formami práce se snažíme u žáků rozvíjet komunikační dovednosti, smyslové vnímání, empatii, estetické vnímání a pozitivní vztah k okolnímu prostředí.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učební materiály a učební pomůcky
- dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k další práci
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje k dalšímu vzdělávání
- střídá různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků
- navozuje praktické situace, ve kterých žákům umožňuje si osvojit, procvičit a upevnit výtvarné dovednosti
- učí žáky pracovat samostatně i ve skupině

- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům, hodnotí je z hlediska jejich osobního pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- při nezdaru povzbuzuje žáky k dalším činnostem
- jde žákům příkladem
- snaží se společně s rodiči vytvářet zdravý denní režim žáků a v průběhu vyučování dodržuje zásady hygieny práce
- využívá metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových dovedností
- používá alternativní metody podle individuálních potřeb žáků (např. VOKS, PECS, arteterapie)
- rozvíjí smyslové vnímání okolního světa žáků prostřednictvím jejich osobních prožitků

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá některé problémové situace a snaží se je řešit s využitím naučených stereotypů i získaných praktických zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů
- pokračuje v řešení problému s pomocí i v případě neúspěchu

Strategie

Učitel:

- vytváří účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s problémem, který se učí řešit např. na základě nápodoby, s využitím naučených stereotypů i získaných zkušeností
- učí žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení
- vhodnou motivací podporuje u žáků chuť problém řešit a započatou činnosti dokončit

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s druhými lidmi
- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na něj
- vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady přiměřeným způsobem
- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- vyjadřuje přiměřenou formou své potřeby a přání
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí schopnost žáků komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, případně s využitím alternativních forem komunikace (např. VOKS, PECS, znaková řeč apod.)
- učí žáky adekvátně využívat mimiku, gestikulaci, řeč těla, tón a zbarvení hlasu a současně odbourává nežádoucí stereotypy
- učí žáky jednoduchým způsobem formulovat sdělení a vyjádřit svá přání a pocity
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu sdělení
- podněcuje žáky k samostatnému verbálnímu i nonverbálnímu projevu (např. básničky, říkanky a písničky s jednoduchým pohybovým doprovodem)

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientuje se ve známém prostředí
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- chová se přiměřeným způsobem v neznámém prostředí

Strategie

Učitel:

- vytváří bezpečné a příjemné třídní a školní klima
- vede žáky k vzájemné toleranci
- podporuje přátelské vztahy a dbá na dodržování pravidel vzájemného soužití
- průběžně hodnotí práci a chování žáků a vede je sebehodnocení
- vede žáky k adekvátnímu chování v reálných situacích

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dodržuje naučené stereotypy chování při ochraně svého zdraví

- má povědomí o zdravém způsobu života a ochraně životního prostředí
- respektuje pokyny kompetentních osob při řešení krizových situací

Strategie

Učitel:

- učí žáky, jak si chránit zdraví a životní prostředí ve třídě i v areálu školy
- umožňuje žákům zažít úspěch, který vede ke zvýšení motivace do další práce

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá sebeobsluhu
- má osvojené některé základní hygienické návyky
- zvládá jednoduché pracovní dovednosti a postupy při jednoduchých (základních) činnostech
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- pracuje podle naučeného pracovního postupu při některých činnostech
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen podle svých schopností a možností vytrvat při jeho plnění
- zapojuje se do práce v týmu
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochraně zdraví, hygieně práce a ochraně životního prostředí při pracovních činnostech a dodržuje je

Strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků
- nacvičuje pracovní postupy po jednotlivých krocích
- motivuje žáky k tomu, aby započatou práci dokončili
- snaží se zapojit žáky do práce ve skupině
- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti, nešetří pochvalou
- seznamuje žáky s různými profesemi a obory lidské činnosti, učí je vážit si lidské práce
- důsledně dbá na bezpečnost a hygienu práce a vede žáky k dodržování řádů odborných pracoven
- dbá na bezpečnost při manipulaci s výtvarnými pomůckami

5.9.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu 	1., 2., 3.	– rozvíjení grafomotoriky	PSA, CTE, PRV, TEV, PAC, HUV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV7, OSV8 ENV1, ENV2 MEV1, MEV3
	1., 2., 3.	– uvolňovací cvičení	
	1., 2., 3.	– orientace v prostoru, pohyb těla v prostoru	
	1., 2., 3.	– manipulace s předměty	
	1., 2., 3.	– orientace na ploše	
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznat a pojmenovat s dopomocí učitele barvy (barevné kontrasty), tvary, objekty z běžného života 	1., 2., 3.	– seznámení s výtvarnými prostředky na elementární úrovni	
	1., 2., 3.	– rozpoznávání základních barev, tvarů, předmětů a různých objektů	
	1., 2., 3.	– práce s barvami	
<ul style="list-style-type: none"> uplatňovat vlastní prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech 	1., 2., 3.	– navozování příjemných a nepříjemných vjemů, pocitů a prožitků	
	1., 2., 3.	– rozvíjení kladného vnímání libých pocitů	
	1., 2., 3.	– rozvíjení vlastní představivosti a fantazie	

Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – používání výtvarného náčiní a kresba různými nástroji – malba na různorodé materiály – rozvíjení dovednosti při vlastní tvorbě 	PSA, CTE, PRV, PAC, HUV
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišovat, třídít a pojmenovat barvy, tvary, objekty a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznávání a třídění základních barev, tvarů, předmětů a různých objektů – nácvik vnímání základních vztahů mezi barvami (barevné kontrasty a tvary), manipulace s objekty – využívání tradičních a netradičních prostředků 	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV7, OSV8 ENV1, ENV2
<ul style="list-style-type: none"> • při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – rozvíjení hmatového a zrakového vnímání a představivosti při výtvarných činnostech, muzikomalba – uplatňování vlastní představivosti – prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ – netradiční výtvarné techniky 	MEV1, MEV3
<ul style="list-style-type: none"> • vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (slovně i mimoslovně) 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – vnímání a hodnocení výsledků tvůrčí činnosti vlastní i ostatních spolužáků (malba, kresba, ilustrace hračky, objekty) – prezentace výsledků vlastních tvůrčích činností ve třídě i ve škole 	

Vyučovací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby 	7., 8., 9., 10.	– vnímání a porovnávání vlastních výsledků s výsledky ostatních	PAC, CTE, PSA, SKN, HUV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV7, OSV8 ENV1, ENV2 MEV1, MEV3
	7., 8., 9., 10.	– výběr a třídění výsledků tvůrčích činností pro prezentaci (před spolužáky, rodiči, pro prezentaci školy)	
<ul style="list-style-type: none"> • využívat barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru – pod vedením učitele 	7., 8., 9., 10.	– rozvíjení základních dovedností pro práci v ploše a prostoru, prostorová tvorba a modelování (papír, textilie, hlína, modelovací hmoty, stavebnice)	
	7., 8., 9., 10.	– kresba, malba, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace v ploše i prostoru	
<ul style="list-style-type: none"> • při vlastní tvorbě vycházet ze svých vlastních představ 	7., 8., 9., 10.	– vyjádření vlastních představ na základě svých citových prožitků (vjemy, pocity, nálady)	
	7., 8., 9., 10.	– uplatňování představivosti, rozvíjení hmatového a zrakového vnímání	
<ul style="list-style-type: none"> • hledat a zvolit pro své vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele 	7., 8., 9., 10.	– používání výtvarných prostředků a postupů při kresbě různými nástroji, při malbě na různorodé materiály a při modelování	
	7., 8., 9., 10.	– využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací, netradiční výtvarné techniky	

5. 10 Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

5.10.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova se zaměřuje na posilování a rozvíjení pohybové výkonnosti, zvyšování tělesné zdatnosti a schopnosti prostorové orientace. Zahrnuje nácvik koordinace pohybů, orientace v prostoru, rovnovážná cvičení a cvičení jemné a hrubé motoriky. Tělesná výchova eliminuje nedostatky v diferenciaci a koordinaci pohybů a posiluje houževnatost, vytrvalost, cílevědomost a především lidský organizmus a podílí se na zlepšení celkové stability. Předmět Tělesná výchova přispívá ke zdravému somatickému vývoji, utváření vhodných hygienických návyků a rozvoji prostorové orientace.

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu Tělesná výchova je rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností u žáků a vnímání prožitků z pohybové činnosti a překonání pasivity. Tělesná výchova vede žáky k poznávání vlastních pohybových možností a omezení a k dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví.

Průřezová témata

Do předmětu Tělesná výchova jsou začleněny tématické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygienu; Poznávací schopnosti; Mezilidské vztahy; Komunikace; Spolupráce a soutěživost; Řešení problému a rozhodovací dovednosti; Hodnoty, postoje, praktická etika.
- **Mediální výchova** – Vnímání mediálních sdělení.
- **Environmentální výchova** – Vztah člověka k prostředí.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Prvouka, Svět kolem nás, Hudební výchova, Pracovní činnosti, Počty a Řečová výchova.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle dosažených vědomostí a dovedností, které v daném ročníku získali, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Tělesná výchova je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku: 4 hodiny týdně.

Formy a metody práce

Při výuce tělesné výchovy využíváme zejména různorodých her na celkové posílení organismu a tělesné stability. Zařazujeme do výuky předmětu časté vycházky a pobyty na čerstvém vzduchu. Formy a metody práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň, zdravotní obtíže a aktuální zdravotní stav.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učební materiály a učební pomůcky
- vytvoří si návykové stereotypy učení, dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k dalšímu učení
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje k dalšímu vzdělávání
- střídá různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků
- navozuje praktické situace, ve kterých žákům umožňuje si osvojit, procvičit a upevnit dovednosti a znalosti
- učí žáky pracovat samostatně i ve skupině

- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům, hodnotí je z hlediska jejich osobního pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- při nezdaru povzbuzuje žáky k dalším činnostem
- jde žákům příkladem
- snaží se společně s rodiči vytvářet zdravý denní režim žáků
- využívá metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových znalostí a dovedností
- rozvíjí smyslové vnímání okolního světa žáků prostřednictvím jejich osobních prožitků

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá některé problémové situace a snaží se je řešit s využitím naučených stereotypů i získaných praktických zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů
- pokračuje v řešení problému s pomocí i v případě neúspěchu

Strategie

Učitel:

- vytváří účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s problémem, který se učí řešit například na základě nápodoby s využitím naučených stereotypů i získaných zkušeností.
- učí žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení
- vhodnou motivací podporuje u žáků chuť problém řešit a započatou činnost dokončit

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s druhými lidmi
- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně
- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí schopnost žáků komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, případně s využitím alternativních forem komunikace (VOKS, PECS, znaková řeč apod.)
- učí žáky adekvátně využívat mimiku, gestikulaci, řeč těla, tón a zbarvení hlasu a současně odbourává nežádoucí stereotypy
- učí žáky jednoduchým způsobem formulovat sdělení a vyjádřit svá přání a pocity
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu sdělení
- podněcuje žáky k samostatnému verbálnímu i nonverbálnímu projevu (např. básničky, říkanky a písničky s jednoduchým pohybovým doprovodem)

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- orientuje se ve známém prostředí
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňuje základní návyky společenského chování
- navazuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- chová se přiměřeným způsobem v neznámém prostředí

Strategie

Učitel:

- vede žáky k vzájemné toleranci
- podporuje přátelské vztahy a dbá na dodržování pravidel vzájemného soužití
- posiluje kladné vlastnosti žáků a koriguje projevy vedoucí k šikaně
- vede žáky k adekvátnímu chování v reálných situacích

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňuje osvojené návyky a dovednosti při společenském kontaktu
- dodržuje naučené stereotypy chování při ochraně svého zdraví

- má povědomí o zdravém způsobu života a ochraně životního prostředí

Strategie

Učitel:

- učí žáky, jak si chránit zdraví a životní prostředí ve třídě, v areálu školy, při hře, sportu apod.
- umožňuje žákům zažít úspěch, který vede ke zvýšení motivace do další práce

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá sebeobsluhu
- má osvojené některé základní hygienické návyky
- zvládá jednoduché pracovní dovednosti a postupy při jednoduchých činnostech
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- pracuje podle naučeného pracovního postupu při některých činnostech
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- zapojuje se do práce v týmu
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochraně zdraví, hygieně práce a ochraně životního prostředí při pracovních činnostech a dodržuje je

Strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků
- usiluje o co nejlepší zvládnutí sebeobsluhy, případně poskytuje pomoc při jejím zvládnutí
- nacvičuje pracovní postupy po jednotlivých krocích
- snaží se žáky zapojit do práce ve skupině
- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti, nešetří pochvalou
- důsledně dbá na bezpečnost a hygienu práce a vede žáky k dodržování řádů odborných pracoven

5.10.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> mít kladný postoj k pohybovým aktivitám 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> – seznámení s významem pohybu pro zdraví – vykonávání spontánních pohybových činností – hry motivační, tvořivé a napodobivé – pohybové hry s různým zaměřením bez náčiní i s využitím tradičního nebo netradičního náčiní 	PRV, HUV, PAC, REC, POC OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> zvládat přípravu na pohybovou činnost podle pokynů spojených s názorným předvedením 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> – příprava organismu na pohybovou činnost – uklidnění po zátěži – protahovací cvičení 	OSV9, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> reagovat na základní pokyny a povely k osvojování činnosti 	1. 2. 3.	<ul style="list-style-type: none"> – seznámení se základními pokyny a povely – smluvené povely a signály – komunikace v Tělesné výchově 	ENV4 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	<ul style="list-style-type: none"> – cvičení pro správné držení těla ve stoje i v sedu – napodobování pohybů – chůze, běh, lezení, skok – cvičení obratnosti – základní manipulace s míčem – hudebně pohybové hry – činnosti zaměřené podle ročního období (pobyt v bazénu, hry na sněhu) – postupný nácvik prostorové orientace – využívání speciálních pomůcek (ozvučené míče, cíle, ohraničená hřiště, reflexní pásy apod.) 	

Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> mít povědomí o hygienických návycích a základních zásadách 	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2. 3.	<ul style="list-style-type: none"> – dodržování pohybového režimu, délky a intenzity pohybu – dodržování osobní hygieny při tělesné výchově – vhodné oblečení a obuv – seznámení s bezpečnostními zásadami při pohybových činnostech v různém prostředí – fixace zásad při pohybových činnostech v různém prostředí 	

Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • mít snahu zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – vedení žáka ke kladnému postoji k pohybovým aktivitám – rozvíjení volných vlastností vhodnou motivací – rozvíjení prostorové orientace 	PRV, HUV, PAC, REC, POC
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat některá cvičení zaměřená na korekci zdravotního oslabení s ohledem na individuální dispozice 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – správné držení těla – kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení 	OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9, OSV10
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností 	4. 5. 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – jednoduché tanečky, vyjádření rytmu pohybem – sladění jednoduchého pohybu s hudbou – základní gymnastické cviky – koordinační a průpravná cvičení – hudebně pohybové činnosti – turistika (pohyb v terénu) – pobyt v přírodě (ochrana přírody, chování v přírodě) – činnosti zaměřené podle ročního období (pobyt v bazénu, hry na sněhu) – průpravné atletické činnosti (různé varianty chůze, běhy na krátké vzdálenosti, skok, hod míčkem) – rytmická, kondiční cvičení 	ENV4 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> • rozumět některým pojmům tělocvičné terminologie a s názorem nebo podle pokynů provádět vlastní pohybovou činnost 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> – komunikace v Tělesné výchově – organizace při Tělesné výchově, základní organizační činnosti – smluvené povely a signály – seznámení se základní tělocvičnou terminologií – napodobování pohybu – provádění pohybu podle slovního pokynu 	

Vyučovací předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> zvládat podle pokynů nebo s asistencí základní přípravu organismu před a po ukončení činností s ohledem na individuální předpoklady 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> protahovací cvičení dechová cvičení relaxační cvičení 	
<ul style="list-style-type: none"> využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení s pravidly zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her pohybové hry s různým zaměřením využívání různého tradičního i netradičního náčiní tvořivé a napodobivé hry míčové hry využívání speciálních pomůcek (ozvučené míče, cíle, ohraničená hřiště, reflexní pásy apod.) 	
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat základní hygienické a bezpečnostní zásady při provádění pohybové činnosti 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> dodržování pohybového režimu, délky a intenzity pohybu dodržování osobní hygieny při Tělesné výchově vhodné oblečení a obuv dodržování bezpečnostních zásad při pohybových aktivitách v různém prostředí 	

Vyučovací předměty: TĚLESNÁ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> být schopen vyvinout úsilí ke zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností na úrovni odpovídající jeho individuálním schopnostem 	7., 8., 9., 10.	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ – rychlostní, vytrvalostní, silové a koordinační cvičení (chůze, běh, skoky, házení a chytání míče) – upevňování prostorové orientace	SKN, HUV, PAC, REC, POC OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8, OSV9, OSV10
	7., 8., 9., 10.		
<ul style="list-style-type: none"> aktivně se zapojit do přípravy na pohybovou činnost a reagovat na její ukončení 	7., 8., 9., 10.	– seznámení s významem pohybu pro zdraví – dodržování pohybového režimu	ENV4 MEV1
	7., 8., 9., 10.		
<ul style="list-style-type: none"> využívat základní kompenzační a relaxační techniky 	7., 8., 9., 10.	– prevence a korekce svalových dysbalancí – průpravná, kondiční, koncentrační a postřehová cvičení – protahovací, posilovací cviky – cvičení dechová, relaxační a kompenzační – cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení	
	7., 8., 9., 10.		
	7., 8., 9., 10.		
	7., 8., 9., 10.		
<ul style="list-style-type: none"> mít povědomí o bezpečném chování v přírodě a v silničním provozu 	7., 8., 9., 10.	– fixace bezpečnostních zásad a dodržování hygieny při pohybových aktivitách v různém prostředí – vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí – turistika, vycházky, výlety – tělovýchovné akce	
	7., 8., 9., 10.		
	7., 8., 9., 10.		
	7., 8., 9., 10.		
<ul style="list-style-type: none"> znát způsob ošetření některých drobných poranění, umět požádat o pomoc 	7., 8., 9., 10.	– seznámení s drobnými a nejběžnějšími poraněními (odřenyiny, krvácení, zlomeniny) – seznámení se zdravotnickým materiálem (náplasti, desinfekce, obvazy, obinadla, dlahy)	
	7., 8., 9., 10.		

Vyučovací předměty: TĚLESNÁ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	7., 8., 9., 10.	– navozování modelových situací k ošetření poranění (ošetření, přesun raněného, požádání o pomoc, zavolání záchranné služby – 155)	
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je při hře, soutěži, při rekreačních činnostech 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ – pohybové hry s různým zaměřením – pohybové hry s tradičními i netradičními pomůckami – využívání speciálních pomůcek (ozvučené míče, cíle, ohraničená hřiště, reflexní pásy apod.) – upevňování prostorové orientace – další pohybové činnosti a netradiční sporty podle podmínek školy, zájmů a možností žáků – gymnastická cvičení (příp. s využitím náčiní a vybraného nářadí) – rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy atletiky (běh, skok, lezení, hod) – činnosti zaměřené podle ročního období (pobyt v bazénu, na sněhu)	
<ul style="list-style-type: none"> • snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– rozfázování složitějšího celku do jednotlivých kroků – dodržování co nejsprávnějšího provedení cviků při pohybových činnostech – dodržování zásad hygieny a bezpečnosti při pohybu	
<ul style="list-style-type: none"> • respektovat dohodnutá pravidla při 	7., 8., 9., 10.	ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ DOVEDNOSTI – pohybové hry	

Vyučovací předměty: TĚLESNÁ VÝCHOVA			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
pohybových hrách	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– komunikace v Tělesné výchově – smluvené povely, signály, gesta – základní pojmy odborné terminologie – vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech	
• mít povědomí o různých sportovních disciplínách	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– seznámení s různými sportovními disciplínami – seznámení s možnostmi provádění sezónních sportů – základní pravidla her	

5. 11 Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI

5.11.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Pracovní činnosti je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí ve vzdělávání žáků s mentálním postižením. Zahrnuje velké množství pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Zaměřuje se na rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků, a tím přispívá k jejich co nejsamostatnějšímu zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností. Žáci se seznamují s různými materiály, s funkcí a užíváním vhodných pomůcek i nářadí.

Vzdělávací obsah předmětu Pracovní činnosti je členěn do tematických okruhů:

- **Sebeobsluha**
- **Práce s drobným materiálem**
- **Práce montážní a demontážní**
- **Pěstitelské práce**
- **Práce v domácnosti**
- **Práce s technickými materiály** (na 2. stupni)

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V rámci praktických cvičení se žáci seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi. Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na možnostech a schopnostech žáků, případně možnostech školy.

Cílové zaměření

Cílem vyučovacího předmětu je zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou, rozvoj motoriky, získání základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků. Pracovní vyučování vede k osvojení dovedností při praktickém užívání a zacházení s předměty denní potřeby.

Průřezová témata

Do předmětu Pracovní činnosti jsou začleněny tematické okruhy průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova** – Rozvoj schopností poznávání; Sebepoznání a sebepojetí; Seberegulace a sebeorganizace; Psychohygiena; Poznávací schopnosti; Mezilidské vztahy; Komunikace; Spolupráce a soutěživost; Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.
- **Environmentální výchova** – Ekosystémy; Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí.
- **Mediální výchova** – Vnímání mediálních sdělení.

Mezipředmětové vztahy

Učivo prolíná obsahem většiny vyučovacích předmětů, zejména Prvouka, Počty, Čtení, Výtvarná výchova.

Hodnocení

Žáci budou hodnoceni individuálně podle aktivity a zájmu o práci, s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.

Časová dotace

Předmět Pracovní činnosti je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku: 1. – 6. ročník 4 hodiny týdně, 7. – 10. ročník 6 hodin týdně.

Formy a metody práce

Při výuce uplatňujeme především zásadu názornosti a individuálního přístupu ke každému žákovi, využíváme různorodých forem výuky – práce ve třídě, ve školní kuchyňce a jídelně, v dílně, na školním pozemku. Formy práce volíme tak, abychom zohlednili věk žáka, jeho celkovou mentální úroveň a další zdravotní obtíže. Metody a formy práce mají převážně pracovní charakter. V předmětu Pracovní činnosti používáme řadu tradičních materiálů a pomůcek. Zvolenými metodami a formami práce se snažíme u žáků rozvíjet pracovní a komunikační dovednosti, smyslové vnímání, jemnou i hrubou motoriku a pozitivní vztah k práci a k okolnímu prostředí.

Výchovné a vzdělávací postupy

Uvedené výchovné a vzdělávací postupy vedou v tomto předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- používá učební materiály a učební pomůcky

- dokáže se přiměřenou dobu soustředit
- přijímá pochvalu jako pozitivní motivaci k další práci
- uplatňuje získané zkušenosti a dovednosti v praktických situacích

Strategie

Učitel:

- podporuje u žáků zvědavost, vhodně je motivuje k dalšímu vzdělávání
- střídá různé metody a formy práce přiměřené specifickým potřebám jednotlivých žáků
- navozuje praktické situace, ve kterých žákům umožňuje si osvojit, procvičit a upevnit dovednosti a znalosti
- učí žáky pracovat samostatně i ve skupině
- uplatňuje individuální přístup ke všem žákům, hodnotí je z hlediska jejich osobního pokroku s ohledem na stupeň a rozsah postižení
- při nezdaru povzbuzuje žáky k dalším činnostem
- jde žákům příkladem
- snaží se společně s rodiči vytvářet zdravý denní režim žáků a v průběhu vyučování dodržuje zásady hygieny práce
- využívá metodu hry a imitace k osvojování a upevňování nových znalostí a dovedností
- používá alternativní metody podle individuálních potřeb žáků

Kompetence k řešení problémů

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- překonává problémy
- řeší známé a často se opakující situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vnímá některé problémové situace a snaží se je řešit s využitím naučených stereotypů i získaných praktických zkušeností
- požádá o pomoc při řešení problémů
- pokračuje v řešení problému s pomocí i v případě neúspěchu

Strategie

Učitel:

- vytváří účelově různé přiměřené situace, kdy se žák setkává s problémem, který se učí řešit, např. na základě nápodoby, s využitím naučených stereotypů i získaných zkušeností
- učí žáky problém vyjádřit a požádat o pomoc při jeho řešení
- vhodnou motivací podporuje u žáků chuť problém řešit a započatou činnost dokončit

Kompetence komunikativní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- komunikuje s druhými lidmi
- rozumí jednoduchému sdělení a reaguje na ně
- vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady přiměřeným způsobem
- porozumí jednoduchému běžně užívanému sdělení, záznamům a obrazovým materiálům
- vyjadřuje přiměřenou formou své potřeby a přání
- používá pro komunikaci běžné nebo alternativní komunikační prostředky

Strategie

Učitel:

- vytváří a rozvíjí schopnost žáků komunikovat s okolím verbálně i nonverbálně, případně s využitím alternativních forem komunikace (např. VOKS, PECS, znaková řeč)
- využívá každodenních i modelových situací k vhodné komunikaci žáků s dospělými i vrstevníky
- učí žáky jednoduchým způsobem formulovat sdělení a vyjádřit svá přání a pocity
- ověřuje, zda žáci porozuměli obsahu sdělení

Kompetence sociální a personální

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- má základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientuje se ve známém prostředí
- podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách
- navazuje vztahy s druhými lidmi, respektuje je
- má povědomí o nevhodném a rizikovém chování, je seznámen s jeho možnými důsledky
- chová se přiměřeným způsobem v neznámém prostředí

Strategie

Učitel:

- vytváří bezpečné a příjemné třídní a školní klima
- vede žáky k vzájemné toleranci
- podporuje přátelské vztahy a dbá na dodržování pravidel vzájemného soužití
- průběžně hodnotí práci a chování žáků a vede je k sebehodnocení

- vede žáky k adekvátnímu chování v reálných situacích

Kompetence občanské

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- dodržuje naučené stereotypy chování při ochraně svého zdraví
- má povědomí o zdravém způsobu života a ochraně životního prostředí
- respektuje pokyny kompetentních osob při řešení krizových situací

Strategie

Učitel:

- vyžaduje od žáků plnění každodenních povinností
- učí žáky, jak si chránit zdraví a životní prostředí ve třídě i v areálu školy
- umožňuje žákům zažít úspěch, který vede ke zvýšení motivace do další práce

Kompetence pracovní

Žák dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládá sebeobsluhu
- má osvojené některé základní hygienické návyky
- zvládá základní pracovní dovednosti a postupy při jednoduchých činnostech
- plní zadané jednoduché pracovní úkoly podle instrukcí a s dopomocí
- pracuje podle naučeného pracovního postupu při některých činnostech
- soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění
- zapojuje se do práce v týmu
- přijímá hodnocení výsledků své práce
- má povědomí o zásadách bezpečnosti, ochraně zdraví, hygieně práce a ochraně životního prostředí při pracovních činnostech a dodržuje je

Strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování hygienických a pracovních návyků
- usiluje o co nejlepší zvládnutí sebeobsluhy, případně poskytuje pomoc při jejím zvládnutí

- nacvičuje pracovní postupy po jednotlivých krocích
- motivuje žáky k tomu, aby započatou práci dokončili
- snaží se zapojit žáky do práce ve skupině
- hodnotí práci žáků tak, aby je motivovala k další činnosti, nešetří pochvalou
- seznamuje žáky s různými profesemi a obory lidské činnosti, učí je vážit si lidské práce
- důsledně dbá na bezpečnost a hygienu práce a vede žáky k dodržování řádů odborných pracoven

5.11.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti 	1., 2., 3.	SEBEOBSLUHA	TEV, PRV, CTE OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8
	1., 2., 3.	– vytváření hygienických návyků a základů osobní hygieny	
	1., 2., 3.	– funkce a používání hygienických pomůcek	
	1., 2., 3.	– správné používání WC	
<ul style="list-style-type: none"> zvládnout oblékání a svlékání oděvu, obouvání 	1., 2., 3.	– mytí rukou a obličeje, používání mýdla a ručníku	
	1., 2., 3.	– používání zubního kartáčku, hřebene, kapesníku	
	1., 2., 3.	– svlékání a oblékání jednotlivých částí oděvu	
	1., 2., 3.	– dodržování správného postupu při oblékání	
<ul style="list-style-type: none"> udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí 	1., 2., 3.	– používání různých typů zapínání	
	1., 2., 3.	– zouvání a obouvání obuvi	
	1., 2., 3.	– péče o svůj zevnějšek	
	1., 2., 3.	– ukládání oděvu do poličky	
<ul style="list-style-type: none"> třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev 	1., 2., 3.	– ukládání obuvi do botníku	PRV, POC, VYV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6,
	1., 2., 3.	– péče o osobní věci a školní pomůcky	
	1., 2., 3.	– úprava prostředí třídy, sbírání a vynášení odpadků, zachovávání čistoty	
	1., 2., 3.	PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM	
	1., 2., 3.	– poznávání základních barev a tvarů	
	1., 2., 3.	– rozlišování podle velikosti (velký – malý, větší – menší)	
	1., 2., 3.	– rozlišování vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil,	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	1., 2., 3.	drát, folie) – třídění různých druhů drobného materiálu (přírodniny, kamínky, korálky, hračky) podle velikosti, barvy, tvaru	OSV7, OSV8 ENV1, ENV2, ENV4
• zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	– ukládání kostek do krabic – ukládání roztříděného materiálu do různých krabic, nádob a zásuvek – manipulace s drobným materiálem (přesýpání, překládání) – práce s plastelínou (modelování) – práce s papírem (mačkání, trhání, překládání, lepení, rolování, stříhání) – práce s textilním materiálem (rozlišování textilu podle materiálu, práce s vatou, navíjení na cívku, překládání, stříhání a nalepování látky) – práce s přírodním materiálem (sbírání, třídění a ukládání přírodnin)	MEV1
• vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	– seznámení s jednoduchými pracovními postupy a technikami – pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek – využití jednoduchých postupů při výrobě různých předmětů z tradičních i netradičních materiálů	
• pracovat podle slovního návodu	1., 2., 3. 1., 2., 3.	– nácvik chápání pokynů souvisejících s postupy práce – procvičování jednoduchých pracovních postupů a technik pomocí slovního návodu	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi 	1., 2., 3.	PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ – manipulace s jednoduchými předměty a stavebnicemi – konstruktivní hry (kostky, mozaiky, skládačky, puzzle) – skládání, rozkládání, šroubování, sestavování	PRV, POC
	1., 2., 3.		OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8
	1., 2., 3.		ENV1, ENV4
<ul style="list-style-type: none"> provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích 	1., 2., 3.	PĚSTITELSKÉ PRÁCE – pozorování přírody během vycházek v jednotlivých ročních obdobích – sběr přírodnin v jednotlivých ročních obdobích – pozorování podmínek pro život rostlin – voda, světlo, teplo, půda, vzduch	PRV, POC, HUV, TEV
	1., 2., 3.		OSV1, OSV3, OSV4, OSV8
	1., 2., 3.		ENV1, ENV2, ENV3, ENV4
<ul style="list-style-type: none"> pečovat o nenáročné rostliny ve třídě 	1., 2., 3.	– oční a hmatový kontakt s rostlinami ve třídě – vytváření základních podmínek pro pěstování rostlin ve třídě – společná péče o rostliny ve třídě (zalévání, kypření) – klíčení rostlin v koutku živé přírody	MEV1, MEV2
	1., 2., 3.		
	1., 2., 3.		
<ul style="list-style-type: none"> poznat lehké zahradní náčiní 	1., 2., 3.	– seznámení s pomůckami určenými pro péči o pokojové rostliny – seznámení se zahradním náčiním a jeho používáním	
	1., 2., 3.		
<ul style="list-style-type: none"> upravit stůl pro jednoduché stolování 	1., 2., 3.	PRÁCE V DOMÁCNOSTI – základní potřeby pro stolování – pomoc při prostírání, stolování a úklidu stolu – správné chování při stolování	PRV, POC
	1., 2., 3.		OSV1, OSV3,
	1., 2., 3.		

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 1. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
• připravit jednoduchý nápoj	2., 3. 2., 3.	– seznámení se surovinami na přípravu studených nápojů – postup přípravy studeného nápoje	OSV4, OSV8 ENV3, ENV4 MEV1
• chovat se vhodně při stolování	1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3. 1., 2., 3.	– oční a hmatový kontakt se lžící a příborem – nácvik používání lžice a čistota při jídle – pravidla správného stolování – základní pravidla společenského chování při stolování	
• orientovat se v základním vybavení kuchyně	2., 3. 2., 3. 2., 3.	– seznámení se základními druhy nádobí – správné používání jednotlivých kusů nádobí – základní orientace v kuchyni	
• zvládat drobné úklidové práce	2., 3. 2., 3. 2., 3.	– oční, hmatový a čichový kontakt s prostředky na úklid a mytí nádobí – seznámení s pomůckami na základní úklid a mytí nádobí – utírání prachu, sbírání a úklid odpadků do koše, zachovávání čistoty	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci zvládat skládání a uložení oděvu, obuvi dodržovat zásady účelného oblékání 	4., 5., 6.	SEBEOBSLUHA – zvládání a upevňování základních hygienických návyků	TEV, PRV, CTE OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8
	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– péče o svůj zevnějšek – zásady účelného oblékání	
	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– skládání oděvu – ukládání oděvu a obuvi na určené místo	
<ul style="list-style-type: none"> pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM – jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce – třídění a ukládání různých materiálů a předmětů – manipulace s drobným materiálem – práce s vlnou, papírem a kartonem, modelovací hmotou, přírodními materiály, textilem, drátem, folií – kombinované práce s užitím drobných materiálů	PRV, POC, VYV OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV6, OSV7, OSV8 ENV1, ENV2, ENV4 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> využívat při tvořivých činnostech prvky lidových tradic 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– lidové zvyky, tradice a řemesla – výroba předmětů s užitím některých vybraných technik a materiálů	
<ul style="list-style-type: none"> volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	– pracovní pomůcky, nástroje a náčiní – vlastnosti materiálů a jejich užití – rozlišování materiálů podle druhu, volba vhodných pracovních pomůcek	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> oční a hmatový kontakt se svým pracovním místem úklid svého pracovního místa s pomocí zásady hygieny a bezpečnosti práce 	
<ul style="list-style-type: none"> provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<p>PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> práce s prostorovými, plošnými a konstrukčními stavebnicemi montáž modelů ze stavebnic demontáž modelů třídění a ukládání jednotlivých kusů do krabic 	PRV, POC, CTE OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8
<ul style="list-style-type: none"> pracovat podle slovního návodu, předlohy 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> procvičování pojmů souvisejících s pracovním postupem práce podle slovního návodu, obrázkové předlohy 	ENV1, ENV4 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> manipulace s jednoduchými předměty a stavebnicemi skládání, rozkládání, šroubování 	
<ul style="list-style-type: none"> udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> úklid svého pracovního místa zásady hygieny a bezpečnosti práce 	
<ul style="list-style-type: none"> znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin 	4., 5., 6. 4., 5., 6.	<p>PĚSTITELSKÉ PRÁCE</p> <ul style="list-style-type: none"> základní podmínky života rostlin – voda, světlo, teplo, půda, vzduch uplatňování postupu pro pěstování vybraných rostlin 	PRV, POC, HUV, TEV
<ul style="list-style-type: none"> ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny 	4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> ošetřování pokojových rostlin, zalévání, vymývání misek, odstraňování odumřelých částí rostlin, 	OSV1, OSV3, OSV4, OSV8

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	4., 5., 6. 4., 5., 6.	kypření půdy, omývání listů – příprava půdy před setím – rytí, hrabání, setí – pěstování rostlin na zahradě, podmínky pro pěstování	ENV1, ENV2, ENV3, ENV4 MEV1
• volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	4., 5., 6.	– poznávání zahradních pomůcek a náčiní, práce s nimi	
• pečovat o nenáročné rostliny na zahradě	4., 5., 6.	– ošetřování zahradních rostlin – zalévání, okopávání, protrhávání, pletí, odstraňování odumřelých částí rostlin	
• dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě	4., 5., 6.	– prohlubování zásad hygieny a bezpečnosti při práci na zahradě	
• znát základní vybavení kuchyně	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	PRÁCE V DOMÁCNOSTI – seznámení se základním vybavením kuchyně – elektrospotřebiče a jejich základní funkce – kuchyňská linka – správné uložení nádobí	PRV, CTE OSV1, OSV3, OSV8
• připravit jednoduchý pokrm	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	– oční, hmatový a chuťový kontakt s potravinami – seznámení se surovinami na přípravu jednoduchého pokrmu – postup přípravy jednoduchého pokrmu s ohledem na individuální schopnosti žáků – příprava jednoduchého pokrmu pomocí názoru a ukázky	ENV3, ENV4 MEV1
• orientovat se v zásadách správné výživy	4., 5., 6. 4., 5., 6.	– ovoce a zelenina a jejich přínos pro zdraví – nezdravá jídla a jejich nadměrná konzumace	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> dodržování pravidel správného stolování nácvik používání příboru, čistota při jídle dodržování základních pravidel společenského chování při stolování (ve škole, doma, v restauraci, při společenských událostech) 	
<ul style="list-style-type: none"> zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení a práce s drobným kuchyňským náčiním správná funkce jednotlivých kusů kuchyňského náčiní udržování pořádku a čistoty v kuchyni bezpečnost zacházení s kuchyňským náčiním 	
<ul style="list-style-type: none"> vědět, jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě 	4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení se základními úklidovými pracemi a pomůckami na udržování čistoty a pořádku v bytě a ve třídě 	
<ul style="list-style-type: none"> zvládat základní úklidové práce 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> zvládnutí dle individuálních možností a schopností základních úklidových prací – utírání prachu, mytí a utírání nádobí, zametání a mytí podlahy, vysávání správné používání čisticích prostředků a pomůcek udržování pořádku v osobních věcech 	
<ul style="list-style-type: none"> znát materiály a pomůcky potřebné k zvládnutí ručních prací 	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> oční a hmatový kontakt s pomůckami a materiálem pro ruční práce seznámení s funkcí pomůcek potřebných k zvládnutí ručních prací bezpečnost při používání těchto pomůcek 	
<ul style="list-style-type: none"> udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny 	4., 5., 6.	<ul style="list-style-type: none"> vnímání čistoty a estetického prostředí ve třídě, škole i mimo školu 	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			1. stupeň, 2. období
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
a bezpečnosti práce v domácnosti	4., 5., 6. 4., 5., 6. 4., 5., 6.	– udržování čistoty a pořádku svého pracovního místa – úklid a ukládání věcí na určené místo – dodržování zásad hygieny a bezpečnosti při práci	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat různé druhy materiálů 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY <ul style="list-style-type: none"> oční a hmatový kontakt s různými druhy materiálů seznámení s různými druhy materiálů (dřevo, kov, plast, sklo) rozlišování a třídění materiálů podle jejich vlastností a možností užití 	SKN, POC, VYV OSV1, OSV2, OSV7, OSV8, OSV9
<ul style="list-style-type: none"> získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> poznávání různých druhů materiálů (dřevo, kov, plast, sklo) oční a hmatový kontakt se základními pracovními pomůckami, nářadím a nástroji seznámení se základními pracovními pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování 	ENV1, ENV3, ENV4 MEV1
<ul style="list-style-type: none"> umět pracovat se dřevem 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> opracování povrchu dřeva zatloukání a vytahování hřebíků, práce se šroubovákem spojování dřeva hřebíky a vruty povrchová úprava dřeva barvami a laky měření a řezání dřeva pilkou 	
<ul style="list-style-type: none"> umět pracovat s kovem 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> práce s ocelovým, měděným a hliníkovým drátem ohýbání, štípání a splétání drátů povrchová úprava plechu barvami a laky 	
<ul style="list-style-type: none"> vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky 	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	<ul style="list-style-type: none"> seznámení s pracovními nástroji a pomůckami funkce pracovních nástrojů a pomůcek a jejich správné používání 	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím 	7., 8., 9., 10.	– seznámení se zásadami bezpečnosti práce při manipulaci s nástroji a nářadím	
	7., 8., 9., 10.	– seznámení se zásadami bezpečnosti při správném zacházení s pomůckami pro povrchovou úpravu materiálů	
	7., 8., 9., 10.	– dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci	
<ul style="list-style-type: none"> sestavit podle návodu, předlohy jednoduchý model 	7., 8., 9., 10.	PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ – práce s jednoduchým návodem, předlohou	POC, SKN, VYV, CTE OSV1, OSV2, OSV3, OSV4, OSV5, OSV8 ENV1, ENV4 MEV1
	7., 8., 9., 10.	– sestavování tvarů ze špejlí, tyček, dřívěk	
	7., 8., 9., 10.	– využívání drátů a provázků ke spojování různých druhů materiálů	
<ul style="list-style-type: none"> zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi 	7., 8., 9., 10.	– sestavování modelů ze stavebnic (šroubování, spojování prvků stavebnic)	
	7., 8., 9., 10.	– demontáž modelů a ukládání do krabic	
<ul style="list-style-type: none"> provádět údržbu jednoduchých předmětů 	7., 8., 9., 10.	– pravidelné umývání a třídění předmětů a jednotlivých dílů stavebnic	
	7., 8., 9., 10.	– správná manipulace s jednotlivými díly stavebnic	
<ul style="list-style-type: none"> dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy 	7., 8., 9., 10.	– správné zacházení se sestavenými modely	
	7., 8., 9., 10.	– dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci	
	7., 8., 9., 10.	– dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci	
<ul style="list-style-type: none"> volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin 	7., 8., 9., 10.	PĚSTITELSKÉ PRÁCE – základní podmínky pro pěstování	SKN, CTE, TEV OSV1, OSV3, OSV4, OSV8
	7., 8., 9., 10.	– základní zpracování půdy	
	7., 8., 9., 10.	– výživa rostlin	
<ul style="list-style-type: none"> pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru 	7., 8., 9., 10.	– pěstování a ošetřování pokojových květin	
	7., 8., 9., 10.	– společná péče o květiny ve třídě – zalévání květin,	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
a využívat je k výzdobě	7., 8., 9., 10.	vymývání misek, odstraňování odumřelých částí rostlin, kypření půdy, omývání listů – výzdoba interiéru rostlinami	ENV1, ENV2, ENV3, ENV4 MEV1
• znát hlavní zásady pěstování zeleniny	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– základní podmínky života – světlo, teplo, voda, vzduch – příprava záhonu k setí – kypření, hrabání – setí do řádků a jamek – zalévání záhonů – pozorování klíčení – pletí a okopávání záhonů – sklizeň a uskladnění	
• používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– správné používání jednotlivých druhů zahradního náčiní a pomůcek – údržba a úklid zahradního nářadí	
• znát běžné druhy ovoce a zeleniny	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– druhy ovoce, způsob pěstování ovoce, skladování, konzervování – druhy zeleniny, způsob pěstování zeleniny, skladování, konzervování – vliv ovoce a zeleniny na naše zdraví	
• vědět o léčivkách a jedovatých rostlinách	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– seznámení s nejznámějšími léčivými rostlinami – oční, hmatový a čichový kontakt s léčivými rostlinami – sběr a sušení léčivých rostlin a jejich využití v praktickém životě – seznámení s nejznámějšími jedovatými rostlinami	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	7., 8., 9., 10.	– škodlivé účinky na zdraví člověka	
• vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásadách bezpečného kontaktu se zvířaty	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– seznámení s druhy zvířat chovaných v domácnosti – chov zvířat v domácnosti – podmínky chovu – hygiena a bezpečnost chovu – kontakt se zvířaty	
• dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– upevňování hygienických návyků – bezpečnost práce na zahradě	
• zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	PRÁCE V DOMÁCNOSTI – základní postupy při úklidu v domácnosti dle možností a schopností žáků – údržba a úklid v domácnosti	SKN, CTE OSV1, OSV3, OSV8
• používat vhodné prostředky při práci v domácnosti	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– úklidové prostředky, postupy – prací a čisticí prostředky a zacházení s nimi – bezpečnost při styku s čisticími prostředky	ENV3, ENV4 MEV1
• používat základní kuchyňský inventář a znát základní funkce spotřebičů	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– základní vybavení kuchyně – udržování pořádku a čistoty v kuchyni – základní kuchyňské elektrické spotřebiče, jejich funkce a užití – ovládání elektrických spotřebičů dle možností a schopností žáků – ochrana a údržba spotřebičů – bezpečné zacházení s kuchyňskými pomůckami a elektrospotřebiči	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	7., 8., 9., 10.	– nebezpečí úrazu elektrickým proudem	
• připravit jednoduché pohoštění	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– základní postupy při přípravě pokrmů s ohledem na individuální schopnosti žáků – úprava pokrmů za studena – krájení a mazání pečiva – příprava ovoce a zeleniny – omývání, čištění, škrábání, loupání, krájení, strouhání – základní způsoby tepelné úpravy – vaření (brambor, rýže, vaječ, polévky ze sáčku, krupicové kaše), pečení (jednoduchá buchta, cukroví) – základní postupy při přípravě nápojů (šťáva, čaj, kakao) – zásady zdravé výživy	
• dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– správné chování při stolování – úprava stolu – jednoduché prostírání, ozdobné prvky a květiny na stole – prostírání při slavnostních příležitostech – oslava narozenin – úklid stolu, sklizení a mytí nádobí	
• zvládat základní domácí práce	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– druhy domácích úklidových prací – utírání prachu, zametání, vytírání podlahy, vysávání, třídění a vynášení odpadků, stlaní postele – upevňování hygienických návyků, péče o čistotu těla a oděvů – příprava prádla na praní, prací prostředky – ruční praní, praní v automatické pračce	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI			2. stupeň
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– věšení prádla, manipulace s kolíčky – žehlení prádla a oděvů – skládání a ukládání prádla, věšení za poutko a na ramínko	
• ovládat základní ruční práce	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– poučení o základních druzích tkanin, jejich užití a údržbě – základy šití – nácvik stehů na cvičné desce, navlékání prádlové gumy – práce s jehlou – sešívání látek základním stehem, přišívání knoflíků	
• dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci v domácnosti	7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10. 7., 8., 9., 10.	– dodržování zásad bezpečnosti práce při manipulaci s elektrospotřebiči v domácnosti – ochrana před nebezpečím úrazu elektrickým proudem – bezpečnost při styku s čisticími prostředky – bezpečné zacházení s kuchyňským náčiním a pomůckami na šití	

II. DÍL
VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM
POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE
VADAMI

6 Charakteristika ŠVP pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

6.1 Zaměření školy

Škola poskytuje vzdělávání žákům s těžkým až hlubokým mentálním postižením v kombinaci s poruchami zraku, autistického spektra, s tělesnými či dalšími smyslovými vadami a s vadami řeči. V následujícím textu používáme termín těžké zdravotní postižení.

Zaměřujeme se především na podporu samostatnosti žáků v oblasti základních hygienických návyků a činností sebeobsluhy. Podporujeme a rozvíjíme pohyblivost, sociální cítění a komunikační dovednosti s využitím alternativní a augmentativní komunikace. Také klademe důraz na rozvíjení zájmů v oblasti hudebních a výtvarných aktivit pro smysluplné trávení volného času.

6.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni školy jsou postupy, kterými všichni zaměstnanci školy podporují utváření klíčových kompetencí žáků a směřují tak k naplnění cílů základního vzdělání. Klíčových kompetencí žáci dosahují dle svých individuálních možností a schopností, a to za přispění a dopomoci druhé osoby.

Klíčové kompetence: KOMPETENCE K UČENÍ	
Na konci základního vzdělávání žák:	Výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat	– používáním obrazového materiálu, piktogramů, symbolů, ozvučení a slovních pokynů při každé příležitosti i činnosti a dlouhodobým nácvikem směřujeme u žáků k jejich pochopení a aktivnímu využití
<ul style="list-style-type: none"> pozná a rozlišuje základní piktogramy	– rozvojem smyslového vnímání a praktickým nácvikem v reálných situacích vedeme žáky k přiřazování piktogramů, pojmů, symbolů a zvuků ke konkrétním známým předmětům a činnostem

Klíčové kompetence: KOMPETENCE K UČENÍ	
Na konci základního vzdělávání žák:	Výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> • pozná některá tiskací písmena a číslice 	<ul style="list-style-type: none"> – rozvíjíme u žáků takové schopnosti, pomocí kterých budou moci rozlišit některá velká tiskací písmena a číslice – využíváme strukturované úkoly, názorné pomůcky, makety apod. – zařazujeme smyslové a didaktické hry pro rozvoj paměti a porozumění řeči – komunikační pomůcky upravujeme podle individuálních předpokladů žáka
<ul style="list-style-type: none"> • napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> – polohováním, fyzickým vedením, rozvíjením hrubé i jemné motoriky a používáním stále stejných slovních obrátů a jednoduchých gest podporujeme schopnost napodobovat předvedené pohyby a jednoduché činnosti
<ul style="list-style-type: none"> • používá učební pomůcky 	<ul style="list-style-type: none"> – strukturovaným učením, výrobou a úpravou individualizovaných učebních pomůcek a stimulací aktivního úchopu rozvíjíme u žáků dovednost manipulovat s učebními pomůckami

Klíčové kompetence: KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	
Na konci základního vzdělávání žák:	Výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> • řeší známé situace na základě nápodoby či opakování 	<ul style="list-style-type: none"> – žákům umožňujeme prožít činnosti, při kterých mohou získat zkušenosti – stálým opakováním je vedeme k jejich spontánní nápodobě a pochopení
<ul style="list-style-type: none"> • chápe a plní jednoduché příkazy 	<ul style="list-style-type: none"> – používáme stejná slova, pojmenování, krátké věty, obrázky a symboly a tím vedeme žáky k pochopení a vykonávání jednoduchých příkazů
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v okolním prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> – dodržováním pevného řádu a ustáleným slovním komentářem učíme žáky orientovat se v časoprostorových vztazích
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v časovém režimu dne 	<ul style="list-style-type: none"> – pomocí pravidelného denního režimu žákovi usnadňujeme časovou orientaci během dne

<ul style="list-style-type: none"> • překonává pocity strachu 	<ul style="list-style-type: none"> – využíváním různých relaxačních technik navozujeme u žáků pozitivní emoční citění – vytváříme ve třídě pozitivní a příjemnou atmosféru
--	--

Klíčové kompetence: KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	
Na konci základního vzdělávání žák:	Výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> • poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> – rozvíjením pozorovacích schopností, smyslového vnímání, zařazováním kooperativních her nacvičujeme u žáků verbální i neverbální komunikaci a tím mu umožňujeme, aby se dorozuměl se svým okolím
<ul style="list-style-type: none"> • reaguje na své jméno 	<ul style="list-style-type: none"> – pravidelným oslovováním žáků jménem v průběhu celého dne rozvíjíme jejich reakci na své jméno a uvědomování si vlastní osoby – využíváme zrcadel, fotografií a dotyků k tomu, aby žáci své jméno zopakovali nebo použili zájmeno – já
<ul style="list-style-type: none"> • reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas 	<ul style="list-style-type: none"> – pro lepší pochopení žáků dbáme v průběhu všech činností na to, abychom pokyny formulovali vždy stejným způsobem – sledováním mimiky žáků, procvičováním verbální i neverbální komunikace podněcujeme žáky k vyjádření pocitů libosti a nelibosti
<ul style="list-style-type: none"> • vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> – v průběhu všech činností dáváme žákům prostor k vyjádření emocí, motivujeme je k verbálním i neverbálním projevům, k vyjádření svých pocitů, potřeb a nálad – žákům poskytujeme dostatek času k vlastnímu projevu
<ul style="list-style-type: none"> • dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem 	<ul style="list-style-type: none"> – klademe důraz na základy sociálního chování, vytváříme situace, ve kterých upevňujeme komunikační dovednosti: přivítání, rozloučení, individuální oční a tělesný kontakt – pohled, úsměv, podání ruky, gesta, pohlazení, vyslovení jména a pozdravu

Klíčové kompetence: KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:	Výchovné a vzdělávací strategie
• uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla	– využíváme metody bazální stimulace, míčkování, kartáčování, masáže aj., čímž u žáků podporujeme uvědomování si vlastního tělesného schématu, polohy těla a jeho pohybu v prostoru
• zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí	– rozvíjením smyslového vnímání, fotodokumentací a přímou interakcí posilujeme u žáků schopnost poznat členy své rodiny a nejbližšího okolí
• rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena)	– v každodenních situacích, písničkách, říkankách a při vyslovování jmen upevňujeme rozlišování různého pohlaví – používáme fotografie, makety, obrázky
• navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím	– prostřednictvím her ve skupině rozvíjíme u žáků schopnost navázat kontakt, adekvátně se dorozumívát, spolupracovat, najít si své místo ve skupině, prosadit se, ale i podřít se, ustoupit, dát prostor jiným – vedeme žáky k trpělivosti, ohleduplnosti a k vnímání potřeb a přání druhých
• spolupracuje se svými učiteli a spolužáky	– nabízíme žákům činnosti, které vedou ke spolupráci se spolužáky a učiteli – podporujeme snahu žáků o navázání sociálního kontaktu
• chová se zdrženlivě k neznámým osobám	– pro posílení žákovy nezávislosti je navykáme pohybovat se mezi jinými lidmi (návštěva jiných tříd, společné akce) – při společenských kontaktech nacvičujeme pozdravy, které používáme i v komunikaci se širším okolím – zdrženlivost vůči neznámým osobám nacvičujeme ve spolupráci s rodinou

Klíčové kompetence: KOMPETENCE PRACOVNÍ	
Na konci základního vzdělávání žák:	Výchovné a vzdělávací strategie
<ul style="list-style-type: none"> • zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základní osobní hygieny 	<ul style="list-style-type: none"> – při nácviku základních sebeobslužných činností se snažíme navozovat aktivní motorický kontakt, všechny činnosti důrazně komentujeme – v oblasti rozvoje hygienických návyků se snažíme vyvolat aktivní spolupráci žáka – nezapomínáme používat kapesníky, vlhčené ubrousky a krémy pro příjemný pocit žáků
<ul style="list-style-type: none"> • pozná a používá předměty denní potřeby 	<ul style="list-style-type: none"> – každodenním používáním, pojmenováváním, manipulací a experimentací seznamujeme žáky s charakteristickými vlastnostmi předmětů denní potřeby, jejich poznáváním, účelem a způsobem používání
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje 	<ul style="list-style-type: none"> – využitím multisenzorického přístupu u všech manipulačních činností seznamujeme žáky s velikostí, tvarem a strukturou předmětů – nácvikem rozličných úchopů a techniky hmatání vedeme žáka k experimentaci a manipulaci s předměty
<ul style="list-style-type: none"> • využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály 	<ul style="list-style-type: none"> – nápodobou, strukturou, fyzickým vedením a vysvětlováním utváříme u žáků dovednosti základních pracovních technik, které uplatňujeme při práci s různým materiálem a v různém prostředí
<ul style="list-style-type: none"> • podílí se na jednoduchých praktických činnostech 	<ul style="list-style-type: none"> – zapojujeme žáky do jednoduchých pracovních činností souvisejících s denním režimem

6. 3   Vzdělávání žáků s těžkým zdravotním postižením

Při vzdělávání žáků s těžkým zdravotním postižením upravujeme obsah ŠVP podle individuálních potřeb a možností každého žáka. Konkrétní obsah a rozsah úprav uvádíme u každého žáka v individuálním vzdělávacím plánu (IVP).

Nedílnou součástí komplexní péče o žáky s těžkým zdravotním postižením je využití podpůrných forem a metod, které napomáhají rozvoji těžce postiženého žáka, vedou k celkovému zklidnění, relaxaci a poskytují žákům celou škálu podnětů, které by jim nebyly jinak umožněny. Jednotlivé podpůrné metody se vzájemně prolínají a navazují na sebe.

V celém výchovně vzdělávacím procesu uplatňujeme metodu **bazální stimulace**. Pomocí jednotlivých podnětů a stimulů – vizuálních, taktile haptických, akustických, orálních, vibračních, vestibulárních a somatických zprostředkováváme těžce postiženému žákovi komunikaci, pohyb a smyslovou zkušenost i v těch nejzákladnějších formách. Při práci dbáme na hierarchii jednotlivých oblastí vnímání, vycházíme od nižších smyslů. Podněty se nabízejí postupně, vzájemně se střídají, až nakonec dojde k jejich propojení.

Smyslovou stimulaci aktivizujeme zbytky zrakových schopností pro jejich optimální použití. Zaměřujeme se nejen na rozvoj zraku, ale také hmatu, sluchu, čichu a chuti. Při individuální práci využíváme speciálně upravené prostředí. K dispozici máme temnou místnost s ultrafialovým světlem speciálně uzpůsobenou ke zrakové stimulaci. Tento prostor slouží také jako multisenzorická místnost, ve které s žákem pracujeme podle zásad snoezelenu. Hlavní zásadou pobytu v MSM je individuální přístup k žákovi, dobrovolnost nabídky, svoboda projevu a udržení mezilidského kontaktu. Při nabízení podnětů vycházíme z toho, co již žák umí a co dělá rád. Akceptujeme osobnost a individualitu žáka, respektujeme jeho vůli a projevy.

V propojení s jídlem využíváme prvky **orofaciální regulační terapie a buko-faciální terapie**. Při zvýšené citlivosti v oblasti úst využíváme buko-faciální stimulaci, kdy doteky přes zápěstí, paže a ramena přecházíme na spodní čelist a tváře. Pomocí orofaciální regulační terapie stimulujeme neuromotoriku obličeje, tváří, rtů, jazyka a patra, což vede k podpoře a rozvoji dýchání, sání, žvýkání, kousání, polykání, pití a sekundárně i řeči.

Pro podporu a rozvoj komunikačních schopností žáků hledáme různé **formy alternativní a augmentativní komunikace**. Často začínáme nejvíce přirozenější formou nonverbálního chování (gestika, mimika). Dále využíváme reálné předměty, fotografie, obrázky, piktogramy v souvislosti s denním režimem. Jiný charakter má výměnný obrázkový komunikační systém **VOKS**, kde je důležitý výrazný motivační prvek nácviku; žáci za obrázek dostanou to, co chtějí.

Jednou z dalších metod je **muzikoterapie**, která vychází z propojení hudby s pohybem a řečovými projevy. Zároveň při ní dochází k rozvoji vnímání, rytmu, tempa, melodie, harmonie a tvořivé nápodoby. Terapie také stimuluje aktivitu žáka či jej naopak uklidňuje, zmírňuje agresi a napětí, zlepšuje schopnost koncentrace, přináší žákům nové informace. U žáků s těžkým zdravotním postižením chápeme muzikoterapii jako jednu z možných forem komunikace. Využíváme jednoduché hudební nástroje a ozvučené předměty .

Na základě **strukturovaného učení**, který vychází z metodiky TEACCH programu, jehož základem je dodržování tří principů – strukturalizace, vizualizace a individuální přístup, vedeme žáky k orientaci v prostoru a režimu dne. Činnosti jsou vzájemně odlišeny pomocí zvukových a hmatových / vizuálních symbolů. V důsledku strukturovaného učení mizí stereotypní činnosti, snižuje se výskyt problémového chování, agresivních a autoagresivních záchvatů. Při individuální práci využíváme strukturované úkoly a krabice s vnitřní strukturou.

Nedílnou součástí komplexní péče se stala **canisterapie**. Jednou z forem canisterapie je polohování, při kterém dochází ke zklidnění, k prohrátí, a to zejména končetin, k uvolnění spasmů, ke zmírnění salivace, k prohloubení dýchání, rozvoji motoriky a řeči a uvolnění emocí. Má také výrazný motivační charakter.

Arteterapii uskutečňujeme v rámci hodin Pracovní a výtvarné výchovy. Cílem je rozvoj jemné motoriky a smyslového vnímání, zlepšení koncentrace, rozvoj grafomotorických dovedností. Nabízíme žákovi možnost něco „vytvořit“ a tím uspokojit potřebu sebevyjádření. Důraz klademe na prožitek, nikoli na výsledek činnosti.

Oboustranně oblíbenou činností je **senzomotorická stimulační masáž a míčkování**. Masáž je sestavou velmi jemného a citlivého masírování dětského těla. Přináší potěšení, radost, skýtá možnost dotýkat se a být dotýkán, uvolňuje potlačované pocity a jejich vyjádření, zlepšuje spánkový rytmus, podporuje trávení, posílení peristaltiky střev, stimuluje a zlepšuje krevní oběh, má vliv na svalstvo, jeho zpevnění, uvolnění a koordinaci pohybů. Je to forma komunikace, která signalizuje blízkost, pozornost a jistou výlučnost vztahu. Prostřednictvím míčkování si žáci uvědomují nejen jednotlivé části svého těla, ale zároveň je kontakt s míčkem příjemným pohlazením, což vyvolá pocit klidu a bezpečí.

Pro rozvoj motoriky využíváme **pohybový program Veroniky Sherborne**. Další forma pohybové aktivity zaměřená na prožitek z pohybu je **psychomotorika**. K rozvoji pohybových dovedností přispívá i individuální cvičení na terapeutickém míči a válci. U žáků s těžkým pohybovým postižením klademe velký důraz na změny polohy a **polohování**, neboť každá nová pozice pro ně znamená novou senzickou zkušenost. Při manipulaci se vždy snažíme o maximální samostatnost žáka, využití již zvládnutých pohybových dovedností a návyků, a to i za cenu větší časové náročnosti při provádění úkolu.

Celý výchovně vzdělávací proces probíhá ve speciálně upravených podmínkách a za použití přiměřených forem výuky. Vyučování obsahuje všechny pedagogické situace, včetně ošetrovatelské péče a speciálních individuálních podpůrných opatření. Realizuje se ve třídě a v nejbližším okolí. Vyučování ve skupině probíhá v situacích jako je přivítání, stolování, ranní rituál, muzikoterapie a hra. Individuální vyučování probíhá v rámci individuálních činností ve třídě. Součástí výuky jsou denní fázová cvičení, kde se nacvičují reakce a dovednosti, odstraňují se nefunkční vzory chování. Nejsou opomenuty ani zásady názornosti, přiměřenosti, soustavnosti, návaznosti a motivace.

Výuku ve třídě zajišťují souběžně dva speciální pedagogové a asistent pedagoga, kteří se společně podílí na vytváření příjemné a přátelské atmosféry. Spolupodílí se na vytváření individuálních vzdělávacích plánů a hodnocení žáků, jednotným působením na žáky podporují a naplňují vzdělávací záměry.

7 Učební plán

7.1 Tabulace učebního plánu

Předmět	Ročník										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Celkem
Rozumová výchova	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Pracovní a výtvarná výchova	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3+1	3+1	40
Hudební a pohybová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Kondiční tělesná výchova	4 + 1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	50
Celkem	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210

7. 2 Poznámky k rámcovému učebnímu plánu

- Předmět Rozumová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů vzdělávací oblasti Člověk a komunikace – Rozumové výchovy a Řečové výchovy. Ve výuce je vzdělávací obsah obou oborů vzájemně propojen.
- Předmět Smyslová výchova je vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, oboru Smyslová výchova.
- Předmět Pracovní a výtvarná výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou vzdělávacích oborů: Výtvarné výchovy ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a Pracovní výchovy ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. V hodinách jsou tyto dva obory propojeny. Předmět je v 1. – 10. ročníku posílen o jednu hodinu z disponibilní časové dotace. Předmět Pracovní a výtvarná výchova byl v každém ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu týdně.
- Předmět Hudební a pohybová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou vzdělávacích oborů: Hudební výchovy ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a Pohybové výchovy ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. V hodinách jsou tyto dva obory propojeny.
- Předmět Kondiční tělesná výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů vzdělávací oblasti Člověk a zdraví – Zdravotní tělesné výchovy a Rehabilitační tělesné výchovy. Předmět je v 1. – 10. ročníku posílen o jednu hodinu z disponibilní časové dotace. Předmět Kondiční tělesná výchova byl v každém ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu týdně.

Výuka probíhá formou vyučovacích bloků, ve kterých je sdruženo více předmětů v poměru, který odpovídá časové dotaci pro jednotlivé ročníky. Režim dne je částečně pohyblivý s respektem na aktuální zdravotní stav a potřeby jednotlivých žáků. Obsahuje pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry. Některé činnosti probíhají formou individuální výuky, některé ve skupině. Výuka probíhá v kmenové třídě, multisenzorické místnosti, počítačové učebně a dalších prostorách školy.

V IVP umožňujeme úpravu týdenní časové dotace dle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáka.

8 Učební osnovy

Učivo ve vyučovacích předmětech není rozepsáno do jednotlivých ročníků, ale je v něm důsledně zachována metodická posloupnost a návaznost. Důvodem je maximální individuální přístup k jednotlivým žákům. Je pro nás velmi těžké dopředu přesně určit učivo na každý školní rok. Rozdíly mezi jednotlivými žáky, které vyplývají z kombinace a závažnosti postižení, jsou obrovské a jejich vývoj nerovnoměrný. Nechceme přesným rozdělením učiva omezovat nebo naopak přetěžovat žáky. Na začátku každého školního roku tvoříme pro každého žáka dle jeho aktuální vývojové úrovně individuální vzdělávací plán (dále jen IVP).

IVP vychází ze školního vzdělávacího programu školy, závěrů speciálně pedagogického vyšetření, psychologického vyšetření školským poradenským zařízením, popřípadě doporučením registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře či dalšího odborníka, a vyjádření zákonného zástupce žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka a je součástí jeho dokumentace. Zpracování IVP se řídí vyhláškou 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Individuální vzdělávací plán je závazná smlouva mezi zákonnými zástupci žáka a školou, ve které je specifikován vzdělávací obsah jednotlivých předmětů. IVP je vytvářen na začátku každého školního roku. Vyhodnocení probíhá dvakrát ročně, vždy na konci pololetí. Je-li potřeba dochází k úpravě obsahu IVP. IVP stanovuje cíle vzdělání pro daný školní rok, formu hodnocení žáka, zařazení oblastí speciálně pedagogické a psychologické péče včetně pomůcek a vybavení. O vypracování IVP žádají rodiče ředitele školy.

Individuální vzdělávací plán vychází ze speciálně pedagogické diagnostiky a ŠVP ZŠS je konzultován s rodiči žáka a je jim plně k dispozici. Tím je dán předpoklad návaznosti a souladu mezi rodinnou a školní výchovou.

8. 1 Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA

8.1.1 Charakteristika předmětu

Předmět Rozumová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů vzdělávací oblasti Člověk a komunikace – Rozumové výchovy a Řečové výchovy. Ve výuce je vzdělávací obsah obou oborů vzájemně propojen.

Rozumová výchova má ve výchovně-vzdělávacím procesu stěžejní postavení a prolíná do všech ostatních předmětů. Umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodnou formu funkční komunikace s okolím. Prostředkem vzdělávání je navázání kontaktu mezi žákem a pedagogem. Jako podpora či alternativa k mluvené řeči jsou dle individuálních předpokladů žáků často využívány formy augmentativní a alternativní komunikace.

Vzdělávací obsah předmětu Rozumová výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- **Rozvíjení poznávacích schopností**
- **Rozvíjení logického myšlení a paměti**
- **Rozvíjení grafických schopností**
- **Rozvíjení komunikačních dovedností**

Cílové zaměření

Vzdělávání v předmětu Rozumová výchova směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení rozumových a řečových schopností
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností
- rozvíjení neverbální komunikace
- orientaci v nejbližším okolí
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základů psaní (hůlkové písmo) a čtení (globální čtení, sociální čtení, piktogramy)
- rozvíjení řečových schopností – obohacování slovní zásoby, nácvik nových slov
- nácviku alternativní a augmentativní komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody, VOKS)
- vytváření kladně emočních situací

Hodnocení

Žáci jsou v předmětu hodnoceni slovně dle svých individuálních pokroků na základě vyhodnocení IVP.

Časová dotace

Předmět Rozumová výchova je zařazen do výuky v 1. – 10. ročníku 5 hodin týdně.

Organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenové třídě, počítačové učebně, na chodbě, v šatně a dalších prostorách, v nichž může žák procvičovat sebeobslužné dovednosti, v okolí školy a při návštěvách různých vystoupení v areálu školy.

Formy a metody práce

V předmětu Rozumová výchova se u žáků zaměřujeme na praktické osvojení dovedností a jejich aplikaci do běžných denních situací. Proto procvičujeme naučené dovednosti při různých vhodných příležitostech – kromě výukové situace při hře, procházce, návštěvě jiné třídy, koncertu a divadelního představení v areálu školy. Při rozvíjení komunikačních dovedností podporujeme sebemenší snahu žáka, reagujeme na signály, které vysílá, případně se sami snažíme být aktéry komunikace a vedeme žáky k nápodobě. Využíváme říkadla, pohádky, obrázky, fotografie, předměty denní potřeby. Vedle konceptu bazální stimulace a metody strukturovaného učení, které prolínají všemi činnostmi, zařazujeme různé edukační, reedukační a kompenzační metody práce. Ve spolupráci s logopedem a za využití orofaciální stimulace podporujeme u každého žáka rozvoj komunikace dle jeho individuálních možností. V případě potřeby využíváme metod augmentativní a alternativní komunikace. Do výuky zařazujeme též využití speciálního hardwaru (komunikátory, speciálně upravená myš a klávesnice) a počítačových programů (Altík, Méd'a). K rozvoji psychických funkcí se nám také osvědčilo zařazování psychomotorických her, muzikoterapie aj.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Na úrovni předmětu Rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí využity tyto postupy:

Kompetence k učení

- Zařazováním smyslových a didaktických her (třídění, přiřazování, rozlišování) pro rozvoj myšlení, paměti a řeči vedeme žáky **k porozumění jednoduchým pojmům, znakům, symbolům a piktogramům a jejich aktivnímu používání.**

- Návčikem a neustálým opakováním s využitím názorných pomůcek (nákresů, maket, reliéfních obrázků) a strukturovaného učení vedeme žáky k rozpoznávání **základních piktogramů, popřípadě tiskacích písmen a číslic.**
- Uvolňovacími cviky podporujeme jemnou motoriku žáků, která je nezbytná při **vyvozování písmen tiskací abecedy nebo skládání šestibodu.**
- Zařazováním orofaciální stimulace, používáním jednoduchých výrazů, výrazné mimiky a gest vedeme žáky k **napodobování předvedených oromotorických pohybů.**
- Seznamujeme žáky s **učebními pomůckami** při hře nebo v modelových výukových situacích. Využíváme výukové programy na PC, předměty denní potřeby, fotografie, obrázky a různé stimulační pomůcky.

Kompetence k řešení problémů

- Rozvíjením slovní zásoby (verbální i neverbální), opakováním a názornou ukázkou vedeme žáky ke schopnosti **řešit problémové situace.**
- Poznáváním symbolických zvuků a slov a každodenní činností provázenou ustáleným komentářem vedeme žáky k **porozumění a plnění jednoduchých příkazů.**
- Seznamujeme žáky s **nejbližším okolím a s prostorovou orientací** pomocí pohybových říkanek, obrázků, procházek po areálu školy.
- Využíváme strukturovaný režim dne pro **orientaci v časovém režimu.** Zařazujeme různé rituály pro zahájení a ukončení činnosti.
- Prostřednictvím relaxační hudby, říkadel, popěvek a písniček podporujeme u žáků **pozitivní (radostné) spontánní projevy** a navozujeme **příjemné pocity.**

Kompetence komunikativní

- Rozvíjením pozorovacích schopností, smyslového vnímání, pomocí obrázků, předmětů, fotografií, gest či doteků nacvičujeme neverbální i verbální komunikaci a tím umožňujeme žákům, aby se **dorozuměli s osobami ze svého nejbližšího okolí.**
- Pomocí komunikačních a pohybových her s využitím oslovení, rytmizací a melodizací jmen rozvíjíme u žáků **znalost svého jména a reagování na jeho oslovení.**
- Didaktickými hrami, při kterých dodržujeme stejnou strukturu pokynů a použitím zrakové a taktilní podpory pro lepší porozumění vedeme žáky k **plnění jednoduchých příkazů.**
- Vytváříme modelové situace pro vyjádření přání a potřeb žáků, pomocí oblíbených činností procvičujeme **vyjádření jejich souhlasu a nesouhlasu** a zároveň u nich vytváříme **základy sociálního chování.**

Kompetence sociální a personální

- Podporováním hlasového projevu pomocí dechových, fonačních a rezonačních cvičení vedeme žáky k **uvědomování si svojí osoby prostřednictvím svého těla.**
- Přiřazováním fotografií, pojmenováváním a přímou interakcí rozvíjíme u žáků **poznávání nejbližších osob.** Upozorňováním na charakteristické znaky pohlaví podněcujeme u žáků **vnímání rozdílů mezi pohlavím.**
- Podněcováním k jakémukoliv zvukovému projevu, tvorbou slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií, vytvářením komunikačních situací a vedením spontánních a jednoduchých tematických rozhovorů umožňujeme žákům **navazovat kontakt a dorozumívat se s okolím.**
- Nacvičováním soustředěného naslouchání a porozumění slovům a jednoduchým větám, důsledným přístupem a opakováním požadovaných reakcí na podněty rozvíjíme u žáků **spolupráci s učiteli.**
- Zařazováním situačních her, denních fázových cvičení na pochopení a používání sociálních slov a podporováním správného chování u stolu rozvíjíme u žáků **základy slušného chování.**

Kompetence pracovní

- Využíváním jednoduchých říkadel o žákovi samotném při oblékání, mytí, v době jídla a pojmenováváním částí oděvů, těla, jídla a vlastností rozvíjíme u žáků **základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti.**
- Názornou demonstrací, manipulací a experimentací seznamujeme žáky s **předměty denní potřeby a jejich použitím.**
- Využitím multisenzorického přístupu u všech manipulačních činností seznamujeme žáky s **velikostí, tvarem a strukturou předmětů.**
- Strukturou, procesními schématy, vysvětlením a fyzickou pomocí seznamujeme žáky s **jednoduchými pracovními technikami.**
- Osobním příkladem, ukázkou, fyzickou dopomocí a zejména důsledností zapojujeme žáky do **jednoduchých činností** (utřít stůl, uklidit učební pomůcky).

8.1.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení poznávacích schopností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> vnímat různé podněty a reagovat na ně 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> rozvoj smyslového vnímání nabídka různých podnětů zkoumání okolního světa reakce na podněty (zrakové, sluchové, vibrační,...) manipulace s předměty 	SMV
<ul style="list-style-type: none"> vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> vytváření pocitu bezpečí a jistoty podpora sdělení svých pocitů libosti – nelibosti (pláč, křik – úsměv, smích, radostné broukání) vyjádření libosti – nelibosti, souhlasu – nesouhlasu (gesty, verbálně) vnímání rozdílu mezi ano – ne, porozumění pokynům nedělej to... nácvik upozornění na zdravotní obtíže 	
<ul style="list-style-type: none"> reagovat na oslovení jménem, znát své jméno 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> reakce na vlastní jméno, oslovení, zavolání uvědomování si vlastní osoby – já znalost svého jména umět říct své jméno poznávání sebe sama v zrcadle a na fotografii komunikační hry s oslovením nácvik poznávání svého jména v tištěné podobě 	SMV, HPV, KTV, PVV
<ul style="list-style-type: none"> znát členy své rodiny 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> reakce na hlas členů rodiny rozlišení blízké osoby od osoby cizí znalost členů své rodiny 	SMV

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení poznávacích schopností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> – poznávání členů své rodiny na fotografiích – dovednost pojmenovat členy rodiny (máma, táta, ...) – znalost jmen členů rodiny – seznámení s pojmy holka – kluk, pán – paní 	
<ul style="list-style-type: none"> • ukázat části svého těla, případně je pojmenovat 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – poznávání a užívání povrchu těla jako orgánu vnímání – lokalizování podnětů na vlastním těle – ukazování částí těla (hlava, ruce, prsty, nohy...) – ukazování částí obličeje (nos, pusa, oči, uši) – pojmenování částí těla a obličeje – znalost detailnějšího členění těla 	HPV, KTV
<ul style="list-style-type: none"> • poznat své učitele i spolužáky, podle schopností je oslovovat jménem 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – reakce na hlas dospělé osoby a jeho intonaci – reakce na přítomnost dalších osob (spolužáků) – poznávání svých učitelů a spolužáků podle hlasu, hmatu, fotografie – vytváření kladných emočních situací, zprostředkovaný kontakt mezi dětmi – snaha o zapojení do dění ve třídě – znalost jmen učitelů a spolužáků – oslovení učitelů a spolužáků jménem (dle schopností žáků) 	SMV, HPV
<ul style="list-style-type: none"> • orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu, vnímat prostor 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – rozlišování intonace hlasu dospělé osoby – rozlišování mezi pochvalou a pokáráním – sledování hovorů ostatních a vstoupení do nich – omezování negativních projevů (žárlost, respekt k potřebám druhých, umění počkat) 	HPV, SMV

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení poznávacích schopností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> – sociální otužování, strach ze zvuků z okolního prostředí, sebepoškozování) – vnímání různých směrů – nácvik orientace ve třídě, ve známém prostoru – nácvik orientace v denním režimu, znalost významu jednotlivých symbolů / piktogramů – časoprostorové vztahy (dny v týdnu, roční období) – poznávání přírody v ročních obdobích, názvy ročních období, pojmy – den, noc, ráno, poledne, večer, bylo, bude 	
<ul style="list-style-type: none"> • poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – manipulace a experimentace s předměty denní potřeby – znalost předmětů denní potřeby, jejich použití a pojmenování – podpora spolupráce při činnostech spojených s každodenním životem – nácvik sebeobslužných, hygienických a stravovacích návyků 	PVV, SMV
<ul style="list-style-type: none"> • řadit obrázky nebo předměty podle zadaných kritérií 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – psychomotorické hry – poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti – třídění a řazení předmětů / obrázků dle různých kritérií – sociální čtení – poznávání běžně používaných symbolů – sociální počty – poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků 	KTV, SMV, PVV

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení logického myšlení a paměti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • koncentrovat se na určitou činnost 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – odpoutávání od stereotypních činností – motivace k soustředěné činnosti – individuální, skupinové – rozvíjení volných vlastností žáků, zejména vytrvalosti, pozornosti – snaha o soustředění, naslouchání a porozumění některým slovům a jednoduchým větám – manipulační činnost doprovázená pojmenováním, komentářem – pozorný poslech hudby, sledování krátkého vypravování, nahrávek, televize, videa, počítačových programů... 	HPV
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojice obrázků (případně předmětů) 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – osvojování piktogramů, symbolů, zvuků – porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků (barva, tvar, obsah) – přiřazování předmětů do dvojic podle určitého kritéria (barva, tvar, velikost) – logické dvojice (co k sobě patří) – pojmy velký – malý, dlouhý – krátký – vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost) – zobecňování (jablka, hrušky = ovoce) – konkretizace (ovoce = jablka, hrušky) – abstrakce – barva, počet 	SMV, PVV
<ul style="list-style-type: none"> • zvládnout složení dějových obrázků (případně využití předmětů) 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období (pomocí říkanek s pohybovým doprovodem, piktogramů, symbolů, zvuků) 	SMV

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení logického myšlení a paměti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> – základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, včera, dnes, zítra – negace: je – není, chci – nechci, mám – nemám, bylo – nebylo – příčinné souvislosti – proč? – skládání dějových obrázků 	
<ul style="list-style-type: none"> • orientovat se na stránce, na řádku 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – manipulace na pracovní desce – orientace na stránce (ploše) – nahore, dole, vpravo, vlevo (pravá a levá ruka) – nácvik pohybu po řádce i lince zleva doprava – práce s denním režimem – manipulační hry – dej před, za, vedle 	SMV
<ul style="list-style-type: none"> • opakovat slova a krátké říkanky, reprodukovat krátký text, vyprávění podle obrázku 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – motivace ke slovnímu projevu, snaha o pochopení významu dvou až tří slov – obohacování slovní zásoby a nácvik nových slov – podpora mluveného projevu, vedení spontánních a jednoduchých tematických rozhovorů – reprodukce krátkého textu, vyprávění (co jsme měli k obědu, co jsme dělali) – zapamatování dvou až tří slov – pokus o verbální komunikaci – doplňování dětských říkadel – nácvik jednoduchých říkadel a básniček – vyprávění podle obrázků (předmětů) 	

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení logického myšlení a paměti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • číst vybraná písmena a krátká slova 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy – třídění, přiřazování, poznávání a čtení písmen – čtení samohlásek, souhlásek, spojování do slabik, případně krátkých slov 	
<ul style="list-style-type: none"> • přiřazovat číslice počtu prvků 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – vytváření a chápání kvantitativních vztahů (všechno, nic, mnoho, málo) – představy počtu, vytváření představ – hmatem, zrakem, verbálně, pomocí jednotlivých částí těla (jedna hlava, dvě ruce, pět prstů jedné ruky) – třídění, poznávání a čtení číslic – posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování číslic – sociální počty 	HPV

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení grafických schopností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • uchopit a podržet podaný předmět 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – rozvíjení hrubé a jemné motoriky, masáže dlaní a prstů – uvolňovací cvičení ruky, prstů, zápěstí, lokte, paže – manipulační činnosti s předměty – uchopování předmětů do celé ruky, do špetky, do dvou prstů 	SMV, KTV
<ul style="list-style-type: none"> • uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – spontánní malba – prstem, houbou,.. – čmárání prstem do písku, krupice, rýže,... – úchop (případně kompenzační úchop) tužky, štětce nebo jiného psacího náčiní 	PVV
<ul style="list-style-type: none"> • nakreslit různé druhy čar 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – uvolňovací cvičení ramenního, loketního kloubu, zápěstí a prstů – čmárání všemi směry, kroužení oběma směry – oblouky – horní, dolní, oběma směry – doteky hrotu tužky na papíře – vodorovné čáry zleva doprava a obráceně, svislé a šikmé čáry shora dolů, zdola nahoru – přímé čáry vedené různými směry (odstředivě, dostředivě) – horní a dolní kličky, vlnovky – plynulé vedení čáry (spojování jednotlivých bodů) 	
<ul style="list-style-type: none"> • poznat základní geometrické tvary 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – poznávání tvarů – kulatý, hranatý (zrakem, hmatem) – rozlišování plošných tvarů (kolečko, čtverec, trojúhelník, popř. obdélník) 	SMV

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení grafických schopností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> - třídění a vyhledávání stejných tvarů - řazení podle velikosti – malý, velký - skládání obrázku z geometrických tvarů na předlohu - pracovní listy – vybarvování, lepení geometrických tvarů 	
<ul style="list-style-type: none"> • poznat grafickou podobu některých písmen 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> - písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen, první písmeno jména, ukázaného předmětu - osvojování piktogramů - nácvik orientace v šestibodu 	
<ul style="list-style-type: none"> • napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> - rovnání písmen do řádku (písmena z plastické hmoty, látky, perníku, drátu) - tvarové prvky tiskací abecedy - nácvik psaní hůlkovým písmem (obtahování, spojování bodů), nácvik psaní vlastního jména - pojem číslice - nácvik psaní číslic - nácvik psaní na řádek 	

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení komunikačních dovedností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> překonávání strachu z okolí, rychlejších pohybů a hlasitých projevů ostatních dětí (odstraňování projevů sebepoškozování; reakce na přítomnost dalších osob) polohování – pozorování okolního světa nácvik preverbálních dovedností (cvičení zrakové a sluchové pozornosti; napodobování pohybů, zvuků; střídání já – ty; oční kontakt) přehrávání emočních situací (vnímání různé nálady podle intonace hlasu známé osoby a reakce na ně) vyprávění jednoduchých pohádek s výraznou intonací a změnami hlasu (přiřazováním emocí jednotlivým postavám) průzkumné a senzomotorické hry 	SMV
<ul style="list-style-type: none"> snažit se o správné dýchání 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> pasivní dechová cvičení (masáž stimulující dýchání, vibrační stimulace podporující dýchání) aktivní dechová cvičení (foukání do slámky, větrníku, frkačky; bublifuku – foukání bublin; foukání na dechové nástroje – flétna, píšťalka; sfukování barevných peříček, papírků) aromaterapie (procvičování čichového vnímání – čichové lahvičky – hluboký nádech) nácvik a hry pro udržení ústního závěru nácvik smrkání 	KTV, SMV

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení komunikačních dovedností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> vokalizovat, napodobovat různé zvuky; zlepšit motoriku mluvních orgánů 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> komunikace pomocí zvuků (podněcování k jakémukoliv zvukovému projevu; napodobování zvuků žáka) rozvíjení hlasového projevu každodenní rutinní činností nácvik a hry pro rozvíjení mluvních orgánů (masáž obličeje – prsty, masážními ježky, lžičkou, olejíčky; masáž a stimulace mluvidel – cvičení motoriky rtů, čelisti, tváří a jazyka) poznávání symbolických zvuků a slov přirazování zvuků k předmětu či obrázku (ba – balón) aktivní zapojování do sociálních hříček (paci – paci) sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciací (opakování zvuků, slabik; napodobování hlasů zvířat – mé, bū, bé, haf, mňau; napodobování zvuků – auto, traktor – ů, trrr) nácvik ovládnutí síly hlasu nahrávání zvuků žáka na magnetofon a zpětné přehrávání 	SMV, HPV
<ul style="list-style-type: none"> znát své jméno a reagovat na oslovení jménem 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> komunikační a pohybové hry s využitím oslovení rytmizace a melodizace jmen hry „na jukanou“, „na schovávanou“ (používání svého jména) 	SMV, HPV

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení komunikačních dovedností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		– kooperativní hry (pochopení a používání pojmů já – ty, můj – tvůj, mně – tobě)	
<ul style="list-style-type: none"> znát jména nejbližších osob, spolužáků a učitelů; rozumět jednoduchým verbálním pokynům 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> senzomotorické a psychomotorické hry (poznávání nejbližších osob) každodenní činnosti doprovázené ustáleným komentářem symbolické a kooperativní hry rozšiřování pasivní slovní zásoby, chápání slovních spojení a předložkových vazeb – se zrakovou či hmatovou podporou rozvíjení zrakové a sluchové paměti hry na rozlišování výrazů obličeje a gest (vyjadřování pocitů, chápání neverbální komunikace) nacvičování soustředěného naslouchání a porozumění slovům a jednoduchým větám reakce na jednoduché pokyny a pobídky (podej, ukaž, vezmi, hod', posad' se) plnění jednoduchých příkazů s využitím jmen nejbližších osob a spolužáků 	SMV
<ul style="list-style-type: none"> zvládat základy sociálních dovedností – umět pozdravit, poděkovat; vyjádřit souhlas či nesouhlas; sdělit svá přání a potřeby 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> hry a denní fázová cvičení na pochopení a používání sociálních slov a oslovení spolužáků a učitelů (oslovení, pozdrav, prosím, děkuji, ano, ne, ještě) poskytnutí možnosti výběru (2 hračky, svačina, činnost) podpora správného chování u stolu 	

Vyučovací předmět: ROZUMOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení komunikačních dovedností			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> – modelové situace pro vyjadřování přání a potřeb – transfer naučených dovedností do praktického života (komunikace s návštěvou – vedlejší třída) – podpora dalších funkcí komunikace (odmítnutí, sdělení informací, žádání informací) 	
<ul style="list-style-type: none"> • expresivně (nebo pomocí AAK) vyjadřovat slova, krátké říkanky a doplňovat vyprávění známého příběhu 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – podpora mluvního projevu, vedení spontánních a jednoduchých tematických rozhovorů – rytmizace říkadel a sloganů – říkanky spojené s pohybem – fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov dle potřeby – tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií – doplňování říkanek – slabiky, gesta, slova – podpora tvoření krátkých vět (2–3 slova) – komentování dějové posloupnosti – seznamování se vztahy jevů a věcí – nácvik jednoduchých říkanek a básniček – doplňování známého příběhu 	HPV
<ul style="list-style-type: none"> • využívat komunikační počítačové hry 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – kinetické hry zaměřené na rozvíjení jemné motoriky – nácvik a procvičování alternativního ovládnání počítačových komunikačních programů – počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace 	KTV

8. 2 Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA

8.2.1 Charakteristika předmětu

V předmětu Smyslová výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, oboru Smyslová výchova.

Smyslová výchova se zaměřuje na rozvíjení zraku, hmatu, sluchu, čichu a chuti, vizuomotoriky, prostorové orientace, a to vždy prostřednictvím systematického procvičování na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích. Rozvoj smyslového vnímání je předpokladem ke zdokonalování úrovně motoriky a psychických funkcí zejména myšlení, pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace, verbální i neverbální komunikace, vytváření představ a pojmů. Smyslová výchova prolíná všemi předměty, pro jejichž úspěšné zvládnutí zároveň vytváří předpoklady.

Předmět Smyslová výchova pomáhá žákům poznávat své nejbližší okolí a utvářet si k němu citový vztah. Vede žáky k osvojení vhodného chování a jednání. Učí je chápat rozdílnosti mezi jednotlivci a tyto rozdíly tolerovat, napomáhá vzájemné pomoci a spolupráci.

Vzdělávací obsah předmětu Smyslová výchova je členěn do tematických okruhů:

- **Rozvíjení zrakového vnímání**
- **Rozvíjení sluchového vnímání**
- **Rozvíjení hmatového vnímání**
- **Rozvíjení čichového a chuťového vnímání**
- **Rozvíjení prostorové a směrové orientace**

Cílové zaměření

Vzdělávání v předmětu Smyslová výchova směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření a fixaci základních hygienických a sebeobslužných návyků
- uspokojování životních potřeb
- orientaci ve třídě, škole a nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenování základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle různých kritérií (barva, velikost, tvar..)
- imitaci a identifikaci různých zvuků z běžného života

- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

Hodnocení

Žáci jsou v předmětu hodnoceni slovně podle svých individuálních pokroků na základě vyhodnocení IVP.

Časová dotace

Předmět Smyslová výchova je vyučován v 1. – 10. ročníku 4 hodiny týdně.

Organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenové třídě, multisenzorické místnosti, počítačové učebně a v dalších prostorách školy.

Formy a metody práce

Základním pilířem smyslové výchovy je využití konceptu bazální stimulace. Na ten navazují další stimulační techniky, které vedou k rozvoji smyslového vnímání – zraková stimulace, rozvoj sluchového, hmatového, čichového a chuťového vnímání. Smyslové vnímání u žáků cíleně rozvíjíme individuálně ve speciálně upraveném prostředí, ale i v průběhu rozličných výukových situací např. rozvoj sluchového vnímání při hudební a pohybové výchově, rozvoj čichu a chuti při jídle, rozvoj hmatového vnímání při manipulačních činnostech. Nedílnou součástí práce je také podpora vývoje v orofaciální oblasti, rozvoj komunikačních dovedností, polohování a strukturované učení. K podpůrným technikám, které se vyznačují tím, že jsou žáky emocionálně prožívány, patří senzomotorická stimulační masáž, míčkování a canisterapie. Pro celkovou senzomotorickou masáž využíváme prostředí v multisenzorické místnosti. Do výuky zařazujeme i tzv. „zkrácenou masáž“. Využíváme písni a říkadel, kde se zpívá či hovoří o některých částech těla, které během našeho projevu masírujeme. Techniku míčkování jsme přizpůsobili na „míčkovou masáž“, abychom ji mohli využívat i u žáků s těžkým postižením. U žáků s narušeným smyslovým vnímáním se zaměříme na reedukaci poškozeného smyslu a rozvoj kompenzačních smyslů.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Na úrovni předmětu Smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí využity tyto postupy:

Kompetence k učení

- Rozvíjením smyslového vnímání budujeme základ pro vytváření představ a pojmů a tím vedeme žáky k lepšímu **porozumění pojmům, znakům a symbolům** a posilujeme schopnost je **používat v konkrétních situacích**.
- Poznáváním, rozlišováním a tříděním základních geometrických tvarů připravujeme žáky na následné **rozlišování některých tiskacích písmen a číslic**.
- Rozvíjením a upevňováním vizuomotorické koordinace, osobním příkladem a fyzickou pomocí vedeme žáky k **napodobování předvedených pohybů**.
- Žáky **seznamujeme s učebními pomůckami** při hře nebo v modelových situacích. Používáme hračky, předměty denní potřeby, reflexní a individualizované předměty, přírodniny, hudební nástroje, obrázky, potraviny, vonné lahvičky atd.

Kompetence k řešení problémů

- Nápodobou a stálým opakováním vedeme žáky k **řešení známých opakujících se situací** (třídění, skládání, řazení ..).
- Využíváním zrakové podpory při komunikaci vedeme žáky k **pochopení jednoduchých příkazů a jejich plnění**.
- Strukturovaným prostředím a označováním jednotlivých místností ve škole zrakovými, sluchovými nebo hmatovými symboly umožňujeme žákům lepší **orientaci ve známém prostředí**.
- Pomocí pravidelného denního režimu, výrazné předmětové nebo obrázkové vizualizace a zvukovým signálem působíme na více smyslů a tím usnadňujeme žákům **orientaci v tom, co již skončilo a co bude následovat**.
- Vytvářením pocitu jistoty a bezpečí a navozováním příjemných pocitů hlazením, doteky a masáží napomáháme žákům **zvládat negativní chování, uvolnit svalové napětí a překonávat pocity strachu**.

Kompetence komunikativní

- Rozvíjením zrakového a sluchového vnímání a zařazováním kooperativních her, které rozvíjejí příjemný fyzický kontakt posilujeme u žáků poznávání **spolužáků, učitelů a osob z nejbližšího okolí**.
- Formou sluchových her a cvičení s využitím jmen podporujeme u žáků **uvědomování si své osoby a reakci na jméno**.
- Využíváním alternativní komunikace s vizuální a taktilní podporou vedeme žáky k **pochopení jednoduchých příkazů a jejich plnění**.

- Canisterapií, muzikoterapií, masáží a dalším relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro **vyjádření vlastních pocitů a prožitků žáků.**

Kompetence sociální a personální

- Prostřednictvím konceptu bazální stimulace, kontaktních a pohybových her spojených s říkadly, seznamujeme žáky s jednotlivými částmi těla a utváříme u nich **vědomí vlastní osoby.**
- Rozvíjením zrakového a sluchového vnímání, fotodokumentací a přímou interakcí posilujeme u žáků **poznávání členů rodiny a osob z nejbližšího okolí.**
- Zařazováním manipulačních her (na, dej, do..), navozujeme u žáka **spolupráci s učitelem.**

Kompetence pracovní

- Pomocí vestibulárních, taktilně haptických a orálních podnětů, důsledným komentářem a strukturou navozujeme u žáků aktivní motorický kontakt a spolupráci **při sebeobslužných činnostech a základních hygienických návycích.**
- Manipulací a experimentací seznamujeme žáky s charakteristickými vlastnostmi **předmětů denní potřeby, jejich účelem a způsobem používání.**
- Poskytováním příležitostí k různým hmatovým vjemům, kdy nabízíme předměty rozmanitého materiálu, velikosti, váhy a struktury, vedeme žáky **k rozlišování velikosti a tvarů předmětů.** Tříděním a manipulací s těmito předměty připravujeme žáky k jejich **poznávání a používání.**
- Zařazováním didaktických her a vhodnou motivací seznamujeme žáky **s využitím různých materiálů** (relaxační fazole, hmatové krabice..).

8.2.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení zrakového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • uchopit předměty a manipulovat s nimi 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – reagování na nejjednodušší podněty (reakce na světlo, fixace a přenášení pozornosti, zrakové sledování světla, předmětu kontrastní barvy - doprava, doleva, nahoru, dolů, plynule, trhaně) – hry na rozvíjení zrakového vnímání – manipulace a koordinace oko – ruka (uchopování viděných předmětů s využitím sluchu, později s jeho vyloučením) – vkládání předmětů do krabice, do lahve – skládání předmětů vedle sebe, na sebe – vnímání velikosti, tvaru a polohy předmětů – hry na rozvíjení senzomotorické koordinace 	PVV
<ul style="list-style-type: none"> • poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – sebezpozorování v zrcadle, identifikace s fotografií – poznávání členů rodiny a osob ze svého okolí přímou interakcí – poznávání učitelů a spolužáků při ranních činnostech – vítání – kooperativní hry (navazování kontaktu, zapojování žáka do činností ve třídě) – přiřazování fotografií učitelů, spolužáků a osob z nejbližšího okolí – poznávání a manipulace se symboly, obrázky a piktogramy 	ROZ

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení zrakového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat tvary a barvy předmětů 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> vyhledávání tvaru – kulatý, hranatý vkládání tvarů do příslušného otvoru v podložce (kulatý, hranatý) rozlišování dvou základních výrazně odlišných barevných předmětů vyhledávání předmětů stejné barvy, tvaru postupné přiřazování základních barev a tvarů 	ROZ
<ul style="list-style-type: none"> poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> diferenční cvičení (poznávání reálných trojrozměrných předmětů – vytváření zrkových představ) rozkládání celků na části, skládání celků z částí poznávání a třídění dvou zřetelně odlišných předmětů (auto, panenka) rozlišování plošných tvarů (kruh, čtverec, trojúhelník, obdélník) poznávání a třídění materiálů – dva výrazně odlišné komponenty poznávání a třídění předmětů podle barev řazení barevných kostek, střídání barev dle pokynů nebo předlohy řazení předmětů podle velikosti (rozlišování pojmů malý – velký, dlouhý – krátký) třídění předmětů podle dvou vlastností (kombinace tvaru, velikosti nebo barvy) poznávání a třídění přírodnin – nejprve velké a výrazně odlišné, postupně menší a méně odlišné (kaštiny, šípky, šišky, žaludy, hrách...) 	ROZ, PVV

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení zrakového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> přiřazení stejných předmětů nebo modelů přiřazení základního předmětu nebo modelu k obrázku vyhledávání stejných obrázků třídění obrázků podle obsahu – květiny, ovoce, zvířata procvičování zrakové paměti poznávání změn a rozdílů na skutečných předmětech nebo na obrázcích (stejný – jiný) 	ROZ
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> rituály – pravidelné opakování činností poznávání a manipulace se symboly, obrázky a piktogramy řazení symbolů, obrázků či piktogramů – skládání denního režimu orientace v denním režimu podle reálných předmětů, obrázků nebo piktogramů 	ROZ
<ul style="list-style-type: none"> napodobit předvedené pohyby 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> rozdílení vizuomotorické koordinace rozlišování polohy – stojí, sedí, leží napodobování různých pohybů předváděných učitelem s fyzickou pomocí, popřípadě bez pomoci 	KTV

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení sluchového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – sluchově motorická cvičení (otáčení se za zvukem s využitím zraku, později s jeho vyloučením) – nácvik sluchového soustředění na zvuky související s denním životem (zvukové symboly – zahájení a ukončení činnosti) – seznamování se s nepříjemnými zvuky z okolí, postupné překonávání strachu z nich – vnímání a uvědomování si odlišných zvuků – experimentování se zvuky 	ROZ
<ul style="list-style-type: none"> reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik reakce na oslovení, zavolání ve všech aktivitách během dne – sluchové hry a cvičení s využitím jmen žáků (uvědomování si své osoby – já) 	ROZ, HPV
<ul style="list-style-type: none"> poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik reakce na mluvené slovo známé osoby – vnímání různé nálady podle intonace hlasu známé osoby a reakce na ně – nácvik reakce na přítomnost dalších osob – poznávání učitelů a spolužáků podle hlasu (verbálně i neverbálně – výběr z fotografie) 	ROZ, HPV
<ul style="list-style-type: none"> poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – podněcování k vytváření zvuků – manipulace a experimentování s předměty a jednoduchými hudebními nástroji – nácvik soustředěného sluchového vnímání (zvukové hračky, hudební nástroje, předměty denní potřeby) – sluchová cvičení – poznávání a rozlišování 	ROZ, HPV

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení sluchového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		zvuků s využitím zraku, poznávání a rozlišování zvuků bez využití zrakové podpory – sluchově motorická cvičení (spojení zvuků s pohybem) – poznávání, rozlišování a určování zvuku podle jeho původu, směru, délky a intenzity (daleko – blízko, krátký – dlouhý, tichý – hlasitý) – napodobování různých zvuků (hlasy domácích a lesních zvířat, dopravní prostředky..)	
<ul style="list-style-type: none"> • poznat a napodobit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky 	1. - 10.	– nácvik koncentrace pozornosti při poslechu zvukové nahrávky – cvičení na rozvíjení sluchové paměti – experimentování s jednoduchými hudebními nástroji – poznávání zvuků hudebních nástrojů – seznamování, poznávání zvuků z domácnosti (vysavač, mixer, tekoucí voda, telefon, otevírání a zavírání dveří, splachování WC) – seznamování, poznávání zvuků dopravních prostředků – seznamování, poznávání zvuků z přírody (hlasy zvířat, zpěv ptáků, šumění větru, potůček, řeka)	ROZ, HPV, PVV

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení hmatového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • poznat známé předměty podle hmatu 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – přijímání somatických podnětů prostřednictvím svého těla – rozvíjení hmatové percepce – dotyková terapie, stimulace konečků prstů, masáže prstů a dlaně – vkládání předmětů do dlaní – nácvik vědomého uchopení, podržení a upuštění předmětu – seznamování s charakteristickými vlastnostmi předmětů, účelem a způsobem používání – poznávání jednoduchých předmětů, hraček hmatem a jejich pojmenovávání s využitím, později bez využití zraku 	ROZ
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní sebeobslužné činnosti 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – rozvíjení aktivního hmatání – uchopování celou rukou, špetkou, pinzetou – manipulace s předměty (posouvání lehkého předmětu po podložce, vyhazování předmětů do misky, krabičky, lahve; navlékání kroužků na stojan; vkládání kolíčků do podložky...) – manipulace s vkládacími tvary různých velikostí (krychle, soudky..) – manipulace s podložkami pro vkládání základních plošných tvarů – manipulace s předměty denní potřeby (úchop a držení lžice, hrnku ..) – seznamování se základními sebeobslužnými činnostmi – nácvik základních sebeobslužných činností 	ROZ, PVV

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení hmatového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		– procvičování a fixace základních sebeobslužných činností	
<ul style="list-style-type: none"> • poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – hlazení různých materiálů (samet, plyš, kožešina, relaxační fazolky) – rozlišování předmětů dle tvaru – rozlišování předmětů dle velikosti – rozlišování předmětů dle povrchové úpravy 	
<ul style="list-style-type: none"> • třídít hmatem předměty podle velikosti a tvaru 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – třídění předmětů dle velikosti či tvaru - dva výrazně odlišné komponenty – třídění předmětů – tři komponenty nejprve velké a výrazně odlišné, postupně menší a méně odlišné – poznávání přírodnin (sypké, oblé..) – třídění přírodnin (kaštiny, šípky, žaludy...) 	PVV
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu) 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – rozlišování vlastností předmětů: teplé – studené, měkké – tvrdé, suché – mokré, hladké – drsné, kulaté – hranaté, těžké – lehké – hry s vodou: pojem teplá – studená, natahování rukou pod tekoucí vodu, sprchu – hry ve vodě (nabírání, přelévání) – hry s bublinkami (chytání, vytváření pěny) – poznávání vlastností přírodnin – rozvíjení hmatového vnímání nohou (masáž chodidel, relaxační fazolky, masážní míčky...) – vnímání různých povrchů při chůzi (tráva, kamínky, kostky...) 	PVV, KTV

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení čichového a chuťového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> rozlišit jednotlivé chutě 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> aktivace oblasti úst (bukofaciální stimulace – doteky přes zápěstí, paže a ramen na spodní čelist a tváře) senzibilizace úst pro různější vjemy – orofaciální stimulace poznávání, že nos a ústa mohou zprostředkovat vjem rozvíjení chuťové percepce – správné kousání a polykání potravy cvičení sání, sání slámkou z umělé hmoty vnímání chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů lízání medu, čokolády, lízátko poznávání a určování jednotlivých chuťových vlastností: sladký, hořký, slaný, kyselý, chutný, nechutný 	ROZ, PVV
<ul style="list-style-type: none"> rozlišit vůně a pachy 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> pasivní masáž stimulující dýchání vnímání různých vůní a pachů rozlišování příjemných a nepříjemných vůní a pachů při vycházkách, (využití při orientaci v prostoru) spojování vůní a pachů s charakteristickou činností nebo prostředím 	ROZ, PVV
<ul style="list-style-type: none"> poznat předměty čichem podle vůně 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> aktivní masáž stimulující dýchání rozvíjení čichové percepce, nácvik správného dýchání – nádech nosem, výdech ústy, foukání čichové lahvičky (koření, esence, prací prostředky, mýdla, zubní pasty) 	ROZ, PVV

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Rozvíjení čichového a chuťového vnímání			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		– poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy, příjemné vůně	
<ul style="list-style-type: none"> • poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik ochranné čichové funkce – poznávání nebezpečných látek, zkažených potravin apod. – rozlišování podle vůně: voní – páchne 	

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Prostorová a směrová orientace			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – budování tělesného schématu ve spojitosti s nácvikem orientace na vlastním těle – přijímání vestibulární stimulace – vnímání polohy a pohybu svého těla v prostoru – lokalizace podnětů na vlastním těle – rytmická cvičení s říkadly – orientace na těle (hlava, ruce, břicho, nohy) 	KTV, HPV
<ul style="list-style-type: none"> • orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – orientace ve třídě: okna, dveře, stolek, lavice... – orientace ve škole: šatna, chodba, třída, umývárna, WC – seznamování s nejbližším okolím školy – orientace ve známém prostředí 	ROZ
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – orientace v prostoru vzhledem k vlastnímu tělu: nahoře, dole, vpředu, vzadu... – rozlišování polohy předmětů: nad – pod; na začátku – na konci... – rozlišování polohy předmětů: na – ve – do; na stole – do stolu – ve stole, na skříni – ve skříni – do skříně... 	KTV, HPV
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišovat vpravo – vlevo 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – rozlišování vpravo – vlevo vzhledem k vlastnímu tělu (pravá a levá ruka, noha) – řazení kolíčků (kostek, magnetů) do řady zleva doprava – posouvání prstů po řádce – sledování výrazné reliéfní linie – nácvik směrové orientace v prostoru 	ROZ

Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA – Prostorová a směrová orientace			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – skládání předmětů na sebe, vedle sebe, do sebe – řazení předmětů dle předlohy – plnění jednoduchých příkazů: dej míč na stůl, pod stůl, polož panenku na židli, do vaničky, do kočárku apod. – polohy 2–3 předmětů na ploše 	KTV
<ul style="list-style-type: none"> • rozeznat roční období podle základních znaků 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – poznávání dnů v týdnu ukazováním na prstech s doprovodem říkadel – rozlišování ročního období pomocí tématických říkadel – napodobování charakteristických projevů počasí (podzim – fouká vítr; foukáme na tváře, ruce..) – uvědomování si pojmů včera, dnes, zítra pomocí symbolů a rituálů 	ROZ

8. 3 Vyučovací předmět: HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA

8.3.1 Charakteristika předmětu

Předmět Hudební a pohybová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou vzdělávacích oborů: Hudební výchovy ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a Pohybové výchovy ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. V hodinách jsou tyto dva obory propojeny.

Hudební a pohybová výchova vytváří u žáků kladný vztah k hudbě i pohybu, rozvíjí jejich hudebnost, rytmické a intonační schopnosti, podporuje schopnost hudbu i pohyb emocionálně prožít, zaměřuje se na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím hudebně-pohybových činností dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň také podporuje rozvoj řečových dovedností. Důraz je u žáků kladen na odreagování napětí, relaxaci, překonávání únavy, zlepšování nálady a koncentraci pozornosti.

Předmět přispívá ke kultivaci osobnosti žáků, posiluje jejich sebevědomí, dává prostor pro uplatnění tvořivých schopností a zprostředkování zážitků sebevyjádřením. Důležitý je též rehabilitační a relaxační význam. Hudebně-pohybové činnosti naplňují přirozenou potřebu projevit se.

Vzdělávací obsah předmětu Hudební a pohybová výchova je členěn do tematických okruhů:

- **Hudební činnosti**
- **Pohybové činnosti**

Cílové zaměření

Vzdělávání v předmětu Hudební a pohybová výchova směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- napodobování a rozlišování různých hudebních a nehumánních zvuků
- identifikaci vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- zvládnutí hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- vytvoření si citlivého vztahu k hudbě
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování a překonání napětí
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Hodnocení

Žáci jsou v předmětu hodnoceni slovně podle svých individuálních pokroků na základě vyhodnocení IVP.

Časová dotace

Předmět Hudební a pohybová výchova je vyučován v 1. – 10. ročníku 3 hodiny týdně.

Organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenové třídě a dalších prostorách určených k relaxaci, pohybu a poslechu (multisenzorická místnost, tělocvična,..) i formou návštěv koncertů, divadelních představení a společných vystoupení žáků v areálu školy.

Formy a metody práce

V rámci předmětu zařazujeme alternativní formy a metody práce. K základním patří bazální stimulace, strukturované učení, muzikoterapie psychomotorické a hudebně pohybové hry a polohování. U žáků s těžkým pohybovým postižením klademe velký důraz na změny polohy a polohování, neboť každá nová pozice pro ně znamená novou senzorkou zkušenost. Při muzikoterapii používáme různé tradiční (tamburína, bubínek, dřívka, triangl,..) i netradiční hudební nástroje (dešťová hůl, tibetská mísa, africké bubny, kastaněty, hudební nástroje vlastní výroby), hru na tělo (dupání, tleskání, plácání na části těla), rytmizaci krátkých říkanek. Melodizací a využíváním popěvek navazujeme na spontánní projevy žáků. Spojením hudby s pohybem umožňujeme žákům hlubší citové prožívání hudby, podněcujeme je k pohybové improvizaci a spontánní komunikaci. Při pravidelném ranním rituálu (vítání) využíváme psychomotorické hry. Tato forma pohybové aktivity je zaměřená na prožitek z pohybu, vede k poznávání vlastního těla, okolního světa i k prožitkům z pohybových aktivit. Při manipulační činnosti využíváme různé míče (úchopové, ozvučené, pěnové, masážní, balanční a podkládací) i drobné náčiní (obruče, kroužky, válečky apod.).

Výchovné a vzdělávací strategie k vytváření klíčových kompetencí

Na úrovni předmětu Hudební a pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí využity tyto postupy:

Kompetence k učení

- Pravidelným zařazováním **pojmu a symbolů** (předměty, fotografie, obrázky, zvuky) do hudebně-pohybových činností vedeme žáky **k jejich porozumění a používání.**

- Pomocí říkanek, písniček, zábavných her a cvičení vedeme žáky k **orientaci na svém těle a poznávání počtu** (dvě ruce, dvě nohy, pět prstů, jeden nos).
- Fyzickým vedením či polohováním žáků, zařazováním vokalizace a rytmického vyjadřování pomocí těla podporujeme u žáků schopnost **napodobit předvedené pohyby a činnosti**.
- Podporujeme u žáků manipulaci a experimentaci s jednoduchými hudebními nástroji (i vlastní výroby) a tím vedeme žáky k **používání učebních pomůcek**.

Kompetence k řešení problémů

- Dodržujeme danou strukturu hudebně-pohybových činností a tím vedeme žáky k **řešení známé situace na základě nápodoby či opakování**.
- Využíváme hudebních výrazových prostředků (rytmus, melodie, tempo) při komunikaci se žáky a tím podporujeme **chápaní jednoduchých příkazů a motivujeme k jejich plnění**.
- Pomocí říkanek, písniček a pohybových her rozvíjíme u žáků **orientaci na vlastním těle a v prostoru**.
- Pro lepší **orientaci žáků v časovém režimu dne** využíváme hudebních a pohybových rituálů (zahájení, ukončení činnosti).
- Pomocí hudebně-pohybových her, modelových situací, experimentováním se zvuky hudebních nástrojů se u žáků snažíme o **překonávání strachu z neznámých zvuků a nenadálých situací**.

Kompetence komunikativní

- Zařazujeme písně a hudebně pohybové hry s využitím jmen žáků a učitelů, podporujeme kooperaci při výměně nástrojů a výběru písní a tím vedeme žáky k **poznávání známých osob a dorozumívání se s nimi**.
- Rytmizováním a melodizováním vedeme žáky k **reakci na jednoduché pokyny**.
- Zařazováním dechových a fonačních cvičení a hudebně pohybových her rozvíjíme u žáků **reakci na pozdrav a podporujeme vyjadřování souhlasu a nesouhlasu**.
- Při pohybových hrách doprovázených zpěvem vytváříme podmínky pro spontánní hlasový projev žáků, zařazujeme různé emoční poslechové skladby a tím dáváme prostor k **vyjádření emocí, motivujeme k verbálním i neverbálním projevům, k vyjádření svých pocitů, potřeb a nálad**.

Kompetence sociální a personální

- Pomocí hry na tělo rozvíjíme rytmické cítění a smysl pro tempo a dynamiku. Používáme tělo žáků jako hudební nástroj pro vnímání vibrací a chvění zvuků a tím podporujeme u žáků **uvědomování si vlastní osoby**.

- Zařazováním hudebně pohybových her, napodobováním hlasových projevů a gest dáváme žákům prostor k **pochopení, že zvuk a škála výrazů znamená komunikaci.**
- Zařazováním kooperativních her při hudebně pohybových činnostech vedeme žáky ke **spolupráci se spolužáky a učiteli** (vzájemným podáváním míče, hudebních nástrojů apod.)

Kompetence pracovní

- Při hudebně pohybových hrách nacvičujeme co největší samostatnost žáků, **úkony sebeobsluhy i základní hygienická pravidla** (např. neolizovat a nedávat předměty do úst).
- Pravidelným opakováním nacvičujeme se žáky schopnost **poznat a správně používat hudební nástroje a náčiní.**
- Přiřazováním, výběrem, experimentováním a hrou na hudební a rytmické nástroje vedeme žáky k **rozlišování předmětů, k úchopu a účelné manipulaci s nimi.**
- Zapojujeme žáky do uklízení pomůcek, hudebních nástrojů a nářadí a tím je vedeme k podílení se na **jednoduchých pracovních činnostech.**

8.3.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA – Hudební činnosti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> masáže stimulující dýchání – kontaktní dýchání pravidelné dýchání správné držení těla při dýchání (změny poloh) vokalizace – stimulace hlasového projevu využití zvuků těla – hra na tělo využití zvuků přírody – imitace melodizace – využití popěvku, navázání na spontánní hlasový projev vnímání vysokých a nízkých tónů rozlišování síly zvuku – silné, slabé dechová a fonační cvičení intonační a melodická cvičení 	SMV, ROZ
<ul style="list-style-type: none"> zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> dotyková stimulace – hra na tělo práce s pravidelným rytmem – pulsem rytmizace a melodizace říkadél pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami pohyb podle rytmických doprovodů improvizace – podpora spontánního projevu žáka navázání na rytmus skupiny samostatná rytmizace střídání rychlého a pomalého tempa střídání jednotlivých úderů v dvoudobém, třídobém a čtyřdobém taktu 	SMV

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA – Hudební činnosti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat zvuky hudebních nástrojů 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> reakce na zvuk (zvukové hračky, vibrace...) vnímání rozdílů ticho – zvuk, potichu – hlasitě rozeznávání laskavého a přísného tónu (ano – ne) rozlišení zvukových symbolů (začátek a ukončení činnosti) rozlišení dvou a více rozdílných zvuků např. hlasu spolužáků, učitelů atd. rozlišování zvuků hudebních nástrojů (jednoduché hudební nástroje, vhodné nahrávky CD, zvuky předmětů denní potřeby) přirázování zvuku k předmětu nebo obrázku, který jej znázorňuje 	SMV, ROZ
<ul style="list-style-type: none"> zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> ranní chvílky při říkankách spontánní pohybové vyjádření písní stimulace hlasového projevu hlasové projevy – vokály (a, e, i, o, u) napodobování zvuků (hlasu zvířat) zpěv jednoduchých písní s hudebním doprovodem i s pomocí obrázků nácvik správné výslovnosti textů a říkadel (jejich částí, doplňování, artikulační cvičení) 	SMV, ROZ
<ul style="list-style-type: none"> soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> poslech skladeb různého charakteru (stimulace pozornosti) soustředěný poslech spojený s vnímáním rytmu a melodie poslech relaxační hudby 	SMV, ROZ

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA – Hudební činnosti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> – poslech zvukových symbolů určených k různým činnostem (začátek a ukončení činnosti) – poslech říkadel, lidových písní – poslech jednoduchých krátkých skladeb a písní určených dětem – návštěvy školních koncertů a jiných vystoupení 	
<ul style="list-style-type: none"> • doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – hra na tělo (tleskání, dupání, klepání, mávání...) – experimentace s hudebními nástroji – úchop a manipulace s hudebními nástroji – hra na jednoduché hudební nástroje (bubínek, hůlky, rolničky, chřestidla, trianl,..) – hra na nástroje vlastní výroby (hrkadla z krabiček, šustění papíru, bubnování na plastové lahve) – hra na dostupné předměty (vařečky, pokličky, lžičky...) – hra na netradiční hudební nástroje (tibetské mísy, dešťové hole, zvonkohry.....) 	SMV

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA – Pohybové činnosti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – rytmická dotyková masáž celého těla (hnětení, poklepávání, hlazení, vibrace) – hra na tělo – tleskání, dupání, doteky – pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami – hudebně-pohybové činnosti – tanečky (houpání, vlnění, natřásání, kývání...) – jednoduchá rytmická cvičení (dominantní rukou, poté druhou, následně propojení obou) 	KTV
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – orientace v denním režimu pomocí zvuků a symbolů, piktogramů apod. – stimulace pozornosti, vnímání – motivace ke spolupráci – přijímání hry ve skupině – sebeobslužné dovednosti – příprava náčiní a nářadí 	ROZ
<ul style="list-style-type: none"> • mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – vnímání a poznávání vlastního těla a pohybu – uvědomování si různých částí těla – nácvik a rozvíjení prostorové orientace rytmickým pohybem (houpání, balancování) – stranová orientace – doprava, doleva – výšková orientace – nahoru, dolů – předozadní orientace – vpředu, vzadu, dopředu, dozadu 	SMV
<ul style="list-style-type: none"> • reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – reakce na pokyny a povely – nahoru, dolů, sedni, stůj,.. – manipulace s míčem – hod', chytej... – manipulace s drobným náčiním – na, dej,.. 	ROZ, KTV

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ A POHYBOVÁ VÝCHOVA – Pohybové činnosti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry a cvičení doprovázené slovním doprovodem - motivační a napodobovací hry 	
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> - pobyt v terénu – vycházky - hry dle ročního období - rozvíjení hrubé a jemné motoriky – pohyby končetin a celého těla (třukání, bouchání, protahování, otáčení, kopání...) - rovnováha – udržení stability (stimulační hry) - koordinace pohybů rukou, nohou, těla (tleskání, dupání, kývání, vrtění) 	KTV
<ul style="list-style-type: none"> • zvládnout uvolnění a zklidnění organismu 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> - polohování pomocí válců, polštářů, polohovacího klínu, polohovacího hada - relaxační cvičení, prvky jógových cvičení - dechová cvičení - činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění - relaxace na vodním lůžku, vaku s míčky, perličkovém vaku... - poslech relaxační hudby 	KTV, SMV

8. 4 Vyučovací předmět: KONDIČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

8.4.1 Charakteristika předmětu

Předmět Kondiční tělesná výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů vzdělávací oblasti Člověk a zdraví – Zdravotní tělesné výchovy a Rehabilitační tělesné výchovy.

Oba obory jsou v osnovách ŠVP propojeny, přičemž vzdělávací obsah předmětu je u konkrétního žáka specifikován v IVP dle jeho pohybových a zdravotních možností.

Učitelé ve třídách pracují pod vedením a supervizí fyzioterapeuta, se kterým škola externě spolupracuje. Dále škola umožňuje rodičům žáků, jejichž zdravotní stav vyžaduje intenzivní fyzioterapii, využít služeb soukromého fyzioterapeuta přímo v prostorách školy v průběhu dopoledního vyučování. Doprovod žáků zajišťuje asistent pedagoga. Zároveň s ním učitelé konzultují vhodnost zařazení jednotlivých cvičení v hodinách KTV. Dále učitelé spolupracují s odborně vyškoleným pracovníkem, který se žáky nacvičuje vertikalizaci a provádí zdravotní cvičení. K dispozici má mimo jiné tělocvičnu a koupelnu s hydromasážní vanou. Společným cílem všech zúčastněných je udržení stávající kondice žáků, rozvoj jejich hybnosti, zvyšování celkové tělesné zdatnosti, upevňování zásad správného držení těla.

Cílové zaměření

Vzdělávání v předmětu Kondiční tělesná výchova směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti
- dodržování zásad správného držení těla
- rozvoji rozumových schopností prostřednictvím rozvoje pohybových schopností

Hodnocení

Žáci jsou v předmětu hodnoceni slovně podle svých individuálních pokroků na základě vyhodnocení IVP.

Časová dotace

Předmět Kondiční tělesná výchova je vyučován v 1. – 10. ročníku 5 hodin týdně.

Organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenové třídě, multisenzorické místnosti, tělocvičně a dalších prostorách školy.

Formy a metody práce

Při práci se žáky v hodinách kondiční tělesné výchovy využíváme různé metody práce – canisterapii, senzomotorickou masáž, míčkování, zařazujeme prvky psychomotorických cvičení, prvky cvičení dle Veroniky Sherborne, hudebně-pohybové hry. Samozřejmou součástí v průběhu všech výukových situací je rozvíjení vnímání s využitím konceptu bazální stimulace, strukturovaného učení a polohování. K němu využíváme rozličných pomůcek – rehabilitační klín, míč, válec, relaxační vak s míčky, perličkový vak, polohovací válce, sedací klíny, rovná podložka. Při manipulaci se vždy snažíme o maximální samostatnost žáka, využití již zvládnutých pohybových dovedností a návyků, a to i za cenu větší časové náročnosti při provádění úkolu. U imobilních žáků uvolňujeme především svalové napětí jemnými doteky, podporujeme jeho snahu o zvedání hlavy a otáčení za smyslovými podněty. Nabídkou lákavých předmětů podněcujeme převalování z lehu na zádech na jeden i druhý bok, všestranně se snažíme o jeho lokomoci – kutálení, plazení. Nezapomínáme ani na dechová cvičení. U žáků s narušeným smyslovým vnímáním se zaměřujeme na rozvíjení prostorové orientace za využití kompenzačních smyslů.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Na úrovni předmětu Kondiční tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí využity tyto postupy:

Kompetence k učení

- Opakovaným slovním doprovodem (vždy ve stejném znění), případně fyzickou pomocí, podporujeme u žáků správné **osvojení pojmu a propojení s pohybem, který znázorňuje.**
- Používáme pojmy a symboly (předměty, zvuky, fotografie, piktogramy) k zahájení, v průběhu a při ukončení pohybové činnosti, čímž vedeme žáky k **porozumění pojmům, znakům, symbolům a piktogramům.**
- Osobním příkladem, fyzickým vedením, rozvojem smyslového vnímání, hrubé i jemné motoriky, zařazením hudebně-pohybových her podporujeme u žáků schopnost **nápodoby předvedených pohybů.**
- Seznamujeme žáky s rozličným cvičebním náčiním, učíme je **experimentaci a správnou manipulaci s nimi.**

Kompetence k řešení problémů

- Pravidelným opakováním, důsledným dodržováním denního režimu a používáním jednoduchých pojmů, jimiž opakovaně popisujeme určitou činnost, vedeme žáky k **nápodobě pohybů a činností**.
- Motorickým učením (s využitím sluchově-pohybových her, her s prvky psychomotoriky) učíme žáky **plnit jednoduché příkazy**.
- Pohybovými hrami (chůze za zvukovým signálem, honičky, psychomotorické hry) a rozvojem smyslového vnímání podporujeme u žáků **prostorovou orientaci v okolním prostředí**.
- Navozováním pocitu bezpečí pomocí různých relaxačních technik vedeme žáky k **odbourávání pocitu strachu a nejistoty**.
- Zařazujeme do výuky cvičení na balančních plochách, hopsání na rehabilitačním míči, houpání v dece, aj. Tím podporujeme u žáků vnímání rovnováhy a hranic vlastního těla, jež vedou k **navození pocitu bezpečí**.

Kompetence komunikativní

- S využitím sluchově-pohybových her, komunikačních her (s prvky psychomotoriky), navazujeme s žáky dialog a vedeme je k **reakci na své jméno a jednoduché pokyny**.
- Sledováním mimiky žáků při pohybových činnostech, procvičováním verbální i neverbální komunikace podporujeme žáky k **vyjádření pocitů libosti a nelibosti**.
- Zařazujeme situace vedoucí ke spontánní komunikaci a tím vedeme žáky ke snaze **dorozumět se s okolím pomocí verbálních i neverbálních komunikačních prostředků**.

Kompetence sociální a personální

- S využitím konceptu bazální stimulace, založeném na principu uvědomění si vlastní osoby prostřednictvím svého těla, zařazujeme hry a cvičení podporující u žáků **vnímání tělesného schématu**.
- Pomocí dechových cvičení, relaxace, houpavých pohybů vedeme žáky k vnímání vlastního těla a zároveň podporujeme **navazování kontaktu a dorozumívání se s okolím**.
- Pomocí interakčních her vedeme žáky ke **spolupráci se svými učiteli a spolužáky**.

Kompetence pracovní

- Navozováním modelových situací a osobním příkladem posilujeme u žáků **dodržování základních hygienických pravidel**.
- Rozvojem smyslového vnímání a nácvikem rozličných úchopů rozvíjíme u žáků **manipulaci s cvičebním náčiním**.
- Seznamováním žáků s náčiním různé velikosti, tvaru, povrchu a váhy vytváříme u žáků schopnost **rozlišovat předměty podle fyzikálních vlastností a podle toho je uchopit a manipulovat s nimi**.

8.4.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: KONDIČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – dechová cvičení – změny poloh – polohování s využitím rehabilitačního míče, válce, klínu, polohovacího vaku, válce, kostky – nácvik vertikalizace, případně s využitím kompenzačních pomůcek – procvičování sezení na židli, samostatného stoje, správného držení těla – využívání speciální židle, stolku s náklonnou deskou – zásady správného držení těla – odstraňování mimovolných pohybů koncentrací pozornosti 	SMV, HPV
<ul style="list-style-type: none"> • zaujímat správné základní cvičební polohy 	1. – 10.	<ul style="list-style-type: none"> – ležení a otáčení na vhodné podložce (např. na žíněnce, na vodním lůžku) – polohování s oporou, zvedání hlavy s výdrží, otáčení hlavy – nácvik základních cvičebních poloh (leh na zádech, leh na boku, sed na balonu, leh přes balon, klek přes balon, leh na válci, sed rozkročmo na válci, klek přes válec, stoj, pohyb rukou do určité polohy) – změny poloh 	SMV

Vyučovací předmět: KONDIČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat jednoduchá speciální cvičení 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – pohybový režim – dechová cvičení – pohybové hry s míčem (koulení, chytání, házení, kopání) – pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifiku postižení – uvolňování končetin, cviky na podložce, přetáčení trupu – relaxační cvičení, činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění organismu, prvky jógy – alternativní formy terapie – canisterapie, perličková koupel – masáže zad a končetin pro lepší prokrvení těla – cvičení koordinace pohybů 	SMV, ROZ, HPV
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – pohybové hry – lezení a plazení daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami – chůze za zvukem – orientace v prostředí třídy – orientace v prostředí školy (šatna, chodba, třída, výtah) – prvky psychomotoriky – nácvik jednotlivých cviků se slovní pomocí 	ROZ, HPV
<ul style="list-style-type: none"> • získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybové aktivitě 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – vnímání pocitů při cvičení – navozování příjemných pocitů (hlazení, houpání v dece, v houpačce, bazén s míčky, změny 	SMV, ROZ, HPV

Vyučovací předmět: KONDIČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		poloh) – cvičení s říkankovým nebo hudebním doprovodem – masáže zad a končetin pro lepší prokrvení těla, míčkování, relaxační cvičení – pohybové hry	
<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet motoriku a koordinace poloh 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – rozvíjení hybnosti těla, polohování – uvolňovací cvičení (uvolňování končetin, otáčení na vhodné podložce) – nácvik vertikalizace (plazení, lezení, klek, vzpřimování, stoj) – rozvíjení jemné i hrubé motoriky – koordinace pohybů, manipulace s drobným náčiním – cvičení na rehabilitačním míči (sed, leh přes balon, klek přes balon s oporou o břicho, kutálení míčem přes tělo dítěte, cviky stimulující zvedání hlavy) – cvičení na rehabilitačním válci (leh, klek, sed rozkročmo) – změny poloh (leh na zádech, na boku, sed na patách, šikmý sed, turecký sed, sed s oporou zad, sed na židličce, klek vzpřímený, klek nakročený) – rovnovážná cvičení – cvičení na balančních plochách nebo rehabilitačních míčích – relaxační cvičení (využití vodního lůžka...) 	SMV, HPV, PVV

Vyučovací předmět: KONDIČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik zaujmutí základních cvičebních poloh (leh na záda, na bok, otočení, posazení na balon, na válec) 	ROZ
<ul style="list-style-type: none"> • reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – vnímání zahájení a ukončení pohybové činnosti s pomocí symbolů, piktogramů apod. – samostatné pohyby rukou (nahoru – dolů, dopředu – dozadu, P–L orientace) – cvičení (skákání) na balonu – pohybové hry (chůze za zvukem), hry s míči – kutálení, kopání do míče, hod na cíl, hod horním obloukem, chytání míče – reakce na pokyny a povely – na, dej, vezmi... 	ROZ, HPV
<ul style="list-style-type: none"> • snažit se o samostatný pohyb 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – motivace k pohybu (hračky barevné, zvukové, vibrační, různé hříčky) – stimulace pohybu v prostoru, rozvíjení aktivního pohybu – nácvik chůze s oporou, s dopomocí, samostatná chůze (rovina, nakloněná rovina, schody nahoru, schody dolů, běh) – procvičování koordinace pohybů, běh na krátké vzdálenosti, střídání s chůzí, poskoky, skoky snožmo, stoj na jedné noze, chůze po čáře, po laně, po lavičce, seskoky – vnímání různých povrchů při chůzi – šterk ... – pohybové činnosti v rytmu hudby – překonávání drobných překážek 	ROZ, HPV, SMV

8. 5 Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA

8.5.1 Charakteristika předmětu

Předmět Pracovní a výtvarná výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou vzdělávacích oborů: Výtvarné výchovy ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a Pracovní výchovy ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. V hodinách jsou tyto dva obory propojeny.

Úkolem Pracovní a výtvarné výchovy je rozvíjení jemné motoriky žáků, jejich tvořivých schopností a dovedností, vizuální percepce, vizuomotorické koordinace, dále pak zvýšení jejich samostatnosti. Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Pozitivní vliv má také tvůrčí atmosféra, která přináší radostný prožitek. Pracovní činnosti se zaměřují na získání základních pracovních, motorických a hygienických dovedností a návyků. Současně dochází i k rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

Vzdělávací obsah předmětu Pracovní a výtvarná výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- **Sebeobsluha**
- **Práce s drobným materiálem**
- **Práce montážní a demontážní**
- **Pěstitelské práce**
- **Práce v domácnosti**
- **Výtvarné činnosti**

Cílové zaměření

Vzdělávání v předmětu Pracovní a výtvarná výchova směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytvoření základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky a vytvoření základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností
- používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- poznání a porozumění jednoduchým pracovním činnostem a postupům

- pracovních činností
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci
- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě
- rozvíjení vnímání a rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném procesu
- stimulaci libých prožitků spojených s vnímáním barev a různých povrchů, materiálů

Hodnocení

Žáci jsou v předmětu hodnoceni slovně podle svých individuálních pokroků na základě vyhodnocení IVP.

Časová dotace

Předmět Pracovní a výtvarná výchova je vyučován v 1. – 10. ročníku 4 hodiny týdně.

Organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenové třídě a dalších prostorách školy, v rámci pracovních činností je využíván venkovní areál školy případně jeho blízké okolí.

Formy a metody práce

Stejně jako ve všech ostatních výchovách i v této je základem využití metod bazální stimulace, strukturovaného učení a polohování žáků tak, aby měli možnost maximálního prožitku a mohli dát plně průchod svým emocím. Dále využíváme arteterapii, při které je důraz kladen na prožitek z výtvarného projevu a vlastní proces tvorby nikoli na výsledný výrobek. Výtvarné aktivity mají charakter experimentování s nejrůznějším materiálem a s výtvarnými nástroji, využíváme i netradiční techniky. Před každým výtvarným projevem zařazujeme masáž rukou, abychom uvolnili zvýšený svalový tonus. Činnosti také předchází krátká motivace formou říkanky, pohádky, rytmizace, práce s obrázky nebo předložením hotového výrobku.

Při realizaci a nácviku všech sebeobslužných činností postupujeme od nejjednoduššího ke složitějšímu. Návyky budujeme na osvojených dovednostech, činnosti plánujeme a realizujeme v souvislosti s uspokojováním individuálních potřeb s vazbou na elementární praktické životní situace. Při krmení a stolování dbáme na vhodnou polohu žáka. Jídlem podporujeme funkci sání, polykání, kousání a žvýkání v závislosti na fyziologickém problému žáka. Při nácviku svlékání a oblékání se snažíme navozovat aktivní motorický kontakt, tzn. aby se žák snažil natahovat ruce a nohy. Všechny činnosti důrazně komentujeme. Nejdříve nacvičujeme sundávání a zouvání jednoduchých částí oděvů, později zařazujeme opačný postup. Rozepínání suchých zipů, knoflíků a zdrhovadel nacvičují žáci jak na pomocných modelech, tak i na sobě samých. V oblasti rozvoje hygienických návyků se snažíme vyvolat aktivní spolupráci při mytí rukou a obličeje. Odbouráváme

strach z tekoucí vody zařazováním her s vodou. Při nácviku čištění zubů držíme kartáček společně s žákem. Nácvik udržování osobní čistoty nacvičujeme pravidelným vysazováním na WC. Imobilní žáky učíme naznačit vykonání potřeby do plen. U všech činností dodržujeme jednotný přístup, úzce spolupracujeme s rodinou.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Na úrovni předmětu Pracovní a výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí využity tyto postupy:

Kompetence k učení

- Používáním jednoduchých pojmů, znaků a symbolů vedeme žáky **k samostatnosti a k pochopení jejich významu.**
- Manipulací s různými předměty a nástroji, popřípadě osobní asistencí, vedeme žáky **k manipulaci s pomůckami a nástroji a k rozvoji manuální zručnosti.**
- Rozvojem hrubé a jemné motoriky, polohováním, fyzickým vedením podporujeme u žáků **motorické plánování a schopnost nápodoby předvedených pohybů a činností.**

Kompetence k řešení problémů

- Opakováním modelových situací vedeme žáky **k plnění jednoduchých příkazů a samostatnému řešení problému.**
- Ukázkou, názorem, fyzickým vedením dle individuálních možností žáků a ve spolupráci s rodinou rozvíjíme **samostatnost při všech činnostech denní potřeby.**
- Jednoduchým rozvržením pracovního prostoru a neustálým nacvičováním umožňujeme žákům osvojení **orientace na pracovní ploše.**
- Dodržováním strukturovaného režimu dne podporujeme u žáků **časovou orientaci.** Využíváme rituálu pro zahájení a ukončení činnosti, symboly, strukturované úkoly.
- Navozováním příjemného pracovního prostředí a atmosféry ve třídě posilujeme **pocit bezpečí žáků a jejich příjemný prožitek při všech činnostech.**

Kompetence komunikativní

- V průběhu činnosti navozujeme situace, při kterých podporujeme komunikaci mezi žáky a dospělými, dáváme žákům prostor **k vyjádření svých pocitů a nálad.** Využíváme a podporujeme možnosti spontánní komunikace.
- K rozvoji komunikačních funkcí žáků (**reakce na jméno a jednoduché pokyny, vyjádření souhlasu – nesouhlasu**) zařazujeme různé hry a navozujeme modelové situace.

Kompetence sociální a personální

- Individualizovaným přístupem navozujeme příjemnou atmosféru, aby žáci cítili jistotu a bezpečí jako základ **vytváření vztahu a spolupráce s učiteli a spolužáky.**
- Při běžných denních činnostech vedeme žáky k **navazování kontaktů se svým okolím.**

Kompetence pracovní

- Fyzickou ukázkou, zrakovou podporou a pravidelným zařazováním do režimu dne upevňujeme u žáků **základní hygienické návyky.**
- Každodenním používáním a pojmenováváním **předmětů denní potřeby** vedeme žáky k jejich **poznávání a používání.**
- Senzomotorickým cvičením navozujeme nebo rozvíjíme u žáků **různé úchopy, manipulaci s předměty a koordinaci oko-ruka.** Používáním různého materiálu, velikosti, váhy a struktury předmětů rozvíjíme **taktilně-kinestetické vnímání.**
- Využitím jednoduchých stavebnic a konstruktivních materiálů vedeme žáky k **rozvoji motoriky.**
- Nápodobou, strukturou, fyzickým vedením a zrakovou podporou utváříme u žáků **dovednosti základních výtvarných technik.**
- Při seznamování žáků s pokojovými a užitkovými rostlinami využíváme jednoduchých náčiní a tím učíme žáky s nimi **zacházet a rozlišovat některé základní rostliny.**

8.5.2 Vzdělávací obsah předmětu

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Sebeobsluha			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> zvládat základní hygienické návyky 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> uvědomování si vlastního těla pomocí: vody – sprchování, ručníku-tření částí těla hry s vodou – teplá, studená, tekoucí.. puštění a zastavení vody úchop hraček ve vodě, naplnění nádoby, přelévání seznamování s předměty denní potřeby – ručník, mýdlo, hřeben, kartáček.. reakce na jednoduché pokyny: dej, na, pití.. spolupráce při osobní hygieně nácvik – mytí a utírání rukou a obličeje čištění zubů česání vlasů používání kapesníku používání nočníku, WC vnímání přijímání potravy a vylučování nácvik sedu na WC – správné sezení s opěrou a bez spláchnutí toalety 	SMV, ROZ
<ul style="list-style-type: none"> zvládnout základní sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání) 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> nácvik jemné motoriky ke středové čáře a přes ní úchop – přendávání předmětů z ruky do ruky – manipulace obou rukou nácvik orientace na těle – hlava, ruce, nohy, břicho (pomocí říkadél) 	HPV, SMV, KTV, ROZ

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Sebeobsluha			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> - nácvik rovnováhy, stability - nácvik natažení končetiny, udržení a uvolnění - spolupráce při oblékání i svlékání – zvednutí hlavy, natažení paže, natažení nohy k obutí - rozlišování velkých a malých otvorů na oblečení - nácvik sundávání oděvů - nácvik oblékání oděvů - plánování pohybů, určení správnosti postupu – ponožky před botami, tričko před svetrem - směrová orientace – chápání rozdílu: vpředu a vzadu, nahoře a dole - rozvíjení jemné motoriky – rozepínání a zapínání suchého zipu, knoflíků, zipu, tkaniček - nácvik zouvání a obouvání bot - odkládání obuvi na určené místo - pravolevá orientace – rozlišení pravé a levé boty - odkládání oděvů na věšák, skládání a ukládání 	
<ul style="list-style-type: none"> • dodržovat klid a čistotu při stravování 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik správného sezení u jídla - sání a polykání potravy - kontrola salivace - strava tekutá, polotuhá, tuhá - nácvik správného žvýkání a kousání potravy - pití z kelímku, hrnku, slámkou - osvojování správného stolování a samostatnosti 	SMV, KTV

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Sebeobsluha			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> při jídle - nácvik samostatného stravování a stolování - používání příboru a udržování čistoty při stolování - přisunutí a odsunutí židle ke stolu - spolupráce při přípravě svačiny 	
<ul style="list-style-type: none"> • umět používat příbor 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráce při krmení - samostatné krmení pomocí prstů - nácvik správného úchopu lžice - dávání lžice do úst (bez jídla, s jídlem a bryndáním, bez pomoci a bryndání) - samostatné používání lžice - nácvik používání vidličky 	
<ul style="list-style-type: none"> • udržovat pořádek ve svých věcech a okolí 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> - úklid stolu po jídle - prostírání stolu s pomocí dospělého - udržování pořádku v osobních věcech - mytí hraček - přepírání oblečků na panenky 	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Práce s drobným materiálem			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – poznávání vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.); jednoduché pracovní postupy a techniky – pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek – lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů – práce s pískem – vybírání kamínků z písku, upravování pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi, prkýnkem, malování do písku – práce s papírem – mačkání jemného materiálu na kuličky, hry s papírovými kuličkami (házení a ukládání do různých nádob), lepení papíru na vymezenou plochu, navlékání natrhaného papíru na špejli – práce s textilními materiály – navíjení vlny na cívku, do klubka, navíjení provázku na cívku, navlékání korálů na šňůrku, překládání a stříhání látky, nalepování látky – práce s přírodními materiály – sbírání kaštanů, žaludů, jejich třídění, ukládání – práce s kostkami a stavebnicemi – skládání kostek na sebe, vedle sebe, ukládání kostek do krabic, manipulace s dřevěnou stavebnicí, s hříbkovou a kroužkovou stavebnicí, využití mozaikové a magnetické stavebnice 	SMV

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Práce s drobným materiálem			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> – práce s různými plastickými materiály – mačkání, uštipování, válení, tvarování kuliček různých velikostí v dlaních, vykrajování "cukroví" z placky rozválené válečkem – práce s barvami 	
<ul style="list-style-type: none"> • vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – práce s pískem na pískovišti: stavění bábovek, kopců, cest, tunelů, přemísťování písku – modelování – tvoření válečků z modelovací hmoty (hadi, prstýnky, kroužky apod.), zpracování modelovací hmoty oběma rukama, trhání modelovací hmoty na malé kousky a rovnání na plochu – kostky, stavebnice – manipulace se stavebnicí, stavění kostek dle vlastní fantazie, stavění domu ze dvou kostek, most ze tří kostek, komínu, řazení molitanových kostek ve vodorovném a svislém směru – barvy – hra s prstovými barvami (roztírání dlaní, otisk ruky, prstu), hra s temperovou barvou (roztírání houbou, štětcem), zapouštění barvy do klovatiny, otisk dřevěného nebo bramborového tiskátka – muzikomalba – hra s barvou na velkém formátu papíru při hudbě – kresba voskovými pastely, pastelkami, uhlem, rudkou, křídou – papír – trhání papíru na malé kousky, sbírání, 	SMV, HPV

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Práce s drobným materiálem			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		rovnání do misek, kelímků, krabiček, trhání papíru na tenké proužky, stříhání, řetěz na stromeček, přehýbání papíru, lepení natrhaných proužků, rolování papíru, koláž – šití jehlou s tupým hrotem – stehy na cvičné desce – práce s přírodními materiály – figurky z přírodnin (s pomocí učitele), trhání listů podle žilek, namáčení, obtiskování, lisování listů, lepení do podzimních motivů, navlékání jeřabin, třídění přírodnin a ukládání do sáčků	
<ul style="list-style-type: none"> • pracovat podle slovního návodu, udržovat pracovní místo v čistotě 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – práce podle jednoduchých pokynů – činnosti podle zručnosti žáků a dostupnosti zdrojů – úklid pracovní plochy a pomůcek 	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Práce montážní a demontážní			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – montáž a demontáž, manipulace s jednoduchými předměty – stavění z dřevěné stavebnice – práce s různými druhy stavebnic-magnetická, hříbečková, atd. – skládání kostek, šroubování, navlékání kroužků na stojan – konstruktivní hry 	SMV

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Pěstitelské práce			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> pozorování přírody v jednotlivých obdobích 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> orientace v čase – ukázky, básničky, říkadla, hry pozorování změn v přírodě – vycházky, nahrávky, ochutnávky seznámení s přírodními jevy – teplo, chladno, zima, slunce, déšť, vítr, sníh, mráz používání vhodného oblečení podle počasí – pláštěnku, čepici, rukavice vnímání zvuků – vítr, déšť, ptáci, hmyz.... vnímání vůní – byliny, květiny, koření, změny počasí, pachy – nebezpečné látky vnímání chutí – plody ovoce a zeleniny, teplé a studené tekutiny krmení ptáků v zimě, zdobení stromečků pro zvířátka výzdoba třídy na Vánoce, Velikonoce a další svátky 	ROZ, SMV
<ul style="list-style-type: none"> pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> výcvik hmatového pozorování – rukama a nohama – struktura povrchu vnímání tvaru, povrchu, velikosti prodlužování doby dotýkání se nepříjemných předmětů na dotek – písek, hlína.... seznámení s plody a semeny – hrách, fazole, pšenice manipulace se sypkým materiálem nácviky nabírání a plnění do nádob nácvik vylévání a nalévání vody z konve 	SMV

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Pěstitelské práce			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> - příprava semen, sazenic, nádob, zeminy, náčiní - vysévání – tvoření jamky, rýhy, sázení do květináče a na záhon, přesazování - zasypání zeminou, zalévání - pozorování klíčení semen v misce, květináči a na záhonku - zalévání pokojových květin - sklízení ovoce a zeleniny 	
<ul style="list-style-type: none"> • používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení se zahradnickým nářadím - manipulace s pomůckami - úklidové práce – shrabování listí, posekané trávy, odmetání sněhu - další činnosti podle úrovně pohybových a rozumových schopností žáka 	SMV
<ul style="list-style-type: none"> • dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> - správné držení těla - osobní hygiena - dodržovat bezpečnostní pravidla - správná manipulace se zahradnickým náčiním 	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Práce v domácnosti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – nácvik správného úchopu předmětu pro provádění práce – úklid hraček, pomůcek – utírání stolu, lavice, tabule – manipulace, umývání, utírání a sklizení nádobí – nácvik zametání a mytí podlahy – nácvik vysávání a utírání prachu – nácvik praní drobného prádla 	
<ul style="list-style-type: none"> • prostřít stůl pro běžné stolování 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – prostírání stolu dle pokynu – nalévání tekutin, polévky, úklid stolu 	
<ul style="list-style-type: none"> • zvládnout nákup a uložení základních potravin 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – seznámení se základními potravinami – nákup základních potravin – uchovávání potravin – dózy, krabice – skladování – lednička, mraznička, skříň na potraviny 	
<ul style="list-style-type: none"> • připravit jednoduchý pokrm podle pokynů 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – seznámení se základními surovinami, které budeme používat – nachystání potřebného nádobí – poznávání a příprava různých nápojů – omývání ovoce a zeleniny – příprava jednoduchých pokrmů 	
<ul style="list-style-type: none"> • dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – dodržovat hygienu – rukou, oděvů, potravin – bezpečnost práce s kuchyňským náčiním – bezpečnost při styku s čistícími prostředky a domácími spotřebiči 	

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Výtvarné činnosti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – uplatnění vlastního těla, manipulace s objekty – rozvoj experimentace s různými materiály – úchop nástrojů a předmětů – zlepšování koordinace pohybu a manipulace s kompenzačními pomůckami – základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru – seznámení se základními výtvarnými nástroji (štětec, tužka, hlína, aj.) a manipulace s nimi 	SMV
<ul style="list-style-type: none"> • používat na elementární úrovni prostředky a postupy 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – používání vlastního těla a pohybu – netradiční výtvarné postupy a techniky – malba prstovými barvami – nácvik práce s papírem (mačkání, trhání) – nácvik stříhání – nácvik lepení – modelování – využívání různých nástrojů k výtvarné činnosti 	SMV
<ul style="list-style-type: none"> • vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – poznávání jednotlivých barev – zapouštění barev do sebe – poznávání tvarů – kreslení známých obrazců – kreslení nebo práce s materiálem v ohraničeném prostoru – práce na lince (lepení papíru a jiných materiálů na linku) – navlékání na dřevěnou tyčku (špejli) – lepení 	SMV, ROZ

Vyučovací předmět: PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA – Výtvarné činnosti			
Školní očekávané výstupy Žák by měl:	Ročník	Učivo	Mezipředmětové vztahy
		<ul style="list-style-type: none"> – překládání papíru – prostorová tvorba a modelování (trhání hmoty, válení, krájení, tvarování placek, aj.) – kresby různými nástroji, malba na různorodý materiál – reliéfní kresba (reliéfní obrázky a tvary, plastické obrázky) – kreslení do písku – grafika 	
<ul style="list-style-type: none"> • vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí – vybranými prostředky a postupy – muzikomalba 	ROZ, HPV
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech 	1. - 10.	<ul style="list-style-type: none"> – využívání základních naučených dovedností – malování a kreslení na volné téma – volný výtvarný projev, rozvoj z radosti a pohybu (čmárání, nácvik síly, linie, obrysy) 	ROZ

ČÁST C

(Společná pro I. a II. díl)

9 Hodnocení žáků základní školy speciální

Hodnocení žáka je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu. Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí slovně podle § 51 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb. Slovní hodnocení má pozitivně motivační charakter. Obsahuje konkrétní vyjádření toho, co žák v daném předmětu zvládl, v jaké kvalitě a vymezuje i další postup rozvoje žáka vzhledem k jeho individuálním předpokladům. Hodnocení je zaměřeno na poskytování zpětné vazby o průběhu a výsledku výchovně vzdělávací činnosti žáka.

9.1 Zásady hodnocení

- Při hodnocení zohledňuje učitel druh a stupeň mentálního postižení žáka, jeho celkový zdravotní stav, individuální a věkové zvláštnosti s akcentem na kultivaci a rozvoj jeho schopností. Stejný postup dodržuje učitel i při hodnocení žáka s kombinovaným postižením.
- Při hodnocení je kladen důraz na přiměřenou náročnost a pedagogický takt.
- Předmětem hodnocení jsou výsledky, kterých žák dosáhl ve vyučovacích předmětech v souladu s požadavky učebních osnov ŠVP nebo individuálního vzdělávacího plánu. Vyučovací předmět Řečová výchova se nehodnotí.
- V zájmových útvarech organizovaných školou se činnost žáka hodnotí.
- Hodnocení žáka se provádí průběžně, na konci každého pololetí se vydává vysvědčení.

9.2 Získávání podkladů pro hodnocení

Podklady pro hodnocení žáka získává učitel v průběhu výchovně vzdělávací práce zejména:

- soustavným sledováním jeho výkonů v průběhu vyučování
- sledováním schopností praktického využití získaných vědomostí, dovedností a návyků např. při účasti na kulturních a sportovních akcích pořádaných školou
- různými způsoby prověřování jeho vědomostí, dovedností a návyků např. praktických, pohybových, ústních, písemných, grafických
- analýzou výsledků různých aktivit žáka zvláště se zaměřením na manuální zručnost, úroveň dosažené sebeobsluhy, celkovou sociální vyspělost a samostatnost
- konzultacemi s ostatními učiteli, vychovateli, školním psychologem a pracovníky SPC

9. 3 Kriteria hodnocení

Učitel předem seznámí žáka s kritérii hodnocení, která jsou pro něj formulována vhodným a srozumitelným způsobem. Kritériem hodnocení je:

- úroveň výsledků žáka, kterých dosáhl ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů ŠVP nebo IVP žáka s přihlédnutím k jeho aktuálnímu zdravotnímu a psychickému stavu
- schopnost praktického využití získaných vědomostí, dovedností a návyků
- přístup ke školní práci (píle, snaživost, vytrvalost, vynaložené úsilí, postoj k učení)

9. 4 Způsoby hodnocení

- Slovní hodnocení prospěchu žáka, které se provádí převážně pochvalou a povzbuzením, může být doplněno i jinými dostupnými, žákovi srozumitelnými prostředky: obrázky, razítka případně i drobnějším hmotným oceněním – bonbón, ovoce apod. tak, aby byl pozitivně motivován k další činnosti.
- Průběžné hodnocení výsledků výchovně vzdělávací práce žáka se provádí formou zápisů do žákovské knížky nebo žákovského notýsku. Vhodný grafický způsob zápisu volí učitel. Zápis má motivační a informační charakter a vyjadřuje např. zda žák daný úkol zvládá samostatně, s částečnou či trvalou pomocí nebo úkol nezvládá.
- Čtvrtletní hodnocení – probíhá formou hovorových hodin, na kterých učitel informuje zákonné zástupce o prospěchu a chování žáka. V případě výrazného zhoršení prospěchu nebo chování žáka informuje učitel zákonné zástupce neprodleně.
- Žákovi základní školy speciální se na konci každého pololetí vydává vysvědčení. Je-li žák vzděláván podle IVP, je tento plán každé pololetí písemně vyhodnocen. Zákonný zástupce žáka je s tímto hodnocením seznámen. V IVP žáka je stanovena forma hodnocení na vysvědčení – otevřené slovní nebo formalizované hodnocení. Žáci vzdělávaní podle dílu II. ŠVP pro ZŠS jsou vždy hodnoceni otevřeným slovním hodnocením. Otevřené slovní hodnocení je srozumitelné, podrobnější a má převážně pozitivně motivační charakter. Obsahuje konkrétní vyjádření toho, co žák v daném předmětu a v jaké kvalitě zvládl.

Tabulka formalizovaného slovního hodnocení

Předmět	1	2	3	4	5
Čtení	Čte samostatně, plynule (s porozuměním)	Čte s drobnými chybami	Čte s pomocí	Čte pouze s pomocí	Učivo dosud nezvládá
Psaní	Píše samostatně	Píše s drobnými chybami	Píše s pomocí	Píše pouze s trvalou pomocí	Učivo dosud nezvládá
Počty	Počítá přesně a pohotově	Počítá s drobnými chybami	Počítá s pomocí	Počítá jen s trvalou pomocí	Učivo dosud nezvládá
Obsluha komunikačních pomůcek	Učivu rozumí a získané poznatky dokáže použít	O učivo jeví zájem, snaží se	Učivo částečně zvládá	Učivo zvládá jen s trvalou pomocí	Učivo dosud nezvládá
Prvouka	Učivu rozumí a získané poznatky dokáže použít	Učivo chápe, na otázky správně odpovídá	Učivo částečně zvládá	Učivo zvládá jen s trvalou pomocí	Učivo dosud nezvládá
Svět kolem nás	Učivu rozumí a získané poznatky dokáže použít	Učivo chápe, na otázky správně odpovídá	Učivo částečně zvládá	Učivo zvládá jen s trvalou pomocí	Učivo dosud nezvládá

Předmět	1	2	3	4	5
Hudební výchova	Má kladný vztah k hudbě, je aktivní, zpívá dobře, rád a s chutí	Má kladný vztah k hudbě, zpívá rád a s chutí	O hudbu projevuje zájem, zpívá rád	Rád poslouchá hudbu	O hudbu dosud neprojevuje zájem
Výtvarná výchova	Je aktivní, pracuje se zájmem a s chutí	O práci jeví zájem, snaží se	Práci zvládá s malou pomocí	Je málo aktivní, potřebuje stále podněty a pomoc	O práci dosud neprojevuje zájem
Tělesná výchova	Je obratný a snaživý	Je méně obratný, ale snaží se	Je méně obratný, cvičí s pomocí	Cvičí pouze s trvalou pomocí	O cvičení dosud neprojevuje zájem
Pracovní činnosti	Je zručný a snaživý, práci zvládá	Je snaživý, práci zvládá s malou pomocí	Při práci potřebuje pomoc a vedení	Práci zvládá pouze s trvalou pomocí a vedením	Práce se mu zatím nedaří

Formalizované hodnocení v jednotlivých předmětech odpovídá uvedeným klasifikačním stupňům.

9.5 Sebehodnocení

Sebehodnocení žáka je nedílnou součástí výchovy a vzdělávání. Je důležité vést žáka k přiměřenému hodnocení výsledků své práce a poznání vlastních možností.

Pedagogičtí pracovníci naší školy vedou žáka k sebehodnocení v průběhu práce i po jejím skončení. Většinou formou řízeného rozhovoru pomáhají žákovi najít klady i nedostatky jeho práce. Důraz je přitom kladen na celkově optimistické vyznění rozhovoru, povzbuzení a hledání možností dalšího rozvoje žáka.

K sebehodnocení lze využít i další formy práce – lze používat různé symboly a jednoduché obrázky, grafická znázornění či motivační razítka jako ukazatele míry splnění požadavků z pohledu samotného žáka.

9. 6 Vysvědčení

Vyplňování vysvědčení se řídí zákonem č.561/2004 Sb., vyhláškami č. 223/2005 Sb. a 454/2006 Sb. a pokyny MŠMT pro daný školní rok.

- Po projednání hodnocení v pedagogické radě vyplní třídní učitel vysvědčení na předepsaném tiskopise. Škola vydá na konci prvního pololetí výpis z vysvědčení a na konci školního roku žák obdrží originál vysvědčení.
- Na vysvědčení se uvádí klasifikace chování žáka, prospěch z povinných předmětů uvedených v učebním plánu příslušného ročníku, hodnocení práce v zájmových útvarech, kladná výchovná opatření a celkový prospěch.
- Chování žáka se hodnotí podle stupnice: velmi dobré, uspokojivé, neuspokojivé. Motivující hodnocení chování může vyučující provést i otevřeným slovním hodnocením na vnitřní stránce dvojlistu tiskopisu vysvědčení.
- Na první straně vysvědčení se k předmětu запиše hodnocen(a) slovně a na vnitřní straně tiskopisu se uvede otevřené slovní hodnocení pro jednotlivé předměty, nebo se hodnocení zformuluje do podoby dopisu.
- Činnost žáka v zájmových útvarech, které organizuje škola, se hodnotí dvěma stupni: pracoval(a) úspěšně, pracoval(a).
- Celkový prospěch se na vysvědčení vyjadřuje slovy prospěl(a), neprospěl(a).
- Žákovi 1. – 9. ročníku se na vysvědčení zaznamenává postup do vyššího ročníku.
- Po ukončení povinné devítileté školní docházky se na vysvědčení zaznamenává: Žák splnil povinnou devítiletou školní docházku.
- Po ukončení desetileté docházky se na vysvědčení zaznamenává: Žák ukončil školní docházku v základní škole speciální.
- Absolvent základní školy speciální získává ve smyslu § 45 odst. 2 výše citovaného školského zákona č. 561/2004 Sb. základy vzdělání. Tato skutečnost bude uvedena na zadní straně tiskopisu vysvědčení v kolonce Doložka o získání stupně základního vzdělání.

9. 7 Výstupní hodnocení

Na základě § 51 odst. 5 školského zákona č. 561/2004 Sb. vydá škola žákovi na konci prvního pololetí školního roku, v němž splní povinnou školní docházku, výstupní hodnocení.

Výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o:

- možnostech žáka a jeho nadání
- předpokladech pro jeho další vzdělávání nebo uplatnění

- chování žáka v průběhu povinné školní docházky
- dalších významných skutečnostech ve vzdělávání žáka

9. 8 Hodnocení chování

Chování žáka základní školy speciální se hodnotí s přihlédnutím ke stupni a rozsahu postižení a individuální schopnosti žáka nahlížet na své chování. Při hodnocení zohledňuje učitel všechny stránky žákovy osobnosti, jeho zdravotní a psychický stav. Kriteria pro hodnocení chování je dodržování pravidel chování stanovených školním řádem, respektování pokynů vyučujícího a chování v kolektivu během hodnoceného období.

9. 9 Výchovní opatření

Pochvaly a jiná ocenění se udělují za mimořádný projev aktivity a iniciativy, za záslužný nebo statečný čin a za dlouhodobou svědomitou práci. Ústní nebo písemnou pochvalu může udělit žákovi po projednání v pedagogické radě třídní učitel, ředitel školy nebo zástupce společenské organizace. Pochvaly a jiná ocenění se zaznamenávají do třídních výkazů, katalogových listů, na vysvědčení a oznamují se prokazatelnou formou zákonným zástupcům. Opatření k posílení kázně se ukládá, jestliže se žák závažněji nebo méně závažně, ale opakovaně, proviní proti školnímu řádu, proti zásadám soužití nebo činnosti kolektivu. Opatření předchází před snížením známky z chování.

9. 10 Postup žáka do dalšího ročníku

Do dalšího ročníku postupuje žák na základě zvládnutí učiva stanoveného učebními osnovami nebo IVP. Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník. Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí pro žáka, který na daném stupni školy již jednou ročník opakoval. Tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze ze závažných zdravotních důvodů. Jestliže žák nezvládá ani učivo stanovené IVP nebo jestliže škola přestane odpovídat stupni postižení žáka, navrhne ředitel školy, do které je žák zařazen, změnu formy vzdělávání.

10 Autoevaluace školy

Legislativní rámec vlastního hodnocení školy tvoří:

- Zákon č. 561/2004 (Školský zákon), který v § 12 popisuje srozumitelně vztah výroční zprávy a vlastního hodnocení školy, v § 28 se zmiňuje o vlastním hodnocení v souvislosti s dokumentací školy a v § 164 stanovuje povinnosti ředitele školy ve vztahu k autoevaluaci.
- Vyhláška č. 15/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy upravuje v § 8 rámcovou strukturu vlastního hodnocení školy a v § 9 vymezuje pravidla a termíny vlastního hodnocení školy.

Vlastní hodnocení školy – autoevaluaci – chápeme jako proces průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek vzdělávání uvnitř školy, který se odehrává v několika na sebe navazujících a neustále se opakujících fázích (sběr informací, analýza informací a plán dalšího postupu). Poznatky získané tímto průběžným vyhodnocováním nám budou poskytovat zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce a budeme jich využívat k optimalizaci a zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, za nichž bude vzdělávání probíhat.

10.1 Cíle autoevaluace

- získat zpětnou vazbu pro činnost školy
- získat informace o tom, jak jsou naplňovány stanovené cíle vzdělávání
- postupně zlepšovat stávající podmínky ke vzdělávání
- přispět ke stanovení priorit rozvoje školy
- posílit spolupráci školy s rodiči
- přispět ke zlepšení klimatu a důvěry mezi učiteli, žáky a rodiči
- posílit sebevědomí pedagogů školy

10.2 Oblasti autoevaluace

- podmínky vzdělávání – v této oblasti se zaměříme na zjištění úrovně vybavení školy vhodnými učebními pomůckami a technické a materiální zázemí pedagogů
- průběh vzdělávání – v této oblasti se zaměříme na metody a formy práce používané při výuce žáků s kombinovaným postižením

- podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání – v této oblasti budeme vyhodnocovat úroveň spolupráce rodičů a školy
- výsledky vzdělávání žáků – v této oblasti se zaměříme na individuální vzdělávací plány žáků
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – další vzdělávání pedagogických pracovníků
- úroveň výsledků práce školy, vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

Uvedená témata považujeme v současné době pro potřeby školy za nejaktuálnější. Další témata budeme zařazovat průběžně podle jejich naléhavosti.

10. 3 Kritéria autoevaluace

Kritéria autoevaluace budeme stanovovat vždy pro každé téma individuálně v souladu s cílem autoevaluace.

10. 4 Nástroje autoevaluace

- rozbor dokumentace školy
- pozorování
- anketa
- audio – video trénink
- dotazníky
- rozhovory
- diskuse
- hospitace a vzájemné hospitace
- zpětná vazba
- monitoring
- jednání pedagogické rady
- rozhovory s žáky, rodiči a učiteli
- SWOT analýza
- portfolio žáka
- jednání školské rady a Sdružení rodičů ZŠ pro nevidomé a slabozraké s internátem

- záznamy o zprávách a kontrolách

10. 5 Časové rozvržení autoevaluačních činností

Podle náročnosti jednotlivých autoevaluačních témat budeme provádět autoevaluaci v souladu s platnými zákonnými normami v období dvou až tří let. Návrh vlastního hodnocení školy projedná ředitel školy s pedagogickou radou nejpozději do konce září školního roku, v němž se začne evaluace realizovat. Dalším klíčovým datem je 31. říjen následujícího školního roku, kdy nejpozději musí být vlastní hodnocení s pedagogickou radou projednáno.

Závěrečné autoevaluační zprávy budou sloužit pouze potřebám školy a budou k dispozici České školní inspekci.

PŘÍLOHY

- Příloha 1 Seznam zkratk
- Příloha 2 Vyjádření školské rady
- Příloha 3 Platnost dokumentu

Příloha 1

Seznam zkratek

AAK	Alternativní a augmentativní komunikace
CTE	Čtení
CVČ	Centrum volného času
ČR	Česká republika
ENV	Environmentální výchova
EU	Evropská unie
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
HPV	Hudební a pohybová výchova
HUV	Hudební výchova
ICT	informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
ILP	Individuální logopedická péče
IVP	individuální vzdělávací plán
KTV	Kondiční tělesná výchova
LSD	Diethylamid kyseliny lysergové
MDD	Mezinárodní den dětí
MEV	Mediální výchova
MHD	městská hromadná doprava
MSM	multisenzorická místnost
MŠ	mateřská škola

MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OKP	Obsluha komunikačních pomůcek
OSV	Osobnostní a sociální výchova
P – L orientace	pravolevá orientace
PAC	Pracovní činnosti
PC	osobní počítač (Personal computer)
PECS	výměnný obrázkový komunikační systém (Picture Exchange Communication System)
POC	Počty
POSP ZP	Prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově postižených
PRV	Prvouka
PSA	Psaní
PŠ	pomocná škola
REC	Řečová výchova
ROZ	Rozumová výchova
SKN	Svět kolem nás
SMV	Smyslová výchova
SPC	speciálně pedagogické centrum
SWOT analýza	analýza silných a slabých stránek (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
ŠVP	školní vzdělávací program
TEACCH program	Péče a vzdělávání dětí s autismem a dětí s problémy v komunikaci (Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children)
TEV	Tělesná výchova
TZP	těžké zrakové postižení

VOKS	Výměnný obrázkový komunikační systém
VYV	Výtvarná výchova
ZŠ	základní škola
ZŠS	základní škola speciální

Příloha 2

Vyjádření školské rady

Školská rada projednala text dokumentu *Školní vzdělávací program základní školy speciální Mozaika č. j. V550 - ZŠ - 871/10* a schválila jeho obsah.

Datum:

Příloha 3

Platnost dokumentu

Dokument *Školní vzdělávací program základní školy speciální Mozaika č. j. V550 - ZŠ - 871/10* vypracovaný pro potřeby Střední školy, základní školy a mateřské školy pro zrakově postižené, Brno, Kamenomlýnská 2 je platný od 1. 9. 2010.